

T.C
KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FİLM VE DRAMA BÖLÜMÜ
(DRAMATİK YAZARLIK)

GROTESK BİR ANLAM YARATMA: BİR SENARYO YAZIMI
ÇALIŞMASI

CEYDA EMEL NAS

İstanbul, 2013

T.C

KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ

GROTESK BİR ANLAM YARATMA: BİR SENARYO YAZIMI ÇALIŞMASI

Ceyda Emel Nas

Kadir Has Üniversitesi S.B.E

Film ve Drama (Dramatik Yazarlık) Yüksek Lisans Programına Hazırlanan

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Yard. Doç. Dr. Zeynep Günsur

İstanbul, 2013

İÇİNDEKİLER

ÖZET i

İÇİNDEKİLER ii

I.BÖLÜM

1. ARAŞTIRMA SÜRECİ	1
1.1. GROTESK KAVRAMI VE TARİHÇESİ.....	1
1.1.1. İki Uçluluk	9
1.1.2. Çok Dillilik.....	10
1.1.3. İhlal.....	11
1.1.4. Oyun ya da Çocuksuluk.....	12
1.2. GROTESK GERÇEKÇİLİK VE KARNAVAL KAVRAMI.....	12
1.3. İRONİ, MİZAH VE GROTESK.....	17
1.4. ABSÜRD TİYATRO VE GROTESK.....	19

II. BÖLÜM

2. SENARYONUN YAZIMI.....	22
2.1. Sinopsis.....	22
2.2. Karakterler.....	24
2.3. Grotesk ve Senaryo İlişkisi.....	26
SONUÇ.....	29

EK 1

KAYNAKÇA.....34

Senaryo Metni.....36

ÖZET

Grotesk bir anlam yaratma: Bir senaryo yazımı alışması

Nas, Ceyda Emel

Film ve Drama Yüksek Lisans Programı (Dramatik Yazarlık)

Tez Danışmanı: Yard.Doç.Dr. Zeynep Günsur

Haziran 2013

Bu çalışmanın amacı grotesk kavramını çeşitli kuramcılarının çalışmalarını inceleyerek araştırmak ve yapılan araştırmanın sonunda grotesk atmosferli bir uzun metraj senaryosu yazmaktır.

Anahtar Kelimeler: Grotesk, film, senaryo

ABSTRACT

Creating a sense of grotesque: A study of writing a scenario

Nas, Ceyda Emel

MFA in Film and Drama

Film and Drama Master's Programme (Dramatic Writing)

June 2013

This thesis aims to examine the concept of grotesque through various theorists' writings and with the help of this research to write a grotesque film scenario.

Keywords: Grotesque, scenario, film

ÖNSÖZ

Kayser, “Grotesk, ölüm korkusunu değil yaşam korkusunu ifade eder.” der. Öyleyse neden insanın zihninde ilk anda karanlık bir imge oluşturur grotesk? Yaşam korkusunu neden bağdaştırmayız groteskle?

Grotesk sözcüğü karşıma çıktığında gotikle arasındaki farkını araştırmaya başladım. İşte tam da şans eseri, yaşarken ölmenin üzerine düşünüyorken ve bununla ilgili bir hikâye yaratmaya çalışırken ölüm korkusu üzerine değil de yaşam korkusu üzerine düşünenlere ve grotesk kavramıyla yakın akrabalık kurmak isteyenlere bu tezin, senaryo yazma aşamasında ayaklarımıza takılan çakıl taşlarını ayıklamaya yardımcı olacağını umuyorum.

Tez süresince bana destek olan yoldaşım ve eşim Engin Ergin’e, Gülşen Uslu’ya, Bade Osma Erbayav’ya ve çalışmamın sınırlarını belirlemede yardımcı olan Yard. Doç. Dr. Zeynep Günsur ve Övgü Gökçe’ye teşekkür ederim.

Ceyda Emel Nas

1. ARAŞTIRMA SÜRECİ

1.1. GROTESK KAVRAMI VE TARİHÇESİ

Grotesk sözcüğünün etimolojik karşılığına baktığımızda İtalyanca *grotto* kelimesinden geldiğini görürüz.¹ İlk kez, 1480’de Roma’da yapılan kazılarda ortaya çıkartılan, Neron’un Altın Evi/ Domus Aurea olarak adlandırılan bölgedeki antik Roma yapılarının duvarlarında görülen süsleme ve freskleri nitelenecek için kullanılır. Grotesk süsleme biçiminin Roma’dan çok daha önce gerçekleştirilmiş tasarımları yansıtmak için kullanıldığı saptandığından, kavramın yeni ve özgün olduğunu söylemek zordur. Kullanılan figürlerin bir kısmı Neron’un hayran olduğu Ovidius’tan, bir kısmı da Yunan ve Mısır kaynaklarından alınmışsa da, bu olgunun izleri Anadolu Uygarlıkları ve ilkel mağara resimlerine kadar gidebilir.

Neron’un İ.S.68’de intiharından sonra, tiranlığın simgesi olarak görülen Altın Ev, onun arkasından başa geçen imparatorlar tarafından tahrip edilir. İmparator Titus, evin bulunduğu bölgeye ana binaya dokunmadan termal hamam inşaa edilmesini ister. İ.S.104 yılındaki büyük yangından sonra, İmparator Trajan da aynı yere çok daha büyük bir termal hamam inşaa ettirir. Bazı bölümleri genişletebilmek için yapılan hafriyat çalışmalarında, eski yapının kimi ayrıntıları toprakla dolar. Bu yüzden kalıntılarda heykel bulmaya çalışan Rönesans kazıcıları, Titus Hamamı’nın yapısal özellikleriyle uğraşırken karşılıklarına çıkan Neron’un Evi’nin geçitleri, koridorları ve odalarıyla, şaşkına dönerler. Bilim adamları bir tür mimarı “palimpsest” olarak algılanan bu durumu çözmeye uğraşırken, sanatçılar da özellikle, yaklaşık 1400 yıldır neredeyse tamamı bozulmadan kalmış duvar tasarımlarıyla ilgilenmeye başlarlar. Söz konusu bölümler, bilinen mitolojik öykülerden sahnelerin yer aldığı bir resmi çevreleyen, sınırlarını çizen süslemelerden oluşuyordu. Daha sonra Genç Roma biçiminin tipik örnekleri oldukları saptanan grotesk tasarımlar; birbirinin üstüne geçen, birbirinden büyüyen, karmaşık ve şaşırtıcı bir bütün oluşturan bitki, hayvan ve insan bedeninin parçaları ile mimari unsurların bileşiminden oluşuyordu. Kazı çalışmaları sırasında, üstüne yüzyıllar boyunca farklı yapılar inşaa edildiği için, toprağa gömülü olarak

---

¹ <http://www.etymonline.com> (13.02.2013).

bulunan binaların mağara (*grotto*) olduğu sanılmış ve bulunan süslemeler de “mağaraya özgü” olan anlamına gelen “grotesco” sözcüğüyle ifade edilmiştir.²

Sanatta grotesk, çelenklerle bezenmiş arabesk süs düzenlemeleriyle küçük ve fantastik insan ve hayvan figürlerinin çok zayıf ve dayanaksız da olsa mimari çevrelerde sistematik bir desen şeklinde resmedilmesidir. Antik Roma’da bu desenler çok modadır; fresk duvar dekorasyonu, taban mozaikleri gibi... Örneğin, Giovanni da Udine, Villa Madama dekarasyonunda grotesk temalarını kullanır; bu da yeni Roma villalarının en etkilisi olur.³

Neron’un evinin kalıntıları ortaya çıkarılmadan önce Rönesans sanatçı ve bilim adamları, antik sanatla ilgili görüşlerini temel olarak aldıkları klasik heykel ve mimari bilgilerine dayandırıyorlardı. Ortaya çıkarılan bu yeni ayrışık (heterojen) ve kaotik çerçeveler, antik zihne egemen olduğu ileri sürülen uyum, denge ve netlik gibi özelliklere tamamen zıttı.

Grotesk süslemeler gün ışığına çıkıncaya dek ana hatlarıyla sanat, doğada bir temeli olan basit ve mükemmelleştirilmiş biçimlerle sınırlı olan şeylerin gerçekçi temsili olarak kabul ediliyordu. Bu şeyler ya gerçek dünyada vardır ya da tarihsel olarak doğrudur. Evren statik, uyumlu ve bir bütün olarak algılanır. Geleneksel Aristotelesçi mantığa dayanan klasik sanatsal ilkeler, grotesk duvar süslemelerinin ortaya çıkartılmasıyla yıkılır. Rönesans’ta ortaya çıkartılan ilk grotesklerde, kimlik ve fark ilkelerine saldırı olduğunu görüyoruz; bir kol sadece bir kol değil, aynı zamanda bir hayvandır, bir çiçek sapı bir insan bedenine işaret ederken, aynı zamanda bir çatıyı da destekler. Grotesk tasarımlar gerçekliğin durağan temsilini ve karşıtlık yasalarını da ihlal eder. O dönemdeki yazarlar grotesk sözcüğüne “tuhaf”, “şaşırtıcı”, “çirkin”, “iğrenç”, “tiksindirici” gibi anlamlar yüklediler. Yine de bunların hiçbiri groteski tam olarak tanımlamaya yetmez.⁴

---

² Zerrin Yanıkkaya, “Tiyatroda Grotesk ve Bir Örnek Olarak Fernando Arrabal Tiyatrosu”, Ankara Üniversitesi SBE, 2003, s.11-45.

³ Bridaham, Lester Burbank, Ralph Adams Cram, “Gargoyles, Chimeres and the Grotesque in French Gothic Sculpture”, Architectural Book Publishing Co., Inc. New York, 1930, s. 14.

⁴ Zerrin Yanıkkaya, “Tiyatroda Grotesk ve Bir Örnek Olarak Fernando Arrabal Tiyatrosu”, Ankara Üniversitesi SBE, 2003, s.11-45.

Rönesans'ta groteskin keşfi ve gelişimi, sanatçıların görsel “gerçekçilik”in nerdeyse kusursuz bir biçimini oluşturmak için gerekli tekniklere ulaştıkları sırada gerçekleşir. Yunanlılar sanatı *fantezi* ve *mimesis* olarak iki ana hata ayırıyorlardı. Sanatçılar, temsil yöntemlerinin ve tasarım ilkelerinin, taklit araçları olarak ikincil konumundan kurtarılması için bu ayrıma karşı çıkarlar. Thomas Browne şöyle der: “Doğada grotesk yoktur.”⁵ Antik dünya ve İtalyan Rönesans'ı klasik dönemi mutlak terimlerle tanımlayamamış olsalar da, yirmi birinci yüzyılın sonunda kadar ideal olarak görülmei başarırlar. O dönemlerdeki dini ya da toplumsal baskılar nedeniyle grotesk, sürekli aşağı, kenarda, kıyıda, iğrenç, korkunç, ürkütücü, sarsıcı gibi olumsuz sözcüklerle bir tutulur.

Sözcük, 18. yüzyılda karikatürle ilişkilendirilmiş ve durum Wolfgang Kayser'in sözcüğün anlamında kayıp olarak nitelendirdiği duruma yol açmıştır; sözcüğe, groteskin korkutucu ya da itici niteliği bastırılarak tuhaf ve gülünç olanı aşırı biçimde vurgulama anlamı da katılır.

19. yüzyıla gelindiğinde groteske eğilimi olan yazarlar bile bu sözcüğü, komiğin kaba bir türü olarak tanımlarlar.⁶ Yirminci yüzyılda grotesk üzerine çalışanların büyük bir kısmı, tanımlama yapmak yerine, groteskin hareketli, çok biçimli, çok dilli bir olgu olduğu konusunda hemfikir olurlar.

Özetle, sanat tarihi içinde kısa sayılabilecek tarihinde, farklı dönemlerde farklı anlamlar yüklenen grotesk sözcüğü, ilk ortaya çıkışında en dar anlamıyla, sarmaşık ve asma yapraklarının içindeki hayal mahsulü kuşlar ve vahşi hayvanlarla insana has özelliklerin iç içe kullanılmasına karşılık geliyordu.⁷

Grotesk konusunda değerli ve uzun soluklu bir tartışmanın, John Ruskin'in *Stones of Venice* adlı çalışmasında bulunduğu kabul edilir. Ruskin'in bu yapıtı Orta Çağ ve Rönesans dönemi Venedik resim ve mimarisi konusunda yaptığı araştırmalara dayanır. Venediklilerin “sağlıklı”, “güçlü”, “dindar” bir toplumken nasıl “saygınlıklarını

⁵ www.oed.com. “Grotesque”(13.03.2013).

⁶ Nil Ünlüaycıl, Grotesk Anlatım ve “Türk Oyun Yazarlığında Kullanımı”, [Elektronik Version] Tiyatro Araştırmaları Dergisi, 2003, s. 69.

⁷ Zerrin Yanıkkaya, ön.ver., s. 11-45.

kaybettiklerini” göstermek amacını güden Ruskin, bu nedenle groteski soyluluk ve alçaklık, ruh ve günah, Tanrı ve insan hakkındaki inançlara taşıdı. Grotesk kavramını zihnin dehşet ile oyunu olarak ifade etti. Ruskin’e göre groteskin dehşet kaynağı özel bir durum değildir, insan durumunun kendisidir. Bu korku ani bir tehlikeden duyulan bildiğimiz bir korku değildir; yıkıcı eylemlerde bulunan büyük güçlerin beklentisi ve ölümün varlığının algılanmasından doğan korkudur. Ruskin groteskin gerçek ustasının “gören adam” olduğunu söyler, “kendisini çevreleyen dünyanın dehşeti onun yüreğine ağır gelir (...) onun hayvanları, kuşları her ne kadar canavarca olsa da gerçek ile daha derin ilişkiler içindedir.”⁸

Groteskin niteliği hakkında çalışmalar yapan bir diğer kuramcı da Wolfgang Kayser’dir. Aynı zamanda da groteskin estetik bir kategori olarak algılanması için ısrar eden ilk kişidir. Philip Thomson, Kayser’in ulaştığı sonuçları şöyle ifade eder:

Grotesk, soğuk ya da yabancılaşmış dünyanın ifadesidir, başka bir deyişle tanıdık dünyaya, onu yeniden tuhaf kılan bir perspektiften bakılır (varsayım olarak bu tuhaflık, komik ya da korkutucu veya her ikisi olabilir).⁹

Kayser’den önceki çağlarda grotesk basitçe uyumsuzluk ya da kaba güldürü olarak tanımlanıyordu. Kayser’in groteski “absürd ile oyun” ve “dünyadaki şeytansı öğeleri denetlemek ve onları kovmak için yapılan girişim” olarak ifade ettiğini yine Thomson’dan öğreniyoruz. Kayser’in tanımının temelinde komedinin işlevi pek azdır ve sahip olduğu dünya yabancılaşmış, tuhaf ve açıklanamazdır. Eğer gülüş varsa, groteskin karikatürel yanından kaynaklandığı için, acı, alaycı ve şeytansıdır.

Çağımız yazarlarından Philip Thomson *The Grotesque* adlı çalışmasında groteskin, göze çarpan özelliğinin, ister çelişki, ister uyumsuzlukların çatışması olarak ima edilmiş olsun, ana öğretisinin uyumsuzluk olduğunu belirtir. Bu uyumsuzluk sadece grotesk sanat yapıtlarında değil onların ortaya çıkardığı tepkide –ki bu tepki şaşkınlığa dayanan anında bir tepkidir- ve sanatçının psikolojik yapısı ve yaratıcı mizahında da görülür. Thomson groteski temelde “yapıt ve yanıtta bağdaşmazlıkların çözümlenmemiş çarpışması” olarak tanımlar.

---

⁸ Nil Ünlüaycıl, *ön. ver.*, s. 20-45.

⁹ Philip Thomson, “The Grotesque”, *The Critical Idiom Series*, London: Methue, 1972, s.6.

Fiction of the Modern Grotesque adlı çalışmasında McElroy, groteskin sanatta bir fenomen olarak fiziksel ve ağırlıklı olarak görsel olduğunu belirtir. McElroy modern groteskin doğuş nedenlerinden biri olarak, modern dünyanın din ve mitten uzaklaşması ve laik kültürün anlam veya değeri üstüne oturacak herhangi bir benzer inanç sağlamadaki yetersizliğini gösterir. McElroy grotesk tanımında sihir, animalizm ve oyun kavramlarının üzerinde durur.

Diğer çağdaş kuramcılardan biri olan Geoffrey Galt Harpham *On the Grotesque* adlı çalışmasında groteskin gerçek/hayal, bilinen/bilinmeyen gibi sınırların üzerinde durur.

Değişik kuramcılar groteski farklı açılar ve felsefi görüşlerle yorumlayarak ya da belirli öğelerini ön planda tutarak değişik tanımlara ulaşmışlardır. Bunun bir nedeni tarihsel koşulların değişmesi ve farklı tercihlerin ortaya çıkması olabildiği gibi diğer bir nedeni de groteskin sınırlarının belirsiz oluşu ve özsel niteliğinden dolayı kolay tanımlanamayacak duygu ve tepkilere yol açabilmesidir. Grotesk sözcüğü tarihsel ve semantik olarak da çeşitli anlamlar kazanmıştır.¹⁰

On yedinci yüzyılda yazılan Fransızca sözcükler, grotesk sözcüğünün özellikle sıfat olarak geniş bir kullanım alanı bulduğunu gösterir. Bu yüzyıldan başlayarak, mecazi olarak “aşırı”, “tuhaf”, “budalaca” olanın yanında “alay etme”, “gülünç” ve hatta “burlesk” sözcüklerine karşılık olarak da kullanılır. Burada ilk kez olumsuz vurgunun dışında, hafif bir gülümseme de ortaya çıkarmış oldu. Grotesk sözcüğünün gelişiminde en önemli değişiklik, onaltıncı yüzyılda Fransa’da gerçekleşti. Montaigne *Denemeler* kitabında “Dostluk Üzerine” yazısında, süsleme sanatından ödünç aldığı sözcüğü, yazın alanına aktardı. “Çok farklı parçaları, kesin bir biçim olmaksızın bir araya getiren, düzen ve oranı şansa bırakan, grotesk ve acayip bedenler (corps monstrueux)” olarak tanımlar. Montaigne’nin kullanımı, grotesk terimini güzel sanatlar alanından yazın alanına aktardığı için önemlidir. Edebiyat alanında grotesk terimini kullanan ilk kişidir. İlk yazılı metinler, olayları ve korkunç yaratıkları betimlemek için grotesk tanımını kullanırlardı. Mitolojik edebiyat canavarlar konusunda oldukça zengindir; Hesiod’un *Theogony*’sindeki tek gözlü Cyclops ile Homer’in *Odysey*

---

¹⁰ Nil Ünlüaycıl, ön.ver.,s.68-70.

eserindeki *Polyphemus*'u gibi. Ovid'in *Metamorphoses*'u da grotesk dönüşümler için oldukça zengin bir kaynaktır. İngiliz edebiyatı da yerli grotesk imgelerle doludur. On sekizinci yüzyıl trajikomik dramadaki Spenser'in *The Faerie Queene* alegorisindeki gibi. Ayrıca *King Lear* gibi önemli eserlerde de komik grotesk öğeler bulunabilir.¹¹

On sekizinci yüzyılda İngiltere'de karikatür sanatı grotesk olarak nitelendirilir. Bu yüzyılda, groteski sıfat olarak mimari için kullananlar da vardı. Olumsuz çağrışımlardan kurtulmaya başlayan sözcük, bu dönemde seçkin bir beğeni düzeyini gösteren bir süsleme biçimini tanımlamak için de kullanılır. İngiltere'de grotesk, "doğal olmayan" ya da "anormal olanı" tanımlamada kullanılır. Bu dönemde edebiyat alanında Jonathan Swift'in *Gulliver's Travels* eseri çeşitli grotesk temsillerine yaklaşımlar sunar. Şiir alanında ise Amerikalı şair Alexander Pope'un eserleri örnek olarak gösterilebilir. Kurgularda ise J.R.R Tolkien'in *The Lord of the Rings* romanındaki Gollum karakteri gösterilebilir. Onun hem kötü ve iğrenç halleri hem de empatik özellikleri grotesk şablonunda uygun bir yere oturtur. Victor Hugo'nun *Hunchback of Notre Dame* eseri edebiyatta en beğenilen grotesk eserler arasındadır.¹² "Grotesk" der Victor Hugo, "her yerededir: Bir taraftan şekilsiz ve dehşet verici olanı yaratır, öte taraftan komik, maskaraca olanı."¹³ Edgar Allan Poe ve Hoffmann romantik groteske başka bir örnektir. Romantik grotesk, Orta Çağ'ın kakhaha ve doğurganlık groteskinden daha korkunç ve daha kasvetlidir. Romantizm öncesi ile Romantizm, grotesk türünün yeniden canlanışına tanık olur; groteskin anlamı radikal bir şekilde dönüşür. Bu yeni öznel groteskin ilk önemli örneği, Sterne'ün *Tristram Shandy* adlı eseridir.¹⁴ Bu, Rabelais ile Cervantes'in dünya kavrayışının, yeni çağın öznel diline özgü aktarımıydı. Gotik ya da kara roman ise bunun başka bir çeşitlemesidir.¹⁵ Lewis Carroll, *Alice in the Wonderland* yapıtıyla groteske yeni bir şekil verir. Grotesk figürleri daha az korkunç yapar ve çocuk edebiyatının içine sokar. Güney Gotik tarzı da genellikle groteskle ile tanımlanır ve hatta William Faulkner bu işin sirk müdürü olarak gösterilir. Edebiyat alanından devam ediyorken modern grotesk yazarlara da örnek vermek gerekir ki

---

¹¹ John R.Clark, "The Modern Satiric Grotesque And Its Traditions", The University Press of Kentucky, 1991, s. 20-21.

¹² www.calebross.com, "What is Domestic Grotesque Fiction and Why Do I Write It?"

¹³ Mihail Bahtin, Rabelais ve Dünyası, çev. Çiçek Öztekin, Ayrıntı Yayınları, 2005, s.7. (14.03.2013).

¹⁴ www.calebross.com, "What is Domestic Grotesque Fiction and Why Do I Write It?"

¹⁵ Mihail Bahtin, "Rabelais ve Dünyası", çev. Çiçek Öztekin, Ayrıntı Yayınları, 2005, s. 65. (14.03.2013).

bunların başında Chuck Palahnuik, Matt Bell ve Richard Thomas örnek olarak gösterilir.¹⁶

On dokuzuncu yüzyılda ise mit ve grotesk arasında bağlantı kurulur. Ancak on dokuzuncu yüzyıl mitografisi o kadar kaba ve ilkel durumdaydı ki, “miti groteske bağlı görenler aslında cüceleri, kentorları, gulyabanileri; halk masalları, efsane ve mitlerin inanılmaz varlıklarını, at biçimli su perilerini ve hava perilerini” temel alırlar.

Grotesk romantiklerce kullanımında, kelimenin gotikle ilişkisi nedeniyle özel bir anlam kazandı; “doğadışı”, “bozulmuş biçim”, “çarpıtılmış figür” karşılıklarının yanında, “korkunç” ve “dehşetli” anlamında da kullanılıyordu.

Yirminci yüzyılda grotesk güçlü bir şekilde canlandı. Fakat “yeniden canlandı” ifadesi, pek çok yeni biçime tam olarak uymaz. Genel anlamda söylersek bu dönemde iki ana gelişim hattı vardır. Birisi modernist hattır (Alfred Jerry); bu hat, çeşitli düzeylerde Romantik gelenekle ilişkilidir ve varoluşçuluk etkisi altında evrimleşmiştir. İkinci hat ise gerçekçi grotesktir (Thomas Mann, Bertold Brecht, Pablo Neruda ve diğerleri); bu hat, gerçekçilik geleneği ve halk kültürüyle ilişkilidir; kimi zaman karnaval biçimlerinin doğrudan etkisini yansıtır.¹⁷ Bu dönemde ise iki önemli araştırmacının çalışmaları vardır. Bunlardan biri, daha önce de belirttiğim, Wolfgang Kayser diğeri de Mikhail Bakhtin’dir. Kayser’e göre, grotesk “yabancılaşmış” dünyadır. Ona göre, grotesk dünya aynı zamanda “içyüzü öğrenilmeyenin, açıklanamayanın alanı”dır. Böyle bir dünyada, komedinin işlevi yok denecek kadar azdır. Bakhtin ise groteski insan bedeninin göstergeleri olarak ifade eder. Bakhtin’e göre, üzerinde özellikle dini kurallarla baskı kurulan bedenin dünyaya açılan ya da uzanan parçaları – ağız, burun, cinsel organlar, göğüsler, göbük deliği- sınırlanmışlıklarını aşmak isterler. Bunun için çeşitli sıvılar ve salgılarla dış dünyaya ulaşmaya çalışırlar. Kapalı, tamamlanmış bir birim olmayan grotesk beden, dünyanın geri kalanından da ayrılmamıştır. Bakhtin’e göre grotesk kuramının altında yatan, “bir bütün olarak hayat” düşüncesidir. Ona göre, groteskin kaynağı, halkın yaşama dönük mizah anlayışının baskıdan kurtularak özgürce ortaya çıktığı halk festivalleri ve onların uzantısı olan

¹⁶ www.calebross.com, “What is Domestic Grotesque Fiction and Why Do I Write It?”(14.03.2013).

¹⁷ Mihail Bahtin, “Rabelais ve Dünyası”, çev. Çiçek Öztekin, Ayrıntı Yayınları, 2005,s.74.

karnavallardır. Aslında her iki kuramcı da uçta duran bir dünyadan bahseder. Bu dünya Kayser'e göre "yabancılaşmış" bir dünya iken, Bakhtin'e göre "karnavallaşmış" bir dünyadır.

Sinemada türler bellidir; korku filmi, drama, romantik komedi, macera, aksiyon, savaş, korku, bağımsız filmler, bilin kurgu, animasyon, çocuk filmleri, aile filmleri... Grotesk ise bu kategorilerin hiç birine ait değildir. Grotesk, sınıflandırmayı reddeder. Neredeyse pek çok filmin iskelet kısmında grotesk vardır. Jame Camero, *Aliens* filminde yaratıkları sahneye atarak izleyiciyi korkutur. Alfred Hitchcock'un *Pscyho* filmindeki Norman Bates karakteri Amerikan bilinçaltına işler.. *Pscyho* filminden daha sert film olan Jonathan Demme'nin *Silence of The Lambs* zihni seri cinayet işleyen katille tanıştıır. Bazı yönetmenler ise fiziksel bozukluk ya da yapıtlarında abartıyı çoğaltırlar. Mesela Fellini'nin gariplikleri onu sinemasal bir üne kavuşturur. *Twin Peaks* ve *Blue Velvet*'in yaratıcısı David Lynch'den daha etkili bir biçimde yapan olmamıştır. Televizyon serilerinde ve daha sonraki yapım olan *Twin Peaks*'de ürpertici ve kompleks bir şekilde birbirinin yerine geçen groteskler yaratır; tek kollu adam, ağaç kütükleriyle konuşan deli kadın ve adı kötüye çıkmış Laura Palmer... Lynch'in yapıtlarında sıklıkla grotesk bedenler görürüz ki bunlar da hikâyeyi sürdüren unsurlardır. Özellikle *Blue Velvet*'daki olay budur.¹⁸ Grotesk filmlere diğer bir örnek de *Barry Lyndon*'dır. Dehşet verici dekorlar; kiliseye benzeyen tahıl ambarı, acımasızca insana çarpan müzik (Handel'in Sarabande'si) bakış açısı sürekli değişen kamera hareketi, kötü karakter olan Lyndon'un bizzat kendisi groteske örnektir.¹⁹

Sonuç olarak, grotesk, bir sözcük olarak ilk kez kullanıldığı ve saf bir fantezi örneği olarak görüldüğü Rönesans'ta "gerçeklik" ve "doğa" gibi tarihsel süreklilik taşımayan kavramlarla karşılaştırılarak olumlu ya da olumsuz anlamlar yüklendi. Yüzyıllar sonra ise gerçeklikle bir ilişki kurduğu kabul edildi. Bir zamanlar gerçeğin karşıtı olarak görülürken, son dönemlerde yapılan çalışmalarda araştırmacıların gerçek

¹⁸ www.davidlavery.net (14.03.2013).

¹⁹ www.jstor.com. "Vernon Young, The Grotesque in Some Recent Films" (15.03.2013).

ve groteski birbirinden ayırmak şöyle dursun, aralarında bir özdeşleştirmeye gittikleri görüldü.²⁰

1. 1.1. İki Uçluluk

Groteskin bir yanıyla gülünç, diğer yanıyla korkutucu unsurlar taşıdığı söylenebilir. Groteskte hiçbir şey net ve açık değildir. Çünkü grotesk özellikle bir yandan oyunsu olanla korkutucu olan, diğer yandan tanıdık olanla tekinsiz olan arasındaki karşıtlığı sorgular. Hiçbir şey ne kendisiyle tam olarak özdeşleşir ne de kendinin dışındaki her şeyden büsbütün ayrılır. Engeller ve sınırların olacağı yerde, kılıflar ve düzenlemeler bulunur.

Kuramcılar, groteskin rahatsız edici, tedirgin edici yanlarını saptamaya ve ayıklamaya çalıştılar. Groteski komik ya da korkunç olmaya indirgediler. Grotesk belirsizliğin daha fazla farkında olan diğer bir grup araştırmacı ise, bu belirsizliği azaltmaya çalıştı. Groteskin huzursuz ve gergin yanlarına olumlu ya da olumsuz tepki gösterdiler. Örneğin, Wolfgang Kayser groteski ya tehdit eden ya da tehditkar bir belirsizlik olarak gördü.²¹ Grotesk gülmeyi de buruklukla birleşen, bu yönüyle groteskleşen ve daha sonra alay özelliklerini kazanan şeytansı bir gülme olarak ifade eder. Buradan şu sonucu çıkartabiliriz. Kayser, gülmeyi Jean Paul'ün “yıkıcı mizah”ının ruhuyla, yani Romantizmin ruhuyla yorumlar.²² Mikhail Bahtin ise groteskin çatışmalı gerilimi üzerinde durdu. Ona göre groteskin bu iki uçluluğunun yarattığı gerilim oldukça yaratıcıdır. Kavramı karnavalla ilişkilendirerek açıkladığı için, karnavala özgü neşe ve korku, tanıdık ve yabancı, yaşam ile ölüm, tek anlamlılığı ve sabit düşüncüyü ortadan kaldırıp değişime neden olduğu için yaratıcıdır. Philip Thomson'a göre, groteskin gülünç yanının dikkat çekmesi dehşetengiz olana karşı duyduğumuz tepkiyi baltalar.

Oyunsu olanın korkutucu olanla, bildik olanın tekinsiz olanla ikili ilişkisi, groteskin temelleri olarak saptanır. Philip Thomson da, groteskin uyuşmayan tepkiler arasında bir çarpışma olduğundan; bir yanda gülmenin öte yanda dehşet ve iğrenmenin

²⁰ Zerrin Yanıkkaya, ön. ver., s. 38.

²¹ Zerrin Yanıkkaya, ön. ver., s. 38.

²² Mihail Bahtin, “Rabelais ve Dünyası”, çev. Çiçek Öztekin, Ayrıntı Yayınları, 2005., s.79.

bulduğundan, bu tepkilerin oluşmasını sağlayan metnin de tuhaf, korkutucu bir içerikle, bu içeriğin sunulduğu komik tavır arasında bir çarpışma gerçekleştiğinden söz eder. Kısacası, groteskte bir durum, kişi, nesne ya da olgu aynı anda hem korkutucu hem de gülünç olarak görünür.

Grotesk aynı zamanda insanın iç organlarının ve uzuvlarının özgürce yer değiştirdiği, çoğaldığı, kesildiği, bir araya getirildiği anatomik fantezi örneklerine de yer verir. Gerçekle düş, delilikle akıllılık arasındaki sınırlar bulanıklaşır. En şiddetli fanteziler, en şiddetli tutkular ve güdüler var olabilirler.

Bilinenle tekinsiz olan arasındaki ilişki de grotesk için önemlidir. Çünkü bu tür durumlarda dünyanın yabancılaşması söz konusudur. Bir zamanlar tanıdık olan artık değildir ya da hem tanıdıktır hem de değildir. Başka bir ifade ile ele alınan mesele hem yerli yerindedir hem de yerinden edilmiştir. Bu nedenle izleyici de zihninde meseleyi bir yere oturtmakta ve isimlendirmekte zorlanır. Yapılan bu görüşler ışığında groteskin çift yüzlü olduğu söylenebilir. Groteskin özünde yaşamın çift taraflı bütünlüğü ve çelişkileri sergilenir. Karşıt duygular iç içe geçer. Çünkü amaç gülünç/korkunç, bildik/tekinsiz gibi çatışmalı gerilim barındıran kavramlar arasındaki karşıtlığın sorgulanmasıdır.²³

1.1.2. Çok dillilik

Grotesk henüz şeklini almamış, biçimini bulamamış olanı anlatır. Grotesk olarak algılanan şeyler, bir ad aldıklarında ya da artık belli, tanımlanmış bir durumu işaret ettiklerinde grotesk olma özelliklerini kaybederler. Platon'a göre adlar, nesnelere verdiğimiz isimler, önce birer taklittir. Bir şeyin resmi, o şeyin taklidi ise henüz oluşmamış, ne olduğu belli olmayan bir şeyin taklidinin de adının konulması da olanaksızdır. Dilin felç olduğu yerlerde, başka bir sözcükle anlatılamayacak olanı adlandırmak için grotesk kavramı kullanılır.²⁴ Hegel ise groteski üç özelliğiyle tanımlar: Farklı doğal evrenlerin birbirleri içinde erimesi... Keza abartılmış boyutlar ve

---

²³ Zerrin Yanıkkaya, ön.ver., s. 53.

²⁴ Zerrin Yanıkkaya, ön.ver., s. 53.

insan bedeninin farklı uzuv ve organlarının çoğalmas (Hint tanrılarının elleri, ayakları, gözleri). Hegel, komiği groteskten ayırır ve bunu göz ardı eder.²⁵

Grotesk olan, birbirinden çok uzak görünen sözcüklerin bir arada kullanılmasıyla ortaya çıkan bir sonuçtur. Hem dilde hem de biçimde, henüz dile getirilmemiş, henüz biçimini bulamamış sözlerin ya da biçimlerin habercisi olduğu söylenebilir. Bu da groteskin kendine özgü bir söz dizesi yaratmasına yol açar. Anlamdan bağımsız, gülünç bir ses jesti yakalanır. Bulunan bu jest, dikkat çekici ve anlamdan tamamıyla kopuktur. Bir tür yeniden üretimdir. Akustik ile söyleyiş ön plana çıkar. Dilde grotesk etkisi yaratan bir başka özellik ise tümcelerin zamanın, yaşanan anın dışında yer almasıdır. Anlatımın kesintiye uğraması ya da birdenbire bir anlatım değişikliği yapılması da groteske yol açabilir. Gösterişli ve ciddi havadaki tonlama ile anlamsal içerik arasındaki uyumsuzluk da grotesk etkinin oluşmasına yol açar.

Kısacası, grotesk, dildeki mutlak bir gerçekliğin olmadığı alanlarda ortaya çıkar. Sözcüklerle taşıdıkları anlamlar arasında bir karşıtlık yaratılır, yeni sözcükler kullanılarak ya da başka alanlardaki sözcükler alınarak melezleşmiş bir dil üretilir. Bu dil de belirsiz, çok çağrışımlı ve güçlü imgelerin olduğu bir dildir.²⁶

1.1.3. İhlal

Rahatsız etmesi ve yerinden edici olması groteskin en önemli özelliklerinden biridir. Groteskin belirsizliği, her durumda tamamlanmamış kalacağına, mantık ve kategorileşmenin sınırlarını ihlal edeceği anlamına gelir. Ne sabit kalacak, ne de sona edecektir.

Groteskin sanatsal bir etkinlik olarak yaratıcılığın en yoğun olduğu tekniklerden biri olduğu söylenebilir. Grotesk, resimde, heykelde, yazıda ve hatta dilde hep bir şok etkisi yaratarak var olmuştur. Bir biçimi ya da olguyu yasal olmayan bir biçimde, sınırlarını bozarak ya da aşırı ihlal ederek yasağı ya da tabuyu alaşağı

---

²⁵ Mihail Bahtin, "Rabelais ve Dünyası", çev. Çiçek Öztekin, Ayrıntı Yayınları, 2005, s.7.

²⁶ Zerrin Yanıkkaya, ön.ver., s. 58.

etmekte, insan algılarını ve aklın sınırlarını bozmaktadır. Yaratıcı kısmı da zaten tam buradadır. Sınırları zorlama ya da ihlal kendi içinde yeniyi ve yaratıcılığı barındırır.²⁷

1.1.4. Oyun ya da çocuksuluk

Michael Steig groteskin “yasak olanla ya da ifade edilemeyenle imgelemsel bir oyun oynama” olduğunu, “yasak olanın ifade edilmediğini” söylüyor. Boris Eyhenbaun ise groteskin “gerçeklikle oynanan bir oyun” olduğunu belirtiyor. Groteskin içindeki oyunsallık sanatçının gerçeklikle, uyumsuz olanla, terörle ya da varoluşun bilinmezliğiyle oynuyor oluşu gibi izleyicinin/okuyucunun zihninde algı oyunlarına neden olma gibi durumlar da olabilir. Her iki durumda da oyun vardır ve groteskin vazgeçilmez bir öğesidir. Ruskin’e göre gerçek grotesk, “ciddi bir zihnin ürünü ya da oyundur”.

Oyun, çocukların dünyasında, onları doyuma ulaştırmaya hizmet etmek için vardır. Başka bir hedefi ya da işlevi yoktur. Oyun olarak da grotesk de, içinde yer aldığı yapıtın yapısını bozma ve kaosa neden olma için vardır. Bunun dışında başka bir amacı yoktur. Bir mesaj ya da gizli bir anlam taşımaz.²⁸

1.2. GROTESK GERÇEKÇİLİK VE KARNAVAL KAVRAMI

Mikhail M. Bakhtin edebi bir tür olarak grotesk gerçekçiliği ve karnaval kuramını 1965’te yayımlanan *Rabelais ve Dünyası* adlı kitabında ele alır. Bakhtin, kitabında ortaçağ yaşamını grotesk gerçekçilik üzerinden betimlerken bir yandan da tarihsel gelişimlerinin yansımalarını da tartışır. Gülmenin yıkma ve yeniden yapılandırma gücünü göz önünde tutarak baskıcı düzenlerin, hiyerarşik yapıların, resmi ve ciddi söylemlerin ancak komik anlatılarla yerle bir edeceğini ve bu yıkımdan sonra da eşitlikçi bir dünya düzeninin kurulabileceğini iddia etmiştir. Bu da onu “karnaval ruhuna” götürmüştür.

Bakhtin’e göre ortaçağda ortaya çıkan grotesk gerçekçilik, bütün üst sanat ve edebiyat biçimlerine karşı durmaktadır. Orta Çağ’da insanlar, resmi kültürün dinsel

---

²⁷ Zerrin Yanıkkaya, ön.ver., s. 60.

²⁸ Zerrin Yanıkkaya, ön.ver., s. 68.

dogmatizmine karşı duydukları korkuyu yenebilecek kolektif bir ruh yaratabilmek için grotesk geleneğin popüler kaynaklarına kucak açmıştı. Bu nedenle, özünde folklorik olan grotesk gerçekçilik, ortaçağdan sonraki dönemlerin estetik kavramlarından keskin bir biçimde ayrılacak ve kendine özgü bir estetik kavram ortaya koyacaktır. Bakhtin Orta Çağ grotesk imgelerinin en önemli özelliğini “maddesencilik” ve “beden” arasındaki ilişkiye dayandırıyordu. Kozmik, toplumsal ve bedensel unsurlar, bölünmez bir bütün olarak verilir; bu bütün ise neşeli ve cana yakın bir şeydir. Bu yüzden de grotesk gerçekçilikte, bedensel unsur son derece olumludur. Bu, hayatın diğer alanlarından kopuk ve hodbince değil, tüm bir halkı temsil eden evrensel bir şey olarak sunulur. Kozmik ve tüm bir halka ait olma gibi bir karaktere bürünür. Burada sözü edilen, modern anlamda beden ve onun fizyolojisi değildir, çünkü bireyselleştirilmiş bir şey söz konusu değildir. Bu yüzden de ki bedensel olan her şey heybetli, abartılı ve ölçüye gelmezdir. Bu abartma olumludur. Bu bedensel hayata ait imgelerin önde gelen temaları doğurganlık, büyüme, bardaktan taşarcasına bir bolluktur.²⁹ Buna ek olarak, maddesel bedensel ilkenin imgelerinin mizahtan türediğini ve bu imgelerin en başarılı temsillerinin ise Rabelais’in eserlerinde olduğunu söylemiştir. Rabelais, grotesk dev figürü Gargantua ve bu devin oğlu Pantagruel’in maceralarını, gerçeklikle gerçeküstücü öğelerin birbirine karıştığı, karakterlerin büyük şenlikler ve şöenlerle coştığı, bolluk içinde yaşadığı, tıka basa yediği ve galonlarca içtiği, her sınırın aşıldığı, her düzenin yıkıldığı, sözcüklerin ve imgelerin renkli bir geçit törenine dönüştüğü, eski dünya görüşünün yerden yere vurulduğu ama aynı zamanda yeni bir dünya görüşünün de inşaa edildiği, her anın karnaval havasının içinde geçtiği bir dünya sunar okuyucularına.

Groteks imge, dönüşüm halinde olan bir fenomeni yansıtır. Doğumdan ölüme, büyümeden oluşa doğru giden ve henüz tamamlanmamış bir olgudur. Zamanla ilişkisi, grotesk imgenin belirleyici özelliklerinden biridir. Diğer bir özellik ise müphemliktir. Bu imge bize dönüşümün iki kutbunu da gösterir; eskiyle yeni, ölmekte olanla döllemekte olan... Zaman, groteskin en arkaik dönemlerinde gelişimin eş zamanlı iki ucu olarak gösterilir: Başlangıç ve son, kış ve bahar, ölüm ve doğum. Grotesk imgeler sisteminin temelini çiftleşme, hamilelik, doğum, büyüme, ihtiyarlık, bedensel çürüme, uzuvların bedenden ayrılması gibi unsurlar oluşturur. Kırım’daki Miletos kolonisi

---

²⁹ Mihail Bahtin, “Rabelais ve Dünyası”, çev. Çiçek Öztekin, Ayrıntı Yayınları, 2005, s. 46.

Kerç'ten günümüze kalan meşhur çömlek koleksiyonunda ihtiyar hamile acuze figürleri vardır. Bu figürler gülmektedir. Bu, çok güçlü bir şekilde ifade edilen tipik bir grotesk anlatımdır. Burada gebe bir ölüm vardır; doğum yapan bir ölüm. Bu bedenler kendiliğinden pörsümüştü, çürümekte olan, şeklini kaybetmiş etle, yeni bir hayata ait, gebe bırakılmış ama henüz bir şekle bürünmemiş eti birleştirir. Yaşam bu bedenlerde, iki katmanlı çelişkili sürecin içinde gösterilir. Bunlar tamamlanmamışlığın özüdür. Grotesk beden algısı da tam olarak budur.³⁰ Grotesk beden resimde, Hieronymus Bosch ile geç dönem Breughel tarafından temsil edilmiştir. Bu bedene ait kimi unsurlar XII. ve XIII. yüzyıl katedrallerinde hatta kasaba kiliselerindeki fresklerde ve yarım kabartmalarda bulunur.³¹

Karnaval kavramı ortaçağdaki halk kültürüyle yakından ilişkilidir. Bakhtin'e göre bunlar üç başlık altında toplanabilir.

Ritüel gösteriler: Karnaval alayları, pazar yerindeki komik gösteriler

Gülünç metinler: Latince ve anadilde sözlü ve yazılı parodiler

Çeşitli argo türleri: Sövme, lanet etme ve popüler süslemeler

Bütün bu söylemler ortaçağın kasvetli ve karanlık yüzüne karşı bir zıtlık oluşturur. Resmi ideoloji ise bu tarz söylemlerin çıkmasına sadece karnaval ve festival dönemlerinde izin veriyordu. Sözü ettiğimiz bu karnavallar aslında baskı altında yaşayan ortaçağ halkının sıkıntısını bir süreliğine de olsa atmasını sağlıyor ve bir sonraki karnavala kadar halkı otoritenin baskısı altında tutmayı sağlıyordu. Bakhtin'e göre hiyerarşik farklılıklardan arınmış eşitlikçi bir dünya karnavallara katılan ortaçağ insanları tarafından deneyimleniyordu. Ve yine ona göre bu eşitlikçi ve özgürlükçü atmosferin, ortaçağ dönemi dışında bir kez daha deneyimlenememiştir. Karnaval atmosferler, katılanların sınırları aşmaya davet eden bir eyleme dönüşür ve grotesk gerçekçilik türünün imgeleri de bu karnaval ruhunu yansıtır. Bakhtin bu imgeleri incelediği zaman her bir imgenin içinde bir takım öğelerin olduğunu iddia eder. Bu öğeler ancak eksiksiz bir araya geldikleri zaman karnaval ruhunu oluştururlar.

³⁰ Mihail Bakhtin, "Rabelais ve Dünyası", çev. Çiçek Öztekin, Ayrıntı Yayınları, 2005, s.52-53.

³¹ Mihail Bakhtin, "Rabelais ve Dünyası", a.g.e, 2005, s.55.

Maddesellik, yeniden doğum, çifte değerlik, açık uçluluk, ütöpic öge, birlik, korkusuzluk, özgürlük ve neşe bu ögelerdendir.

Maddesel bedensel ilkenin grotesk gerçekçiliğinin temelini oluşturduğundan bahsedilmişti. Yeme, içme, dışkılama, cinsel birleşme gibi maddesel bedensel imgelerin yanı sıra maddesel bedeninin üstü ve altı olarak ikiye ayrılan tüm beden parçalarının imgeleri de grotesk gerçekçilikte yaygın bir biçimde var olur. Bakhtin'e göre grotesk gerçekçilik kavramları aşağılar, yok eder, alt üst eder ve bunları yaparken de kavramlar hakkında yeniden düşünmeyi ve bambaşka bir düşüncenin doğmasını sağlar.

Klasik estetiğe göre grotesk bedenler korkunç, canavari ve çirkindir. Çiftleşen, gebe kalan, doğuran, büyüyen bedenler, yaşlı beden, bedeni parçalara ayırma klasik bedensel imgelere zıt imgeler oluşturur. Fakat bu imgeler grotesk bedeninin bedensel sınırlarını aşmasını ve sürekli oluşum eylemi içinde olmasını sağladığı için önemlidir. Grotesk bedeninin dünyadan soyutlanmadığını ısrarla vurgular Bakhtin. Bu beden bitirilen değil, yenilenen ve büyüyen bir bedendir. Bu yüzden ki bedeninin en önemli kısımları dış dünyaya açılan kısımlarıdır. Örneğinin, açık ağız, genital bölgeler, göğüsler, göbük ve burun... Grotesk gerçekçilikteki beden aslında bütün insanların bedenini kolektif bir şekilde temsil eder.

Neşe ve gülme grotesk imgelerinin belki de en önemlileridir. Grotesk gerçekçilikteki her bir imge gülünecek bir yan taşır. Yaşlılık, ölüm, felaket, korku gibi temalar bile grotesk gerçekçilikte gülmeyle birleşir çünkü gülme var olan dünyanın olumsuz özelliklerini yıkar ve olumlu özelliklerle dolu yeni bir dünya düzeninin doğmasını sağlar.

Yukarıda belirtilen grotesk gerçekçilik imgelerinin içinde olması gereken tüm imgeler olumlu bir yan taşır. Ciddi ve karanlık soyutlamalar bu imgelere gölge düşüremez. Ancak Bakhtin, on altıncı yüzyıldan sonra karnaval ruhunun kaybedilmesiyle ve groteskin tarih içindeki gelişimiyle bu imgelerinin olumlu yönlerinin yok olduğunu söyler. Hem klasik hem de grotesk estetiğini bir arada barındıran Rönesans döneminden sonra klasik estetik ve değerler daha baskın hale gelerek grotesk geleneğini edebiyatın tamamen dışına atarlar. On sekizinci yüzyılda ise

grotesk geleneği tamamen yok sayılmıştır. Hatta grotesk basit komedi turlerinin temsili haline gelmiştir. Bakhtin bunun nedenini devletin halk kutlamalarına el koymasına ve karnavalların yasaklanıp bu atmosferin bir daha yaşatılmamasına bağlamıştır. Karnaval ruhu ve grotesk gerçeğçilik yine var olmuştur ama halk klturleriyle olan yakın bağı da artık kalmamıştır.

Romantik dnem ve nncesindeki grotesk, anlamı tamamen değişerek karnavalesk halk klturyle beslenmekten uzak, bireysel bir dnnya grurşnyn yansır. rneğin, Romantik groteskte kolektif bir yaşam temsilinden ođ bireyin i o dnnyasını yansıtın, grotesk gerçeğçiliğe yabancı bir psikoloji vardır. Romantik groteskte kahkaha, karnavalın neşeli ve aydınlık havasından yoksun, soğuk bir mizah anlayışına, ironiye ve alaycılığa dnruşur. Kahkahanın işlevi yeniden yaratmak değil yıkmak i oındır. Romantik groteskte, grotesk gerçeğçiliğin zafer dolu kahkahası insanları bir araya getirmek yerine, onları hem birbirinden hem de dnnyadan soyutlayan soğuk ve kucmseyen bir kahkahaya dnruşur. Oysa grotesk gerçeğçilikte korkulan her değer, her fikir ve kavram komik canavarlarla temsil edilerek gulmenin devasa gucuyle bu canavarlar yenilgiye uğratılırdı. Romantik groteskte, grotesk gerçeğçilikte insana yakın olan dnnya artık insanın kendisine yabancılaşmış, soyutlamalarla, spirituellikle ve mistik korkularla beslenerek korkutucu bir hal almıştır. Yeme, i ome, ureme ve dışkılama gibi bedensel yaşam imgeleri kaba, muştehcen, basit temsillere burunmuştur. Kısacası ondokuzuncu yuzyılın ikinci yarısına kadar grotesk sadece kaba komedi turleri ve hicivle ilintilendirilmiştir. Bakhtin, groteskin ondokuzuncu yuzyılın ikinci yarısında tamamen yok olduğunu ve yirminci yuzyılda yeniden doğduğunu gozlemlemiştir.

Bakhtin'e gore modernizm groteski folklorik ozelliklerinden koparmıştır. Artık insan korkun o, karanlık ve yabancı bir dnnyada yapayalnız ve savunmasızdır. Modern grotesk, insanın kontrol edemediği, soyut bir kavram olan "bilin oaltı" temsiline burunmuş ve saf kahkahadan ayrılmıştır. Karnaval, korkun o maskelerle dolu, her biri insanın hi o bir zaman tanıyamayacağı, kontrol edemeyeceği, bilemeyeceğini bildiği bilin oaltının korkutucu bir temsiline dnruşmuştur.

Kısacası i oinde bulunduğumuz yuzyılda, rneğin kadın edebiyatında ataerkil duzeni yıkmak ve cinsiyet rollerinden arınmış, eşitlik o, yeni bir dnnya duzeni yaratmak

için grotesk gerçekçilik imgeleri kullanılmış ancak bu imgeler daha önce anlatılan tüm grotesk imgeleri kapsayamamıştır. Karnaval ruhu örnek verecek olursak feminist yazarlar tarafından yaratılmaya, kolektif bir gülmeyle hiyerarşik düzeni yıkıp kültürel, sosyal, tarihsel tüm kavramları olarak tanımlanmış her türlü kavramı yeniden doğurmak istemişler ama tam anlamıyla başarılı olamamışlardır.³²

1.3. İRONİ, MİZAH VE GROTESK

Groteskin sınırlarının belirgin olmaması, her çağda farklı anlamlara bürünmesi onun zaman zaman ironi ve mizahla karıştırılmasına yol açabilir. Bu bağlamda ironinin ve mizahın tanımlarını yapmak gerekir.

Fransız sözlük geleneğinin en önemli ismi olan Furetière ironiyi şöyle tanımlar: “İroni- konuşan kişinin muhatabını küçük düşürmek için, övüyor gibi yapıp onu eleştirdiği ve suçladığı durumlarda kullandığı bir söz hüneri. İroni hem sözcüklere hem de tonlamaya dayanarak yapılır. En çarpıcı ironiler gerçeğin karşıtı ile yapılanlardır. Sözcük Yunanca eironeia’dan gelir. Aldatma ve kandırma anlamına gelir, kandırmak fiilinin Yunancasından türetilmiştir.” Aristoteles’in Nikomakhos Etik adlı yapıtına bakıldığında ironinin olumsuz bir anlam içerdiği görülür. Kavram zamanla değişir ve bir retorik aracı, konuşma hüneri olmaktan çıkıp Romantik dönemle birlikte, sanatçılığın “alameti farikası” olarak kabul edilen bir felsefi tercihe dönüşür.

İroni “yıkıcı” bir araçtır; sürüp gitmekte olanın, alışkanlığa dönüştüğü için fark edilemez olanın, geleneksel olanın korunaklı alanına saldırır. İroni komedi kahkasının değil, buruk gülümseyişin peşindedir der Beliz Güçbilmez.³³

Şu soruyu sormak yerindedir. İroni buruk gülümseyişin peşindeyse mizahın amaçladığı gülümseyiş nasıldır? Bunun cevabını verebilmek için mizahın tanımına bakmak gerekir.

Gülme ile mizah arasındaki ilişki filozoflar ve zaman zaman da araştırmacılar tarafından ele alınmış, bunun sonucunda da farklı görüşler ortaya atılmıştır. Bu nedenle

³² Selin Aktari, “Grotesk Gerçekçilikten Başı Bozuk Dünyalara”, Hece, 2011, Vol.15, Sayı 171, s. 66-74.

³³ Beliz Güçbilmez, “Sophokles’ten Stoppard’a İroni ve Dram Sanatı”, Ankara: Deniz Kitabevi, 2005, s.12-39.

tıpkı groteskin keskin çizgilerinin belli olamaması gibi bu iki kavram arasındaki ilişki içinde net bir tarif yapmak mümkün olmamıştır.

Mizahın ne olduğu üzerine çalışma yapan filozof ve bilim adamları şu sonuca varırlar: Olaylara gülererek yaklaşma ve bu yaklaşımın da sanatlı bir biçimde ifade edilmesi sanattır “mizah”. Örneğin, Platon ve Aristo konuya “katharsis” bir çerçeveden yaklaşırken, Bergson temayı merkeze alır ve mizahı “karşıtlıklarla” açıklamaya çalışır. Farklı bir disiplinden beslenen Freud ise psikanalist öğretinin ışığında; “mizahın, insanlardaki saldırı dürtüsünden kaynaklandığını” savunur.

Red House Sözlüğü mizahı “mizaç, huy, tabiat, lâtife, şaka, nükte” olarak tanımlarken Ana Britannica mizahı “olayları gülünç, alışılmadık, çelişkili yönlerini yansıtarak insanı düşündürme sanatı” şeklinde ifade eder. Ali Püsküllüoğlu ise mizahı “eğlendirmek, güldürmek ve birine, bir davranışa incitmeksizin takılmak ereğini güden ince alay” şeklinde tanımlar.³⁴ Dolayısıyla mizahın, yaşanan travmatik olayların etkisini hafifletmekle eğlendirmenin peşinde olduğu düşünülürse ironiden net bir şekilde ayrılır.

Bu durumda ironi de mizah da tıpkı Bakhtin’in karnaval ve grotesk gerçekçilikte sözünü ettiği gibi var olanın yıkılıp yeni bir bakış açısıyla yeni bir dünya yaratmanın peşinde değil midir? Mizah çelişkili yönleri göstererek bizden düşünmemizi ister, Bakhtin’in tanımladığı grotesk gerçekçilik de karnaval ruhu sayesinde var olan dünya görüşünü yıkıp yeni bir bakış açısıyla daha eşitlikçi bir dünya yaratmayı sağlar. İroni de alışkanlığa dönüştüğü için fark edilmez olana saldırıp bize yeni bir boyut kazandırmayı hedefler. Bu bağlamda üçünün de kesiştiği tek nokta silkelemek ve düşündürmek olabilir. Ama mizah ile ironinin groteskle kesiştiği bu nokta oldukça zayıftır. Groteskin “tanımlanamayan” ifade ettiği yönü ön plana çıktığında ise aralarındaki bağlantı tamamen kopar.

Yine de grotesk, mantıksal süreçleri bozguna uğratma bakımından ironi ve mizahtan çok paradoksla bağlantılandırılır. Çünkü paradoksta hem korkutucu hem de mizahi öğeler vardır ve oldukça rahatsız edicidir. S.D. Henning’e göre kuralları yıktığı için paradoks, genellikle belirsiz olan ilişkiler ağını keşfederek, deneyimin yeni ve

³⁴ Esengül Eşigül, “Cumhuriyet Dönemi Mizahı Üzerinde Değerlendirmeli Bir Bibliyografya Çalışması”, Ege Üniversitesi SBE, 2002, s. 3-5.

beklenmedik bir alanına nüfuz eder. Grotesk gibi, paradoks da bilmecesi çözülür çözülmez ölen sfenks gibidir.³⁵ Bu da groteskin mizah ve ironiden uzaklaşıp paradoks kavramına yaklaşmasının nedenidir.

1.4. ABSÜRD TİYATRO VE GROTESK

Çelişkiler ve karşıtlıklar toplamının sahneye aktarılmasıdır absürd tiyatro. Oyun kişileri bir nevi aitsizliğe aittir. Konuşmalar birbirini karşılamaz, neden-sonuç ilişkisiyle bir yere varılmaz, olay dizisi yoktur.³⁶

Absürd tiyatro ideolojik söylevleri reddeder, çünkü bu ideolojilerin bir anlamı olabileceğine inanmaz, düşünmenin anlamsız olduğunu söyler. Bu nedenle absürd tiyatro kimliksiz ve derinliksiz gölgelerin sözün yetersizliğini ortaya çıkardığı bir tiyatro eylemi olarak anlaşılmalı zorundadır. Amacı, insanın hayatını anlamsız ve durumunu trajik bulmasının nedenlerini anlatmak değildir.

Absürd tiyatro, anlatımla kesin olarak başka bir ilişki kurar: sahnede, kendi etrafında dönüp duruyormuş gibi görünen konuşmalar yapılır. Kelimeler artık nesnelere karşılık değildir: bunlar hiçlikten gelir ve boşlukta kaybolur. Absürd tiyatro dilin gücünü kabul etmez ama yine de dile bel bağlar: bitmiş tükenmiş insanların olumsuzluğun kendilerinde ortaya çıkışına tanık olduğu bu çatısız oyunlarda sadece kelimeler vardır.³⁷

Tiyatroda grotesk anlatım, karnavalesk grotesk ve modern grotesk olarak iki bağlamda ele alınabilir. Karnavalesk grotesk, hayatı olumlayan, daha neşeli ve bazen müzikli olabilen oyunlarda yer alırken, modern grotesk, şiddet ve iktidarı daha keskin vurgulayan, insan kimliğinin bilinmeyen ya da görünmeyen varoluşsal tehdit altında kaldığı korku ağırlıklı oyunlarda görülür. Bedensel düzey yitimi karnavalesk groteskte kolektif ruha hizmet ederken modern groteskte bu durum bireyin maruz kaldığı şiddetin göstergesi olur.

---

³⁵ Zerrin Yanıkkaya, ön.ver., s. 54-55.

³⁶ Beliz Güçbilmez, a.g.e 2005, s. 111.

³⁷ **Théma Larousse Tematik Ansiklopedi.** C.5, Milliet Gazetecilik A.Ş., 1993-1994.

Karnavalesk grotesk dünyada beden ve dil ayrılmaz bir bütündür. Dil ya da beden her iki de iktidarın hedefi haline gelebilir. Sözcükler dilsel temsilin dışındadır. Grotesk bedenler de anatomik temsillerinin dışındadır.

Grotesk günlük yaşamı olağan görünüşünü betimlemekten vazgeçene kadar derinleştirir. Sanatçının seyirciyi yeni varılmış bir düzlemden, büsbütün beklenmedik bir başka düzleme taşıma eğilimi groteskte çok önemlidir. Ferhan Şensoy'un *Şahları da Vururlar* oyunu dil düzeyinde beden parçalanmasının en güzel grotesk örneklerinden biridir. Bedenin dilden ayrılmadığı karnavalesk grotesk etki vardır bu oyunda. Ara bedenler (cüce, zenne, kambur vb.), doğurganlık, bolluk, bereket temsilleri karnavalesk grotesk yazının sıkça başvurduğu bileşenlerdir.

Modern grotesk anlatım da karnavalesk grotesk anlatımın malzemelerini sıklıkla kullanır. Ancak burada ön planda olan kolektif olan değil bireysel olma niteliği kazanmış bedensel düzey yitimidir.³⁸

Tiyatroda grotesk, tüm değerlerin altüst olduğu, komedyaya ile tragedyanın etkisini yitirdiği, fazla trajik olanın komiğe, abartılmış komiğin de trajediye doğru ilerlediği alanda kendini gösterir. Jann Kott'a göre "grotesk, değişik terimlerle yeniden yazılmış trajedi demektir".³⁹ Jann Kott groteski trajik olanla ilişkilendirerek açıklar:

Trajedinin ve groteskin dünyaları benzer bir yapıya sahiptir. Grotesk, trajedi temalarını yüklenir ve aynı köklü soruları sorar. Yalnızca soruların yanıtları farklıdır.(...)Trajedi ve grotesk arasında, ahlak düzeni ile ilgili günlük uygulama arasındaki çelişkinin nihai sonuna beslenen mutlak inancı, eskoloji gibi kavramlardan yana ya da onlara karşı aynı çelişki vardır. Trajedi din adamlarının, grotesk soytarıların tiyatrosudur.⁴⁰

Rus yönetmen Vsevolod Meyerlod ise groteski komik olanla bağlantılı olarak ele alır:

Groteskin özü korkunç bir garipliktir, en ayırık kavramları görünür bir neden olmaksızın bir araya getiren bir mizah anlayışının ürünüdür, çünkü ayrıntıları görmezden

---

³⁸ Nil Ünlüaycı, *ön.ver.*,s. 45.

³⁹ Kott, Jann. "Çağdaşımız Shakespeare", Teoman Güney (çev.). İstanbul: Mitos Boyut Yayınları, 1999, s.108.

⁴⁰ Kott, Jann. a.g.e. s.115.

gelerek ve sadece kendi özgünlüğünü kullanarak, sadece kendi yaşam sevincine ve yaşam karşısındaki kaprisli ve alaycı tavrına denk düşen her şeyi nerede bulursa sahiplenir.⁴¹

Tiyatroda grotesk etki sahnede dekoratif ve koreografik unsurların yardımıyla yaratılır. Meyerhold'a göre, grotesk bir görüntü yaratabilmenin yollarından biri, yaratıcının izleyiciyi yakaladığı bir görüntüden çekip, hiç beklemediği başka bir görüntünün içine fırlatabilmesidir. Dürrenmatt'a göre de grotesk bir tür yabancılaştırma yöntemidir.

Tiyatrodaki grotesk öğelere en güzel örnek Shakespear'in soytarıları olabilir. Konuşma ustası olan bu soytarılar, kimsenin söyleyemediği gerçekleri, kimi zaman doğrudan kimi zaman da mesel ya da eğretilmeler yoluyla söylüyorlardır. Kendileriyle dalga geçebilen bu soytarılar grotesk toplumsal figürler olarak göründüler.⁴² Grotesk tam da bu noktada absürd tiyatrodan ayrılır. Çünkü absürd tiyatronun temelleri İkinci Dünya Savaşı'nın olumsuz sonuçlarından sonra doğduğu için yaşamın saçmalığı, insanın anlam yitirışı ve belirli bir amaçtan yoksun olma düşüncesi üzerinedir. Oyunlarda boşuna bekleyiş, boşuna çabalama vardır. Oysa grotesk anlatımın yapmak istediği tam olarak bu değildir. Grotesk daha çok yabancılaştırmanın peşindedir. Bu durumda absürdün de mantıkla uyuşmayan ürünler olduğu için izleyicide/okuyucuda bir tür yabancılaştırma etkisi yarattığı söylenebilir elbette. Ama bu, aralarında var olan nüans farkını görmezden gelinmesi gerektiği anlamında gelmez. Grotesk yaratıcı, izleyiciyi yakaladığını düşündüğü anda onun hiç beklemediği başka bir dünyaya atar. Oyunun içinde kaybolmasına izin vermez. Ama absürdün böyle bir kaygısı ya da hedefi yoktur. Bu durum belki de groteski absürden daha çok Brechtien bir anlatıma yaklaştırır. Bu benzerlik de çalışmanın çerçevesi dışında kaldığı için tek bir cümleyle belirtip geçmek gerekmektedir.

Philip Thomson'a göre, bir oyunun aynı anda hem absürd hem de grotesk olmasında bir sakınca yoktur. Ancak, iki terim arasında önemli bir farklılık bulunur: Groteskin biçimsel bir şeması varken, absürdün ne biçimsel bir şeması ne de kendine has yapısal bir özelliği görülür.⁴³ Kısacası absürd oyunlarda görülen sözcük oyunları,

---

⁴¹ Ali Berktay, ön.ver., s. 296.

⁴² Zerrin Yanıkkaya, ön.ver., s. 78.

⁴³ Zerrin Yanıkkaya, ön.ver., s. 6.

yinelemeler, ilgisiz aktarımlar, dildeki anlam bozmalarına yol açacağı için groteskin dil üzerinde yaptığı yabancılaştırma etkisine benzetilebilir ama aradaki farklıları yok edemez.

Samuel Backet'in *Godot'yu Beklerken* ve James Joyce'un *Ulysses*'i benzersiz bir terör, korku, güzellik ve kahkaha kombinasyonunu yansıtır. Amerika'daki İç Savaş'dan önce, 1860'larda, grotesk palyaçolar ve soytarılar için kullanılırdı. I. Ve II. Dünya Savaş'larından sonra nükleer savaşın tehditi ile sanatçılar ve yazarlar groteski temalarını vurgulayan bir stil olarak kullandılar. Almanya'da Günter Grass, İtalya'da Cesare Pavese, Fransa'da Beckett, Genet ve Ionesco, İngiltere'de Ted Huges gibi şairler groteskin tüm vizyonlarına örnektir. Avrupa genelinde "fantastik saçma" olarak tanımlanan groteskin bir yanı önemli bir tiyatro tarzı olan "Absürd Tiyatro"ya yol açmıştır.⁴⁴ Yeniden Meyerhold'a dönersek grotesk onun için karşıtlıkların bilerek ve isteyerek keskin çelişkiler yaratmasıdır. Oldukça abartılmasıdır. Örneğin; Gülmece ve Dehşet, maskenin soytarılığı, karabasanların fantastik öğeleri vb...⁴⁵

II. BÖLÜM

2. SENARYONUN YAZIMI

2.1. Sinopsis

Hikâye, orta sınıf bir vatandaş olan Rıza Bilgin'in yaşamı üzerinedir. Hatay'da kendine ait bir bakkal dükkanını işleten Rıza'nın beş çocuğu vardır. En büyükleri Birol'dur. Sonra Tan, Hülya, Tufan ve Kaan gelir. 70'li yıllarda eşi Türkan'ı verem hastalığı nedeniyle kaybeder. Türkan öldüğünde Birol askerde, Tan lise çağlarında, Hülya orta okul, Tufan ve Kaan ilkokula gidiyordur. Türkan'ın ölümü tüm aileyi sarsar. Rıza, çocuklarının iyi eğitim alabilmesi için İstanbul'a göç eder. Birol ve Tan, İstanbul'a gelince Hatay'da satılan dükkanın parasıyla taksi alırlar ve evin geçimini yüklenirler. Çocuklar biraz daha büyüdüktan sonra Rıza da kendine tamirhane dükkanı açar. Kendi kendine okumayı söken, icatlar yapabilen, her türlü makineyi tamir eden

⁴⁴ www.jstore.com. James Schevill, "Notes on the Grotesque: Anderson, Brecht, and Williams", 1997, s.230. (15.03.2013)

⁴⁵ Ali Berktaş, [ön.ver.](#), s.298.

Rıza'nın hayatta tek bir amacı vardır: Çocuklarının okuması ve yuva kurup dürüst bir hayat yaşamalarıdır. Ne var ki Rıza'nın üniversite okuma hayalini sadece Kaan gerçekleştirir. Birol evlenir, bir kızı olur. Rıza çocuklarını kendi büyütür. Bu nedenle uzun yıllar evlenmez. 80'li yıllarda oğlu Tan'ı milyonda bir insanda görülen bir sağlık problemi yüzünden kaybeder. Tan'ın beyin damarlarından biri doğuştan incedir ve Tan, 20'li yaşlarına geldiğinde ince olan damar daha da incelik, beyin kanamasına yol açar ve ölür. Zar zor da olsa Tufan, endüstri meslek yüksek okulunu, Hülya ise liseyi bitirir. Her ikisi de evlenirler. Tufan'ın bir kızı olur. Rıza'nın kız çocuk sevgisini sadece Hülya değil bu iki kız torunu da gidermeye çalışır. Kaan üniversitedeyken kendinden yaşça büyük bir kıza aşık olur. Rıza bu ilişkiyi onaylamaz. Uzun yıllar sonra Kaan, ailesinin onaylamadığı kız arkadaşı Figen'den ayrılır. Bir daha da evlenmez. Kaan'ın üniversite eğitiminden sonra Rıza, Fatma ile evlenir. Birol, Tufan ve Rıza'nın işlettiği tamirci dükkanında sorunlar baş gösterir. Tufan, abisinin daha fazla kazandığını düşünerek kasadan sürekli para çeker. Bu durum aralarında şiddetli bir kavganın yaşanmasına, daha sonra da baba-oğul ortaklığının bitmesine neden olur. Birol, bel fitiği ameliyatı nedeniyle evde hasta yatan Rıza'ya hisselerini devretmesi için noteri getirir. Bu, en çok güvendiği oğlundan yediği en büyük darbedir Rıza'nın. Ortaklık son bulur. Evlendiği günden beri evliliğinde sorunlar yaşayan Hülya, babasının tatil için İstanbul dışına çıkmasını fırsat bilir, boşanır. Rıza çocuklarının iş yoğunluğu nedeniyle göremediğini sanır. Geçirdiği bir kalp ameliyatından sonra gerçeklere vakıf olur: Birol, Rıza ile ortakken dükkandan para kaçıtır, onun ölümünü dört gözle bekler, kızı Hülya evli adamlarla ilişkiye girer, birden fazla sevgilisi vardır, Kaan'ın evlenmemesinin nedeninin kendisi olduğunu sanan Rıza, Kaan'ın sırf ona vicdan azabı çektirmek için evlenmediğini öğrenir. Tufan da miras peşindedir, rahat bir yaşam sürmesi için onun ölmesini bekler ve ikinci eşi Fatma, ondan gizli gizli para biriktirir, Rıza'dan kaçırılan paralar minik bir servete dönüşür.

Rıza, ölmeden önce tüm bu sırları öğrenir. Dünyada sır diye bir şey olmadığını, sırların sadece açığa çıkacakları ana kadar sessizce beklediklerini anlar. Rıza, çocuklarıyla yüzleşmek dahi istemez. Büyük bir hayal kırıklığı içinde ölür.

Hem derslerde hem de senaryo hakkında yazılmış kitaplarda sinopsisin yazara yol gösterici bir harita olduğundan bahsedilir. Yazar bir temadan yol çıkarak hikâyesini oluşturur. Treatmanda ise karakterlerin konuşması ve kaba taslak sahnelerin kurgusu vardır. Yazım sürecinde keşfettiğim en önemli unsurun highlight çıkarmak olduğunu gördüm. Senaryomun 70’li yıllarda başlayıp günümüze kadar geldiği göz önüne alınırsa sahne diziliminde ya da dönemlerin sahnelenmesinde kolayca yanlışlık yapılacağı tahmin edilebilir. Bu nedenle yazım aşamasından sonra bir highlight oluşturmak yapılan işe ayna tutmak gibidir. Özellikle aksayan sahnelerin veya filmin kuşbakışı görünümünü görmek için yazılabilir.

2.2. Karakterler

Rıza: Kardeşlerini okutabilmek için okuyamayan ama kendi kendisine okumayı çözen, disiplinli, katı kuralları olan biridir. Son derece titiz ve temizdir. Kız çocuklarını çok sever. Yardım severdir. Eşinin ölümünden sonra beş çocuğun sorumluluğu ona kalır. Çocuklarının okuması için Hatay’dan İstanbul’a göç eder. İkinci evliliğini ise çocukları evlendikten sonra yapar. Bir nevi yaşlandığında çocuklarına yük olmamak, hayat arkadaşıyla yaşamak arzusuyla... Annesine aşık bir evlattır, onu el üstünde tutar. 83 yaşında kalp hastalığı yüzünden vefat eder.

Türkan: Rıza’nın ilk eşidir. Veremden genç yaşta ölür. Eşinin sözünden çıkmayan, naif, şevkatli bir kadındır. Ailesine düşkündür, hayatını onlara adamıştır.

Biol: Rıza’nın ilk oğludur. Bencil ve paragöz bir karakterdir. Önceleri taksicilik yapar sonra babasının tamirci dükkanında çalışır. Latife ile evlenir. Türkan adında bir kızları olur. Babasından kalacağı miras için Rıza’nın ölümünü dört gözle bekler.

Tan: Rıza’nın ikinci oğludur. Üniversiteye hazırlanır. Mülayim biridir. Uyumlu, kavga etmekten hoşlanmayan, şakacı bir karakterdir. Dünya meseleleriyle ilgilidir. Ailenin geçimine yardım etmek için Birol’la dönüşümlü taksiye çıkar, dershaneye gider, sınavlara hazırlanır. Çok genç yaşta vefat eder.

Hülya: Rıza'nın kızıdır. Liseden sonra okuyamaz. İşe girer, evlenir. Refik'le geçinemez, boşanırlar. Flörtöz biridir. Havaidir, yaşı ilerlese de olgun davranamaz. Mantiğıyla değil duygularıyla hareket eder. Pohpohlanmayı sever. Toplumdan alkış almak için iyilik yapar. Onda da bencillik vardır.

Tufan: Rıza'nın oğludur. Şiddet yanlısı, cahil, kavgacı biridir. Mahallede dövmediği çocuk kalmaz. Rıza onunla başa çıkamaz, şehir dışında endüstri meslek yüksek okuluna gönderir. Tufan da bir süre babasının yanında çalışır. Eşinin dolduruşuna gelir ve ailesi ile arası açılır. Dükkandan ayrılır. Pek çok iş dener, kavgacılığı yüzünden dikiş tutturamaz. Birol gibi o da Rıza'nın ölmesini dört gözle bekler. Çok çalışmadan köşeyi dönme hayalleri kurar.

Kaan: Rıza'nın en küçük oğludur. Disiplinli, çalışkan, etrafındaki kişilerce sevilen, sayılan, ailesindeki diğer karakterlere benzemeyen biridir. Üniversiteyi bitirir, mühendislik yapar. Resme yeteneği vardır ne var ki Rıza yüzünden güzel sanatlara gidemez.

Latife: Birol'un eşidir. Küçük dünyası olan, kendi halinde, kimseye zararı dokunmayan biridir.

Türkan: Rıza'nın torunudur. Tan'ın öldüğü zaman doğar. Ailenin en acılı gününde... Bütün aile onu el üstünde tutar. İlk torundur. Rıza ona ayrıca düşkündür.

Ayben: Tufan'ın eşidir. Kıskanç, dedikoducu, insanların yüzüne gülüp arkasından iş çeviren, iftiracı biridir. Husumeti sever.

Asu: Tufan'ın kızıdır. Bencil, egosiz, kendini herkesten üstün gören biridir. Annesinin tüm huylarını almıştır.

Babanne: Rıza'nın annesidir. Eşi öldükten sonra çocuklarında kalır. Rıza evlenene kadar torunlarına göz kulak olur. İspiyoncu özelliği olan ama özünde kötü olmayan bir karakterdir.

Selim: Rıza'nın erkek kardeşidir. Abisi sayesinde hukuk okumuş ve hakim olmuştur. Evli, iki çocuk babasıdır. Solcudur. Dönemin entelektüellerindendir.

2.3. Grotesk ve Senaryo İlişkisi

Mihail Bahtin, *Rabelais ve Dünyası* adlı çalışmasında bedeninin grotesk imgesindeki temel eğilimlerinden bahseder. Bu imgeler iki bedeni bir bedende göstermektedir. Doğum yaparken ölen, öteki gebe kalan, yenilenen ve doğan iki beden. Bir bedenden şu veya bu şekilde her zaman başka yeni bir beden çıkar. Groteskte kişi, yeni bir kalıba girmek üzere olduğu zaman gösterilir. Ölmektedir ama henüz ölmemiştir. Grotesk beden araftadır bir nevi; mezarla beşik arasındaki eşikte durur. Ne tek beden bulunur orada ne de iki. Senaryoda grotesk beden imgesinde betimlemeye çalıştığım da tam da böyle bir şeydir. Rıza hastanede ameliyat sırasında araftadır aslında. Keza ameliyattan çıktıktan sonra da gördüğü sanrılar da onun aslında ne bu dünyaya ne de başka bir yere ait olduğunu gösterir. Eşikte bir yerde salınır. Bahtin'in mezarla beşik arası dediği yerde... Grotesk, kategoriler arasındaki sınırları ihlal eder, mübadele ilişkisini yeniden kuran ara bedenler yaratır. Soytarılar, cüceler, kamburlar bu duruma en güzel örneklerdir. Hikâyedeki kambur ve sürekli boynu oynayan babaanne karakteri bunun temsili olarak düşünülmüştür. Kamburluğu ve boyun titreme hareketleri onun bedensel düzey yitimine neden olur. Bu yönüyle Rıza'nın dışında farklı bir grotesk beden yaratılması hedeflenmiştir. Tüm bunların yanı sıra asıl grotesk beden yaratımı Rıza'nın bedeni üzerinde yapılmıştır. Rıza, Türkan'ı kaybettiği zaman elini kalbinin üzerine götürür ve gövdesinin tuğlalarla kaplı olduğunu görür. Doğaya ait bedeni deforme etme çabasıdır. Cüceler ve kamburlar grotesk sayılıyor ama sonuçta bu kusurlar doğanın kendisine ait. Oysa tuğlalaşan bir beden doğanın kendisini deforme ettiği için grotesk beden olarak kabul edilebilir. Doğada tuğlaya dönüşen bir beden yoktur sonuçta.

Rıza'nın hastane odasında gördüğü hemşire resminin birden gebe bir adama dönüşmesi ve resimden çıkıp canlanması senaryoda kullanılan groteskin tuhaf, alışılmıştın dışında ve yadırgatıcı olan yönüne vurgu yapar.

Son olarak, bedeninin grotesk kavranışı, sövgülerin, küfürlerin, bedduaların da temelini oluşturur. Sövgüsel dilin önemini anlamak, grotesk edebiyatı anlamak için

şarttır. Sövgü, bu tür edebiyatın hem dili hem imgeleri üzerinde doğrudan bir etki yapar; bu, grotesk ve Rönesans edebiyatının diğer bütün “itibarsızlaştıran” ve “yeryüzüne indiren” biçimleriyle doğrudan ilişkilidir. Modern edepsiz sövgü ve beddualar, beden grotesk kavranışının ölü ve salt olumsuz kalıntılarını benimsemiştir. Bizim “üç katlı” küfürlerimiz ya da diğer ağza alınmaz ifadeler, nesneyi grotesk yöneme göre itibarsızlaştırır; onu, bedenin aşağı bölgelerine, üreme organlarının oraya, bedensel mezara gönderir, orada yok olabilsinler diye.⁴⁶

Rıza'nın ameliyattan çıktığı anda eşine ve çocuğuna ağzından salyalar aka aka küfürler etmesi, kabalaşması, ağza alınması hoş olmayan sözler kullanması Bahtin'in yukarıda alıntısını yaptığım grotesk beden imgesini yansıtmaya bakımından önemlidir.

Groteskin bir yüzünün de yadırgatma duygusu yaratmak olduğu belirtilmişti. Senaryoda ise ilk sahnelerde 70'ler ile 2000'li yıllara sıçramalar yaparak izleyicide yadırgatma duygusu hedeflenmiştir. Böylece izlerken ‘bakın bu hikâye ardışık yıllarda anlatılmıyor, sıçralamalar oluyor’ denilmek istenmiştir.

Benim asıl izini sürdüğüm ve peşine düştüğüm grotesk kavram felsefesinin vücut bulmuş halindedir. Felsefeyi fizikselleştirerek grotesk bir anlam yaratma çabasıydım. Tüm amacım da bundan ibarettir. Senaryoda yaratmaya çalıştığım ve vurgulamak istediğim en kuvvetli grotesk imge hem Rıza'nın hastaneye yattığındaki ameliyat öncesi hem de ölüm öncesi sahneleridir. Bunu ise şu şekilde kurgulamaya çalıştım. Rıza kendisinden saklanılan gerçeklere ölmeden önce yani arafta iken, ne bu dünyaya ne de başka bir aleme aitken öğreniyor. Rıza bilgiyi, çok dünyevi olan bir şeyi, fiziksel dünyadan tamamen koptuğunda öğreniyor. Dünyaya ait bir şeyi fizikselliğini yitirdiğinde öğrenmesi ve tam da bu aralıktan çocukları ve eşiyi yüzleşmeden ölmesi grotesk atmosfer yaratması bakımından önemlidir. Diğer karakterlerin sanrı ya da hayal olarak nitelendirdiği nesne ya da kişilerin gerçek olması, en azından *gerçek olabilir mi* sorusunu sorgulatması için grotesk bir atmosfer yaratımına ihtiyaç vardı. Buna benzer

---

⁴⁶ Mihail Bahtin, ön.ver., s.55.

durumlar “Hint Mucizeleri”nde sıkça kullanılmıştır. Beden ile dünyayı birbirinden ayıran sınırların ihlali de o dönemde adet haline gelmiş.⁴⁷

Sonuç olarak senaryodaki groteskin tuhaf, yabancılaşmış bir dünya ve tekinsizlik duygusu yaratma yönünün dışında felsefenin fiziksel hale dönüşümünden doğan bir grotesk atmosfer yaratmak hedeflenmiştir.

---

⁴⁷ Mihail Bahtin, ön.ver.,s.378.

SONUÇ

Hayatı mantığımız aracılığıyla anlamlandırmaya ve anlamaya çalışıyoruz. Yaptığımız tanımların dışında kalanlar da bizi belirsizliğe ve umutsuzluğa ittiğinden bir noktada sabitlemeye ve yeniden anlam üretmeye çalışıyoruz. Zihnimizle algılayamadığımız ya da tanımlayamadığımız durumlarda ise grotesk sözcüğünün barındırdığı anlamlara sığınıyoruz; muğlaklık, ikilik, akılla algılanamayan ya da akıl dışılık gibi...

Groteskte hiyerarşiden söz edilemez. Bu nedenle groteskin içindeki öğelerden biri diğerinden daha baskın değildir. Bu da groteskte merkezsizliğin olduğunu gösterir. Bu özelliği her eserde aramak doğru olmasa da groteskin yoğun olduğu yapıtlarda görmek mümkün.

Groteskin bir yabancılaşma etkisi yarattığını ama esas amacının kendisine yabancılaşan insanın değişen koşullar altında yeniden hem kendisi ve toplumla hem de doğayla buluşmasını ve bunun üzerinden ilişki kurmasını istediğini ileri sürebiliriz. Çünkü “grotesk” toplumun bize yüklediği kodlamalardan ve bilgi yığından kurtulduğumuz anda daha “insani” yönlerimizin çıkacağı umudunu taşır. Bu durumda aslında groteskin içinde olabileceğiniz düşündüğümüz “karanlık” tarafın da aydınlanması demektir.

İzleyici ve okuyucu tarafından grotesk kavramına baktığımızda ise zihinsel olarak kabul edilen bütün kategorilerin dışında, tanımlanamayan bir yarıktaki devreye grotesk girer. Düz mantıkla bakarsak zaten anlamlandırılabilen bir durum olsaydı onu o kategori üzerinden yorumlardık ve groteske de ihtiyaç duymazdık. Bunun yanı sıra groteskin her çağ, dönem ve toplumda başka anlamlara büründüğünü söylemek pekâlâ mümkün. Grotesk sözcüğünün ilk kullanıldığı dönemi hatırlayalım. Nero'nun Altın Evi kazılarında bulunduğu ifade edemedikleri duvar süslemeleri ve freskleri nitelendirmek için kullanıyorlardı.

17. yüzyılda ise sözcüğe “tuhaf” ve “budalaca” anlamlarının yanında belki de ilk kez “gülünç” hatta “burlesk” tanımlamalarını yaptıklarına değinmiştik.

18. yüzyıla zıpladığımızda sözcük karikatürle ilişkilendirilir. 19. yüzyılda ise bazı yazarlar grotesk sözcüğünü komiğin kaba bir türü olarak yorumladıklarından bahsedilmişti. 20. yüzyılda tanımlama yapmak yerine groteskin “çok dilli”, “çok hareketli”, “çok biçimli” bir olgu olduğu konusunda uzlaşırlar. Belki de modern dünyanın getirdiği kaos ortamından dolayı bu yüzyılda grotesk sözcüğünü kuramcılar “uyumsuzlukların çatışması” ve “çelişki” anlamlarının çatısı altında toplamaya çalışırlar. Bir sınır ihlali söz konusudur. Gerçek ile hayal, bilinen ile bilinmeyen gibi...

Bahtin mesela, onaltıncı yüzyıldan sonra karnaval ruhunun kaybedilmesinin grotesk sözcüğü üzerindeki etkisi ve gelişmelerinden bahseder. Grotesk kavramına yeni anlamlar getirerek farklı sanat dallarındaki eserleri inceler. Bu alanda çalışma yapan başka kuramcılar da böylelikle beslemiş olur.

Tüm bu bilgilerin ışığında grotesk sözcüğüne baktığımızda onun aslında çok yönlü, çok dilli ve sanatın farklı dallarında da kullanıldığını görürüz. Belki de groteski bir baş kaldırı olarak da yorumlayabiliriz. Çünkü grotesk bizden yeni bir dil, yeni bir zihin, yeni bir sanat yaratmamızı talep eder. İçinde taşıdığı tekinsizlik duygusu da belki bu yüzdendir. Bu arada bir parantez açmakta yarar görüyorum. Groteski fantezi dünyasından da ayırmak gerekir. Çünkü fantezi dünyası tamamen uzak, yabancı bir dünyadır. Yakın gelecekte olma olasılığı neredeyse olmayan bir dünyadır.

Bir toplumda grotesk olarak görülen bir durum başka bir toplumda grotesk olarak nitelendirilmeyebilir. Bu grotesk kelimesinin içinde sürekli bir devinim taşıdığı anlamına da gelir. Belki ilerleyen çağda farklı kuramcılar bugünkü tanımlarımıza bakarak bizim grotesk olarak nitelendirdiğimiz kavramları onlar grotesk olarak bulmayacaklar. Ya da anlamlarını geliştirecekler.

Senaryo çalışmasında ise her yazarın belirlediği belli bir çalışma tarzı vardır. Bazı yazarlar yol haritalarının önemli olduğunu düşünür ve ilk iş olarak sinopsis ve treatment çıkartırlar. Bense belli bir önermenin etrafına hikâyeyi kurmaya çalıştığım için önce senaryonun iskeletini çıkardım. Kaba taslak sahneleri yazdım. Hikâyemin yılları geniş bir yelpazeye yayıldığı için hangi olayları hangi dönemde anlatacağıma karar verdim. 2000’li yıllar ile 70’li yıllardan başlayarak tekrar hikâyenin başına dönerek olay

örgüsünü tamamlamak istemem senaryoda karşılaştığım zorlukların ilkiydi. Sürekli zıplayarak yıllar arasında mekik dokumam gerekiyordu. Bu mekik dokuma fikrinden grotesk bir atmosfer yaratma peşindeydim. Seyircinin zihni sürekli bir devinim içinde olacaktı. Bir sahnede 2000'ler dünyasında gezinirken diğer sahnelerde 70'lerden başlayarak ilerleyecekti öyküm. Fakat bir süre sonra bu şekilde yol alamayacağımı anladım. Grotesk atmosfer oluşturması bakımından bu kurguyu kuvvetsiz bulduğumu da eklemeliyim. Olay örgüsünde tıkanıp ve yeniden farklı tarzda yazmaya başladım. Öykümü sadece belli noktalarda geçmiş ve gelecek arasında salınarak anlatmaya karar verdim. Rıza'nın ölümünden sonra da flashback yaparak tamamen geçmişe tutunacak ve sonra filmin ilk sahnesine dönerek kocaman bir yuvarlak çizecektim. Sezgisel olarak hissettiğim ama adını bir türlü koyamadığım bir aksaklık vardı senaryoda. Bu yüzden deneyimli yazarların bahsettiği yol haritasından yararlanmak adına kendime bir sinopsis çıkardım. Öyküyü anlatırken bir yandan hangi sahnelerde grotesk atmosfer yaratmam gerektiğini düşündüm. Hangi grotesk öğeleri kullanacaktım bunları saptadım ve yazma işlemine kaldığım yerden devam ettim.

Bir önceki bölümde altını çizdiğim gibi senaryoda yaratmaya çalıştığım felsefenin fiziksel hale dönmesinden doğan grotesk bir atmosferdi. Bunun bir filmi grotesk yapmayacağını elbette biliyorum. Bunun için grotesk beden yaratımı konusuna eğildim. Bunun yanı sıra grotesk olabileceğini düşündüğüm figürler yaratarak öykümün içine serpiştirdim. Kel, gebe ve kısa boylu bir adam resminin tablodan çıkıp canlanması gibi. Rıza'nın eşini kaybettiğinde bedeninin tuğlalaştığını fark etmesi gibi. Böylece seyircinin zihninde oluşmasını istediğim “yadırgatma” duygusunu da yaratabilecektim. Yazım aşaması bittikten sonra Gürsel Korat benden *highlight* çıkarmamı istedi. Böylece senaryoya kuş bakışı bakıp hangi yıllarda hangi olayı anlatmışım ya da hangi sahneler sarkmış bakabilecektik. *Highlight*'ın çalışmama büyük katkısı olduğunu söyleyebilirim. Tepeden bakınca sahnelerin *timing*ini çok rahat bir şekilde görebildim. Senaryoyu tekrar ele alarak üzerinde oynamam gereken sahneleri belirledim ve yazmaya devam ettim.

Groteski doğaya ait bir nesne üzerinden betimlemeye çalışmak ne kadar doğru olur bilinmez ama ben onu bir ağaca benzetiyorum. Köklerinin tekinsizlik duygusu yaratma, yadırgatma, oyunsallık, normalden sapma, bilinen ile bilinmeyenin

ayrışmazlığı üzerinde yükselen dallarının ise her çağ ve dönemde budandığı, yeşerdiği, yükseldiği bir ağaç... Senaryoda ise groteskin köklerinden olduğunu düşündüğüm bazı kavramları işlemeye çalıştım. Yadırgatma ile bilinen ve bilinmeyen arasındaki sınırların kalktığı sahneler ya da mizansenler kurgulamaya çalıştım. Metafiziksel alana kayarak gerçeğe ile gerçek olmayanı birbirine karıştırdım. Rıza'nın hastanede gördüğü karakterlerin gerçek olduğunu, sadece gözümüzle gördüklerimizin dışında da gerçeklerin olabileceğini ve bizim bu yolla bazı bilgilere erişebileceğimizi vurgulamaya çalıştım.

Sonuç olarak grotesk kavramıyla ilgili çalışma yapmak ve bu kavramdan yola çıkarak senaryo yazımı çalışmasında bulunmak isteyenlere bu tezin küçük de olsa bir ışık tutacağı inancındayım.

KAYNAKÇA

- AKTARİ, Selin, Grotesk Gerçekçilikten Başı Bozuk Dünyalara, Hece, 2001,
- BAHTİN, Mikhail, Rabelais ve Dünyası,
- BERKTAY Ali, Tiyatro-Devrim ve Meyerhold, Mitos Boyut Yayınları, 1997, İstanbul,
- BRİDAHAM, Lester Burbank, Ralph Adams Cram, “Gargoyles, Chimeres and the Grotesque in French Gothic Sculpture”, Architectural Book Publishing Co., Inc. New York,
- www.calebross.com, “What is Domestic Grotesque Fiction and Why Do I Write It?” (14.03.2013),
- CLARK, John R., The Modern Satiric Grotesque And Its Traditions, The University Press of Kentucky,
- www.davidlavery.net “Grotesque” (14.03.2013),
- EŞİGÜL, Esengül, Cumhuriyet Dönemi Mizahı Üzerinde Değerlendirmeli Bir Bibliyografya Çalışması, 2002, Ege Üniversitesi, SBE,
- <http://www.etymonline.com> (13.02.2013),
- GÜÇBİLMEZ, Beliz, Sophokles’ten Stoppard’a İroni ve Dram Sanatı, Merdiven Yayınları, 2005, Ankara,
- Hece, Aylık Edebiyat Dergisi, sayı 171, 2011, Ankara,
- www.jstor.com. “Vernon Young, The Grotesque in Some Recent Films” (15.03.2013),

- www.jstor.com. James Schevill, “Notes on the Grotesque: Anderson, Brecht, and Williams (15.03.2013),
- KOTT, John, Çağdaşımız Shakespeare, Mitos Boyut Yayınları, 1999, İstanbul,
- www.oed.com. “Grotesque” (13.03.2013),
- Théma Larousse Tematik Ansiklopedi, 5-6, Milliyet, 1993,
- THOMSON, Philip, The Grotesque, 1972,
- ÜNLÜAYCIL, Nil, Grotesk Anlatım ve Türk Oyun Yazarlığında Kullanımı, [Elektronik Version] 2003, Tiyatro Araştırmaları Dergisi,
- YANIKKAYA, Zerrin, Tiyatroda Grotesk ve Bir Örnek Olarak Fernando Arrabal Tiyatrosu, 2003, Ankara Üniversitesi, SBE.

EK 1

Senaryo Metni

SON NEFESTE

SENARYO

Kadir Has Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Film ve Drama Yüksek Lisansı

Yazan

Ceyda Emel Nas

İnce, uzun bir mutfak... Fatma (68) mutfak tezgahının üzerinde salata yapar. Arada bir başını kaldırır, camdan dışarı bakar. Hava kararmaya başlar, sokak lambaları yanar. Trafik akar. Hülya (46) da mutfak dolabından tabakları çıkartır, masaya koyar.

FATMA (BİRDEN AKLINA GELMİŞ GİBİ)
Hülya, babanın ilaç saati gelmiştir.
(kafasıyla işaret eder) Şuradaki
dolabı aç, beyaz bir kasenin içinde
ilaçları olacak. Götürüp versen.

Hülya Fatma'nın söylediği tarafa yönelir, dolabın kapağını açar.

HÜLYA
Bardağı nerede?

FATMA (YİNE BAŞIYLA ANLATIR)
Şu tarafta. İçine kamış da koy Hülya.
Dahat rahat içer.

Yakın çekim. Hülya'nın bardağa suyu ve kamışı koyması... suyun bardakla buluşma sesi... ilaçları avucunun içine alması... tabletlerin hışırtıları...

Geniş plan. Üst açı. Kamera mutfaktan çıkar, duvarların içinden geçer... mutfağa bitişik olan küçük bir odaya girer. Hülya kapı eşiğine gelir. Kesme.

Ufak, kare bir oda... Duvara dayanmış bir çekyat, karşısında tekli bir koltuk... Rıza'nın (86) gözleri yarı açık yarı kapalı çekyatta yatıyordur. Yatağının baş tarafında pencere, önünde menekşeler vardır. Tekli koltukta küçük bir kız çocuğu oturur. Yere değmeyen ayaklarını sallayıp durur. Çocuğun çaprazında takım elbiseli bir adam vardır. Elinde bir kitap... Hülya kapıyı açar. Odaya girer. Ayakta duran takım elbiseli adamın içinden geçer. Adam dönüp Rıza'ya bakar. Hülya babasının yanına gelir. Hafifçe dürter.

HÜLYA
Baba! Baabaaa!

Rıza'nın gözleri aralanır. Konuşmak onun için külfetli bir iş gibidir.

RIZA
Hııı...

HÜLYA
Hadi doğrul biraz. İlaçlarını içmen
lazım.

Rıza'nın zayıf kolları doğrulurken titrer, Hülya ona yardım eder. Rıza, herşeyi bilmek isteyen karakteriyle sorar,

RIZA
Pembe olanlar mı?

HÜLYA (GÜLÜMSER)
Evet, pembe olanlar.

Rıza takım elbiseli adama döner.

RIZA
Bu da benim kızım: Hülya.

Hülya babasının baktığı tarafa döner. Odadakiler yok olur.

HÜLYA
Kiminle konuşuyorsun yine baba! Söyle
onlara gitsinler artık.

Rıza cevap vermez. İlaçlarını içer. Hülya odadan çıkar.

3.İÇ.AKŞAM. RIZA EV 2000'LER

Fatma yemekleri koyar. Yan odadan Rıza'nın sesi duyulur.

RIZA (DIŞ SES)
Allahü ekber! Gitmedi bak hâlâ! Orada
işte görüyorum!Kimi kandırıyorsunuz
siz!Bak orada dikmiş gözlerini bana
bakıyor.

FATMA (DURUMDAN ŞİKAYETÇİ)
Bir siyahlı kızımız eksikti Hülya.

HÜLYA (ENDİŞELİ)
Ne olacak böyle abla? Gittikçe daha
da kötüleşir diye korkuyorum.

FATMA
Ne olacak böyle gidecek. Kaan'ı çağır
hadi biz başlayalım.

Hülya mutfaktan çıkar. Kameraya bakarak ilerler. Seyircinin gözünün içine bakma hissi yaratılır. Karanlık koridorda ilerler, kameranın içine girer, kaybolur. Kararma.

HÜLYA
Kaaaaannnn!..

Jenerik akar.

4.İÇ.AKŞAM.RIZA EV 70'LER HATAY

Türkan (40) yatak odasında üstünü değiştirir. O zamanların modasına uygun bir elbise giyer. Saçlarını dalgalı yapar, yanlardan bir tarakla toplar. Gözüne sürme çeker, yeşil gözleri daha da belirgin olur. Ev hali görüntüsü kaybolur. Çabucak salona geçer. Pencereyi açar, bahçede arkadaşlarıyla oyun oynayan oğluna seslenir.

TÜRKAN
Tufaaaaan!!

Tufan (10) dönüp bakmaz.

TÜRKAN

Kime diyorum? Baban gelir neredeyse.
Gel hadi eve. Kızdıracaksın onu.

Kapı çalınır. Tan gelir. Koltuğunun altındaki lise ders kitaplarını masaya bırakır. Odasına geçip üniformasını değiştirir. Hülya kuzenleriyle oturmuş plastik bebeklerle oynar. Tan (18), Hülya (12) ve Kaan (8) ile ilgilenir. Kapı yumruklanır. Hülya kuzenine,

HÜLYA

Tufan geldi kesin.

Tufan üstü başı kir pas içinde eve dalar.

TÜRKAN (SÖYLENİR)

Bu halin ne? Kime çekti bu huyların
bilmem ki!

Türkan bir yandan söylenir bir yandan da Tufan'ın üzerini değiştirir.

TAN

Kavga ettiğini duymayayım Tufan ona göre.

5. DIŞ. AKŞAM. RIZA DÜKKAN

70' LER HATAY

Rıza'nın dükkanı, meyve sebze hatta tuhafiyenin de satıldığı bir tür bakkaldır. Rıza ceketini ve şapkasını giyer, file torbanın içine biraz meyve doldurur. Dükkanını kapatıp çıkar. Yan komşusu Rıfat'a takılır.

RIZA (GÜLEREK)

İsmi lazım değil bir arkadaşı tavlada
yene yene tavladan zevk almaz oldum.
Akşam evde biraz tavla antremanı
yapsa da ustalaşsa...

RIFAT (GÜLEREK)

Rövanşında görüştünüz Rıza Efendi,
rövanşında...

Rıza komşu esnafa selam vere vere arnavut kaldırımlı sokakta ilerler. Dükkan ile evin arasında az bir mesafe vardır. Yolun bitiminde tek katlı bahçeli bir ev görünür. Bahçedeki köpek (Dali) Rıza'ya doğru koşar ve evdekilere Rıza'nın geldiğini haber vermek için havlar.

RIZA

Dali, karşılamaya mı geldin kızım
beni?

Dali'nin başını okşar, sever. Rıza çitin kapısını açar. Çiçeklerle bezeli büyük bahçeyi geçer. Eli evin tokmağına uzanmışken kapı açılır. Dali havlayarak kulübesine doğru gider.

TÜRKAN

Hoş geldin Rıza.

RIZA

Hoş bulduk Türkan. (Elindeki fileyi uzatırken) Beni karşılamaya gelecek başka kimse yok mu?

Hülya babasının sesini duyar, ona doğru koşar. Rıza kızını kucaklayıp havaya kaldırır. Tan radyoyu açar. Haberleri duyarız. Türkan yemek servisi yapar. Rıza'nın bardağına rakı doldurur.

TAN

Abimden haber var mı baba?

RIZA

Bugün telefon yazdırmıştım. Askeriye olunca bağlamaları daha kolay oluyor. İyiymiş.

TÜRKAN

Oh çok şükür. Bir şeye ihtiyacı var mıymış?

RIZA

Yokmuş Türkan. Boyna şafak sayıp duruyormuş.

Rakısından bir yudum alır.

RIZA

Ben üç yıl yaptım askerliğimi, Birol'un ki de bir şey mi? (Tan'a bakar) Anneniz hamileydi ben gittiğimde. Aklım burada. Zor zamanlardı...

TUFAN (HÜLYA'YA BAKARAK)

Söylim mi söylim mi?

Türkan arada Kaan'ın yemek yemesine yardım eder.

HÜLYA (TUFAN'A KIZGIN BİR TONLA)

Sussana sen!

RIZA

Neyi söyleyeceksin Tufan?

TUFAN

Baba bugün ablam annemin boyalarıyla yüzünü boyadı.

RIZA

Hıım... Kızım bugün yaramazlık mı yaptı? O zaman ben de diğer kızıma veririm aldığım bilezikleri.

HÜLYA (GÖZLERİ DOLAR)
Senin benden başka kızın yok ki,
nerede hani?

RIZA
Dükkandaaa... Sen görmedin onu hiç.

Hülya babasının oyununa inanır, ağlamaya başlar.

TÜRKAN
Hülya, kızım baban şaka yapıyor sana.
Ağlama hadi!

TUFAN (GÜLEREK)
Senin bu kızın çok saf ya baba her
şeye kanıyor!

TÜRKAN
O tabaktakiler bitecek Tufan, ona
göre.

Tufan kıpır kıpır sandalyenin üstünde bir dakika hareketsiz duramaz. Arada bir çatalını, kaşığına yere düşürür. Kaan'a sataşmaya çalışır.

7.İÇ.GECE.RIZA EV

70'LER HATAY

Türkan çocukların odasına girer. Üstlerini örter. Kapıyı kapatıp odadan çıkar. Yatak odasına geçer. Rıza uzanmıştır. Yorganı kaldırır, usulca yatağa uzanır. Öksürmeye başlar. Komodinin üzerindeki mendili alır, ağzını kapatarak öksürmeye devam eder. Rıza'yı uyandırmamak için kalkar. Sabahlığını giyer, odadan çıkar. Rıza'nın açık gözlerinde kesme.

8.İÇ.GECE.RIZA EV

70'LER HATAY

Türkan banyo aynasından kendi görüntüsüne bakar. Dudağının kenarından bir damla kan süzülür. İnce bir yol halinde burnundan, kulağından, gözünden kanlar süzölmeye başlar. Türkan panikler. Musluğu açar. Yüzünü yıkar. Kanlar durur, eski haline döner. Aynadaki görüntüsünü inceler. Solgundur. Yorgundur. Düşüncelidir. Odaya döner. Uzanır.

Üst aç1. Rıza yan yatar. Türkan da sırt üstü. İkisi de uyanıktır. Aynı anda gözlerini kapatırlar. Kararma.

9.İÇ.GÜN.RIZA EV

70'LER HATAY

Türkan sofrayı hazırlar. Rıza kıravatını bağlamaya çalışarak salona gelir. Çocuklar da odalarından çıkar.

RIZA
Tan, oğlum çıkışta kardeşlerine göz
kulak ol. Annenle bir işimiz var
bizim bugün.

TAN
Olur baba. Siz gelene kadar
ödevlerini de yaptırırım.

TÜRKAN (MERAKLA)

Rıza??

RIZA

Ne zamandandır var bu öksürükler
Türkan?

TÜRKAN

Ben iyiyim Rıza.

RIZA

Öğlen bir doktora gidelim biz. Ne
kadar iyi olduğuna doktor karar
versin.

TÜRKAN

Acelesi yoktu, giderdik yarın öbür
gün.

RIZA

Sağlık işi şakaya gelmez. Gidip
muayene olalım, içimiz rahat etsin.

10. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

2000'LER İSTANBUL

Kamera Rıza'nın yattığı odaya girer. Kaan sandalyede, Fatma
çekyatın yanındaki tekli koltukta, Hülya da Rıza'nın
ayakucunda oturur.

FATMA

Yarın doktor randevumuz var Kaan.

KAAN

Önce ablamı alırım, ararım sizi. Siz
de hazırlanır aşağıya inersiniz.

Babasının yanına yaklaşır. Koluna dokunur.

KAAN

Rıza Bilgin. Şişş.. Hadi doğrul da
konuşalım biraz. Ne bu halin, hiç
konuşmuyorsun bizimle...

Üst açı. Rıza'nın gözleri açılır. Kameraya bakar. Rıza başını
onlara doğru çevirir, kadraj kayar. Tavandaki lamba sallanır,
ışıklar yanıp yanıp söner. Hülya'yı, Kaan'ı, Fatma'yı görür.
Siyah takım elbiseli adamla, küçük kız çocuğu da vardır. Oda
gittikçe kalabalıklaşır. Duvarların içinden önce minik adamlar
zıplayarak gelir, yere atlamalarıyla normal insan boyutuna
ulaşırlar. Türkan gelir. Yaşlı bir kadın kalabalığın arasında
bastonuna tutunarak zorlukla yürümeye çalışır. Duvarlar
dalgalanır. Tavan genişler. Yer yok olur. Havada asılı
kalırlar. Rıza gözlerini kapatır.

FATMA

Yok Kaan, nerdeee artık televizyona
bile bakmıyor. Bütün gün yatıyor
böyle. Eskiden bir iki kelime laf
ederdi şimdi o da yok!

Rıza ve Türkan sandalyede oturmuş doktorun açıklamalarını dinlerler.

DOKTOR

Neden bu kadar geç kaldınız? Öksürük nöbetleri ilerleyince gelmeniz lazımdı.

RIZA

Eşimin rahatsızlığı tam olarak nedir doktor bey?

DOKTOR

Verem. Açıkçası acilen tedaviye başlamamız lazım. Buradaki imkanlar da yeterli değil. İstanbul'a sevk edeceğim sizi. Yatış işlemlerinizin bir an önce yapılması lazım.

Rıza'yla Türkan şaşkın bakışlırlar.

DOKTOR

Yazıcağım bazı ilaçlar Türkiye'de yok. Dışarıdan getirtmek lazım.

RIZA

Getirtelim doktor bey. Ben herşeyi yapmaya hazırım doktor bey. Yeter ki hanımım iyi olsun.

Doktor yazdığı reçeteyi Rıza'ya uzatır. **Yakın çekim, detay plan.** Havada uzanan reçete. Kesme.

Kaan'ın ince, uzun parmakları ona doğru uzatılan reçeteye gider. Hülya ve Fatma yan yana oturmuş doktorun açıklamasını dinlerler.

DOKTOR

Hastamızın üç damarı tıkalı. Yaşı sekseni geçtiği için ameliyatı oldukça riskli. Ameliyattan sağ çıkmama ihtimali yüksek. Sizden bu ameliyatı onayladığınıza dair imza almam lazım.

KAAN

Ameliyat olmazsa, risk nedir doktor bey?

DOKTOR

Olmazsa kalbinin daha fazla dayanacağını sanmıyorum. Stend onu rahatlatacaktır. Dediğim gibi yaş faktörü yüzünden ameliyat ekstra risk taşıyor. İsterseniz aranızda konuşup düşünün imzayı atmadan önce?

KAAN
İyi olur doktor bey.

Üçü birden kalkıp odadan çıkarlar.

13. DIŞ. GÜN. OTOGAR

70'LER HATAY

ANNEANNE
Çocukları düşünme Türkan, aklın bizde kalmasın. Sen sadece iyi olmaya bak. Allah bol şifa versin kızıma... Bir an önce sağlığına kavuşup yanımıza dönsün.

Türkan ağlar. Annesine, ablasına sarılır.

YELDA
İyi olacaksın Türkan, biliyorum. Enişte, bizi habersiz bırakmayın n'olur.

RIZA
Merak etme Yelda. İyi haberler vereceğim inşallah size. Hadi Türkan, otobüs kalkacak.

Türkan tek tek çocuklarına sarılır, öper. Otobüse binerler, giderler.

14. İÇ. GÜN. HASTANE

70'LER İSTANBUL

Karantina odası... Rıza'nın eli kapı tokmağına gider. Kapıyı aralar. Türkan yatağında uzanmış pencereden dışarıya bakar. Kapının açılmasıyla Rıza'yı görür. Doğrulmaya çalışır. Rıza yanındaki sandalyeye oturur. Bir süre sessizce bakışırlar.

TÜRKAN
Çocuklar nasıl Rıza? Annemlerle konuştun mu?

RIZA
Konuştum, konuştum. Hepsi çok iyi. Birol'la da konuştum. Aklı bizde kalmasın diye üstün körü anlattım.

TÜRKAN
Hepsini çok özledim Rıza. Burnumda tütüyorlar.

Rıza Türkan'ın elini tutar. Ceketinin cebinden bir anahtar çıkarır. Türkan'ın avucunun içine bırakır.

RIZA
Bu senin Türkan.

Türkan avucunun içindeki anahtara bakar.

RIZA
Kontrollere için geldiğimizde evimizde kalırsınız artık. Sen bu şehri çok

sevmiştin ya... Bakarsın Tan da
burayı kazanır, biz de tası tarağı
toplar buraya geliriz.

Türkan ağlar. Rıza gözyaşlarını siler.

RIZA
Ağlamak yoktu hani.

TÜRKAN
Rıza sence ben o günleri...

Hemşire odaya girer.

HEMŞİRE
Rıza bey sizi dışarı alalım artık.
Hastayla yakın temasta bulunmayın
lütfen.

RIZA
Peki hemşire hanım.

Rıza ayağa kalkar. Türkan'ın elini bırakır.

RIZA (TÜRKAN'A BAKAR)
Korkma.

Odadan çıkar.

15. İÇ. GÜN. HASTANE

2000'LER İSTANBUL

Rıza ameliyat kıyafetlerini giymiş odada yalnızdır. Duvarda asılı olan eliyle sus işareti yapan hemşire resmini görür. Resim gebe bir adama dönüşür. Adam aniden tablodan çıkıp yere atlar. Şiş göbeği gittikçe şişer. Rıza'nın yanına minik bir kız çocuğu gelir. Gebe adam da ona doğru yaklaşır. Oda yine kalabalıklaşır. Duvardan geçip odaya girenler, kendisine seslenen Türkan, yerin ve tavanın yok olması... Rıza'nın boşlukta sallanması... Gerçekle sanrıların birbirine karışması... Odaya hemşirelerle birlikte Kaan, Fatma ve Hülya girer. Hülya ruhların arasından geçip ona doğru gelir. Elini tutar. Rıza Hülya'ya bakar ama gerçeklik duygusunu yitirmiştir. Bakışlarında bir anlam yoktur.

HÜLYA
Biz dışarıda seni bekleyeceğiz baba.

KÜÇÜK KIZ (FISILDAYARAK)
Bildiğini bilecekler.

HEMŞİRE
Rıza Bey sizi ameliyata alalım.

Küçük kız çocuğu sedyenin yanına gelir.

RIZA
Hoşçakalının... Küçük kız hadi sen de
evine git bakıyım artık!

Sedyeyi çekerler. Kapıyı açarlar. Rıza kapıdan geçerken kesme.

Rıza Türkan'ın kapısını kapatır. Koridorda doktoruyla karşılaşır.

DOKTOR

Ben de sizinle konuşacaktım Rıza bey.

Rıza endişeli bakar.

DOKTOR

Hastamızın çıkış işlemlerini yaptırabilirsiniz. Bundan sonra ayda bir kontrolleriniz olacak. Gelip gidebilecek misiniz?

Kamera kapının eşiğinde sabit... Genel plan. Rıza ve doktor koridorda konuşarak yürürler. Ses görüntünün üzerine düşer.

RIZA

Gelip gideriz doktor bey. Neler yapmamız lazım bunun dışında?

DOKTOR

İyi beslensin, mümkün olduğunca ormanlık alanlarda bulunsun. Çocukları yanına fazla yaklaştırmasanız iyi olur. Biz elimizden geleni yaptık. Bundan sonrası takdir-i ilahi.

RIZA

Sağolun doktor bey.

17. İÇ.GÜN.RIZA EV**70'LER HATAY**

Hülya odanın kapısını açar, Yelda elinde yemek tepsiyi Türkan'ın odasına girer. Türkan'nın rengi soluktur. Zayıf ve güçsüz görünür. Yelda onun yanına oturur, tepsiyi dizlerinin üzerine koyar.

YELDA

Türkan hadi doğrul. İlaçlarının saati yaklaşıyor. İçmeden önce bir şeyler yemen lazım.

Türkan başını hayır anlamında iki yana sallar. Konuşamaz. Yelda ısrar eder.

YELDA

Aaa ama olmaz, doktor iyi beslenmen gerektiğini söyledi.

Yemekten bir kaşık zorla verir ona. O da zorlukla yutar. Yemeği çıkartır. Yelda telaşlanır.

YELDA

Türkan! İyi misin? Türkan?

Hülya şaşkın onları seyreder.

Tufan ile Kaan okul çıkışı dükkana gelirler.

RIZA

Çocuklar, siz dükkana göz kulak olun.
Ben annenizin ilaçları geldi mi diye
bakıp geleceğim hemen.

KAAN

Tamam baba.

RIZA

Bak bir yerleri karıştırmak yok,
geliyorum ben hemen.

Tufan, babasının arkasından bakar. Gittiğinden iyice emin
olduktan sonra önlüğünü çıkartıp atar. Koltuğa patron edasıyla
oturur.

TUFAN

Kaan lan, oğlum bana iki gazoz kap
gel!

KAAN

Çakar hemen babam. Olmaz.

TUFAN

Ondan önce ben çakacağım sana! Hadi!

Kaan mecbur Tufan'ın dediğini yapar. Gazozu açıp içerler. Boş
şişeyi uzatırken,

TUFAN

Kasada yan yana koyma ki belli
olmasın. Şöyle dağınık koy.

Detay planda Kaan'ın şişeleri kasaya koymasını görürüz. Kesme.

19. İÇ. AKŞAM. HASTANE**2000'LER İSTANBUL**

Açılma. Detay planda Fatma, gazoz şişesini masaya bırakır.
Genel plana geçeriz. Hülya ve Fatma hastane odasında Rıza'nın
ameliyattan çıkışını beklerler.

FATMA

Kaç saat sürdü bu ameliyat?

HÜLYA

Bayağı kaldı içeride di mi?
Ameliyathaneye inip baksak mı? Bir
doktoru felan görürüz belki?

FATMA

İnerken getirirlerse... Bekle biraz
daha.

Odanın kapısı açılır. Sedyede Rıza getirilir. Hasta bakıcılar
onu yatağına yatırır, çıkarlar.

DOKTOR (AÇIKLAMA YAPAR)

Malesef stendi takamadık. Rıza amcayı çok zorladık ama kalbi kabul etmedi. Yapılabilecek başka bir şey yok. Bundan sonrası Allah'a kalmış. Şimdi dinlensin, kendini toparlasın. Geçmiş olsun.

HÜLYA

Sağolun doktor bey.

Doktor odadan çıkar. Fatma Rıza'nın yanına yaklaşır.

FATMA

Rıza? Ağrın var mı?

Devamlı tavana bakan Rıza, ona doğru eğilen Fatma'ya döndürür gözlerini. Kısa bir an ona bakar. Sanki yeni hatırlıyormuş gibi, aniden,

RIZA (ÖFKEYLE)

Seni adi hırsız seni! Git yanımdan bunca yıl ekmeğimi yedin, altınlarınla yat şimdi.

Hülya Fatma'nın yüz ifadesine bakar. Fatma yerinde duramaz. Odada gezinir.

FATMA

Duyuyor musun neler diyor bana! Benim şekerim nasıl insin! Evlendiğimiz günden beri bu adamın siniriyle uğraşıyorum. Şimdi de aklı gidip geliyor. Bak diğer çocukları arıyor mu, kim bakıyor ona. O da sana hırsız desin.

HÜLYA (RIZA'YI YATIŞTIRMAK İÇİN)

Baba, sakın ol! Bari burada sinirlenme, bağırma!

RIZA

Gel yaklaş yanıma sana bir şey diyeceğim.

KAAN

Sen ona bakma abla, narkozun etkisinden ne dediğini bilmiyor, bilmiyor musun.

Hülya babasına yaklaşır.

RIZA (GÖZLERİ ÖFKEDEN BÜYÜR)

Ben senin boşanmana el alemle kırıştırdı diye mi izin verdim heee! Orospu ol diye mi gönderdim seni işe!

Hülya'nın kolunu tutup sıkar. Fatma Rıza'nın elinden zor alır Hülya'yı.

RIZA (ÖFEYLE BAĞIRIR, AĞZINDAN TÜKÜRÜKLER SAÇAR)

Defolun gidin buradan! Biri olmuş orospu biri olmuş hırsız!

Odanın kapısı açılır, hemşireler gelir.

HEMŞİRE 1

Rıza Amca ne oldu? Ağrın mı var sesin koridora kadar geliyor?

RIZA

Alın bunları buradan. Hiçbirini görmek istemiyorum! Çıksınlar gitsinler!

HEMŞİRE 2

Biz, Rıza Amca'ya sakinleştirici bir iğne yapalım en iyisi. Bu geceyi daha rahat geçirir.

Rıza, iğne yapmak için eğilen kızın elini iter. Hemşire boş bulunur. Elindeki enjektör yere düşer. Diğer hemşire cebinden başka bir enjektör alır, serumun içine zerk eder. Hemşireler odadan çıkarlar. Fatma ile Hülya da onlarla çıkar. Hasta odasının kapısını kapatırlar.

20. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

70'LER HATAY

Rıza odaya girer.

YELDA

Enişte! Hoşgeldin. Türkan yemeğini yiyemedi. Tan'ı yollayıp seni çağırıttım. Durumu ağırlaştı sanki.

Türkan kıpırdamaz. Rıza yanına yaklaşır.

RIZA

Türkan? İyi misin? (Yelda'ya döner)
Anneyi çağıralım.

21. İÇ. GECE. RIZA EV

70'LER HATAY

Türkan'ın durumu ağırlaşır. Kaan, Hülya, anneanne, Yelda, Yelda'nın eşi, Rıza herkes Türkan'ın başındadır. Tufan hariç. Yelda dışarı çıkar. Holde arabalarıyla oynayan Tufan'ın yanına gider, hışımla,

YELDA

Annen içeride can çekişirken sen burada oyuncaklarınla mı oynuyorsun Tufan! Hadi odaya git de biraz annenin yanında dur!

Tufan yerinden kalkar. Yelda konsolun üstünde duran Birol'un asker fotoğrafını alır. **Dış ses**, kapı gıcıtısı... **Yavaş çekim**. Tufan ve Yelda odaya girerler. Yelda Türkan'ın başucuna Birol'un asker fotoğrafını koyar, Tufan annesinin yatağının

çevresinde zıplaya zıplaya bir tur atar. Türkan oğlunu izler. Tufan'ın turu bitince Türkan'dan bir nefes çıkar. Bakışları sabitlenir. Rıza yerinden kalkar.

RIZA
Türkan? Türkan?

Üst aç ı. Herkesin birden Türkan'ın üzerinde doğru eğilmesi, koşması... Rıza'nın eli kalbine doğru gider. Kalbinden başlayarak bedenini tuğlalar kaplar. Ve sonunda hepsi kırılarak ortalığa saçılır. Tuğlalardan bir parça da kameraya çarpar. Kararma.

22. İÇ. GECE. RIZA EV

2000'LER İSTANBUL

Rıza'nın nefes alış verişleri hırıltılıdır, kesik kesiktir. Bakışları karşıya sabit bakar. Kaan, Hülya ve Fatma Rıza'nın başındadır. Hülya su bardağının içine çay kaşını daldırır, bir kaşık su götürür Rıza'nın yarı açık olan ağızına. Su ağzının kenarından çenesine, boynuna doğru süzülür. Dili şişer. Hülya ağlar. Fatma da. Nefes alıp vermesi yavaşlar yavaşlar... Durur. Gözleri yarı açıktır.

KAAN (RIZA'NIN YANAKLARINA HAFİFÇE VURUR)
Baba? Baba lütfen! Baba bana bakar mısın bi! Baba, lütfen! Lütfen baba!

HÜLYA (HIÇKIRARAK)
Ba-ba! Gitme n'olur! Baba beni bırakıp gitme!

FATMA
Rıza! Beni kimlere bırakıp gidiyorsun Rıza!!

Kapı çalar. Fatma odadan çıkar. Hülya Kaan'a sarılır. Odaya Birol, Latife ve Türkan (torun) girer. Rıza'ya bakarlar. Latife gidip Rıza'nın elini tutar. Birol hareketsiz bakar sadece.

TÜRKAN (AĞLAYARAK)
Dede! Beni motorsikletine bindirip gezdirdiğin günleri hatırlıyor musun? Ben o günleri hiç unutamadım dede.

Rıza'nın elini tutar.

TÜRKAN
Hadi dede aç gözlerini... Hadi kalk bir yine motora binip gezelim.

Birol odadan çıkar. Fatma ne Birol'la ne Latife'yle konuşur. Latife Türkan'ın koluna girip kaldırır. Odadan çıkartır.

KAAN
Tufan'a haber verdiniz mi?

HÜLYA
Tufan'ın aylardır babasını aradığı mı var! Şimdi haber versek ne yazar!

Kaan cep telefonunu çıkartır.

KAAN

Ben arayayıp söyleyeyim de ne bok
yerse yesin sonra.

23.İÇ.GECE.RIZA EV

2000'LER İSTANBUL

Ev kalabalıktır. Tufan, Ayben ve Asu gelir. Kaan odanın kapısını açar. Rıza yerededir, üzerinde beyaz bir örtü, karnının üstünde de bıçak vardır. Kaan baş tarafına geçer örtüyü aralar, Kaan'ın gözünden süzülen yaşlar Rıza'nın yüzüne düşer. Tufan, Rıza'nın solgun yüzüne bakar. Gözleri dolar. Ayben ve Asu eşiktedirler. Odaya girmezler. Tufan odadan çıkar. Yanağından belli belirsiz bir damla süzülür. Konuşmazlar.

24.İÇ.GECE.RIZA EV

2000'LER İSTANBUL

Tufan, Asu, Ayben mutfaktadır.

TUFAN

Ayben, sigara nerede? Abimler gelmiş mi?

AYBEN

Çantamda. Asu çantamdan sigarayı versene. Gelmişler Tufan, balkondalar.

Ayben bir bardak su içer.

AYBEN

Bak babanla helalleşme fırsatı bile tanımadı ablanla Fatma. Onların Allah bir dediğine bile inanmamak lazım. Sen safsin çünkü Tufan.

TUFAN (KESTİRİP ATAR)

Vıdı vıdı yapma şimdi bana!

AYBEN

Gerçekleri gör de ona göre adımını at. Sonra pişman olursun.

Asu mutfağa girer, sigarayı uzatır babasına. Tufan bir sigara yakar.

25.DIŞ.GÜN.MEZARLIK

70'LER HATAY

Birol, Tan, Rıza mezarı kazarlar. Erkeklerin arka tarafında Yelda, annesi ve çocuklar vardır. Hülya ağlar. Kaan yaşadıklarına anlam vermeye çalışır. O da ağlar. Türkan gömülür. Kalabalık dağılır. Hoca mezarın başında kalır. Telkin verip gider. Issız mezarlık görüntüsü...

26.DIŞ.GÜN.MEZARLIK

2000'LER İSTANBUL

Rıza'nın mezarı kazılır. Herkesin yakasında Rıza'nın gülen fotoğrafı vardır. Birol, Tufan, Kaan, Rıza'yı mezara

yerleştirirler. Kamera geri geri gider, kadınların olduğu tarafa doğru pan yapar.

AYBEN (HÜLYA'YA TERS TERS BAKARAK)
Ölmeden önce nakit paralarını
almıştır Hülya'yla Fatma. Ne
koparsalar kardır onlar için. Bize
kalmasın da...

ASU
İstediği kadar kaçırırsın nasılsa miras
işinde söke söke alacağız.

AYBEN
Tabi kendi ne kocayı elinde tutabildi
ne çocuk çocuğa karışabildi. Görümce
değil, gününü görünce... Asu bak kız
kardeşi olmayan bir koca bul kendine
kızım uğraşamam... Ne ben ne de sen
uğraş.

Yanlarındaki yaşlı kadın onlara döner,

YAŞLI KADIN
Şiiışt! Hanımlar! Ayıp olmuyor mu
Rıza bey gömülürken başkalarını
çekiştirmek. Dedikodu yapacağınıza
dua etsenize. Günahtır, ayıptır yahu!

Kalabalık yavaş yavaş dağılır. Hoca mezarın başında duasını
yapıp gider. Mezarlığın ıssız görüntüsü...

27.İÇ.GECE.RIZA EV

2000'LER İSTANBUL

Detay planda Rıza'nın gençlik fotoğrafı vardır. Fatma son
misafirlerini yolcular.

KOMŞU (DIŞ SES)
Hadi iyi geceler Fatma hanım. Yarın
yine uğrarız.

FATMA (DIŞ SES)
Hepiniz sağolun...

Genel plana geçeriz. Hülya ve Kaan sigara içerler. İkisinin de
gözleri ağlamaktan şişmiş ve kızarmıştır.

KAAN
İstanbul'a taşınmamızı hatırlıyor
musun abla?

28.DIŞ.GÜN.BAHÇE

70'LER HATAY

Kamera bahçede ilerler. Bahçe bakımsızdır. Kuyunun sundurması
kırık, çardağın boyaları döküktür. Hiçbir şey Türkan'ın olduğu
zamanki gibi değildir. Kamera pencereden geçer, eve girer.Evin
pencere kenarlarında ve duvarlarda yara bantları vardır.
Boyalar çatlamış yer yer dökülmüştür. Kamera ilerledikçe ev
daha da harabe olur. Yıkılır gider.

Rıza uyanır. Elini sağ tarafa doğru uzatır. Türkan'ın yarattığı boşluğu hisseder.

RIZA (KENDİ KENDİNE MİRILDANIR)
Türkan... Ah Türkan...

Kamera sola doğru pan yapar, yatağın yan tarafındaki konsolun üzerinde duran Rıza ile Türkan'ın evlilik fotoğrafı görülür. Rıza kalkar. Giyinir. Salona geçer. Radyoyu açar. Bir yandan Kıbrıs Harekatı ile ilgili haberleri dinler, bir yandan kahvaltıyı hazırlar. Birol ile Tan da giyinip gelirler.

RIZA
Günaydın. Çocuklar uyanmadan konuşalım biraz.

TAN (GÜLEREK)
Hayırdır baba, rüyada bir şey mi gördün?

RIZA
Takılmayı bırak da dinleyin beni. Tan, sen zaten üniversitelerin sınavlarına girmek için İstanbul'a gideceksin. Abinle gidin, okullara yakın bir ev bakın. Çocuklar da büyüyor, onlar da İstanbul'da okusunlar. Amcanızı arayacağım bugün. Sizi karşılar o, birkaç gün onda kalırsınız.

BİROL
Baba şehir değiştirmekten bahsediyorsun. Nasıl olacak ki bu? Paramız yetecek mi? Amcam hakim adam tayini çıkar gider ona niye bel bağlayalım ki biz?

Rıza konsolun çekmecesinden bir miktar para çıkartır.

RIZA
Oğlum benim bir bildiğim var herhalde. Annenize aldığım evi satıp üzerine koyup oradan geniş bir ev alırız. Buradaki dükkanı satınca parasını size yollayacağım. Bir iş kurmak için sermaye olur size.

BİROL
Bakarız baba. Madem sen kararı verdin...

RIZA
Çocuklar geç kalacak. Tan okul çıkışı kardeşlerinin ödevlerini yaptır ben eve gelene kadar.

Rıza çocukların odasına doğru yürür, kapıyı açar. Kesme.

Rıza boş bir odaya girer.

RIZA

Ferahmış bu ev. Hem de 4 oda 1 salon... Olur, olur. Biz bu eve rahatça sığarız. (Birol'a döner) Dükkan açma işi sonraya kaldı o zaman Birol.

BİROL

Evet, baba. Taksi işine girelim dedik. Tan'la dönüşümlü çalışacağız. Bu sene üniversite işi olmadı, seneye yine girsin sınava. İşte o arada bana yardım eder.

TAN

Yanda da bir oda var baba, ona da bak istersen.

Rıza odadan çıkar. Kesme.

31. İÇ.GÜN.RIZA EV

70'LER İSTANBUL

Rıza odaya girer. Arkasından hamallar. Elllerinde koliler...

RIZA

Şu tarafa koyun. (Eliyle işaret eder.)

Eşyalar, koliler gelir. **Hızlı çekim.** Eve yerleşirler.

32. İÇ.GÜN.RIZA EV

70'LER

Birol eve gelir. Tan hazırlanır.

RIZA

Yarın Selim amcanıza gidip babaannenizi getireceğim. Bizimle kalsın biraz da.

Tan Birol'dan taksinin anahtarını alır. İşe çıkacakken,

RIZA

Tan oğlum sen dershaneye kaydoldun değil mi?

TAN

Hallettim baba.

RIZA

Aman oğlum ihmal etme!

Tan evden çıkar. Rıza Kaan'ın önlüğünü düzeltir. Hülya, Kaan, Tufan ve Rıza çıkarlar.

33. İÇ.GÜN.RIZA EV

70'LER

Kapı çalınır.

KAAN
Babaannem geldi galiba.

TUFAN
Gelmez olur inşallah.

Hülya kapıyı açar. Karşısında babasının yaşlarında bir kadın elinde tabakla ona gülümser.

NADİDE
Merhaba, ben alt komşunuz Nadide. Ne zamandır uğrayacağım size... Yeni pişirdim de.. Hem tanışmış da oluruz.

HÜLYA
Teşekkürler, ben de Hülya. Babam babaannemi almaya amcamlara gitti. Ben de kardeşlerimleyim.

NADİDE
Anneniz evde yok mu?

HÜLYA
Biz, annemi bir yıl önce kaybettik.

NADİDE (ÜZÜLÜR)
Başınız sağolsun kızım. Bak, bir şeye ihtiyacınız olursa çekinmeyin gelin.

Hülya tabağı alır.

HÜLYA
Teşekkürler Nadide Teyze.

Hülya kapıyı kapatır, kesme.

34. İÇ. GÜN. NADİDE EV

70'LER

Nadide kapıyı açar.

NADİDE
Gel kız Aysel abla.

AYSEL
Pişirdin mi tatlıları , nasıl olmuş tadı tuzu?

NADİDE
Yukarıya taşınanlarla bir tanışayım dedim. Yazık ki, anneleri ölmüş.

AYSEL (ÜZÜNTÜYLE)
Yaaaa!.. (Düşünceli) Adam 40'larında anca var. Yakışıklı, boylu poslu, temiz pak bir adam.

NADİDE (KENDİNE KENDİNE DÜŞÜNÜR GİBİ)
Değil mi?

AYSEL

Ben seni anladım Nadide. Kız, sen aklını mı kaçırdın? Beş çocuklu adam! Senin gözün kesiyor mu bunu?

NADİDE

Amaan abla ne diyorsun! Nerden çıkartıyorsun bunları?

35. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

70'LER

Babaanne kamburu çıkık, elinde bastonu, titreyen boynu ile evde kendine bir yer seçer. Evin her yerini rahatça gözler. Kamera onun oturduğu yere geçer. Genel planlar halinde babaannenin görüş açısını görürüz. Hol, çocukların yarı açık odalarının kapıları, evin giriş kapısı, mutfak tarafı... Tan işten gelir. Salona geçer, babaanesinin elini öper.

TAN

Babaanne hoş geldin.

Rıza mutfak önlüğüyle salona geçer. Sofrayı hazırlar. Yemek servisi yapar. Bütün aile masada toplanır.

RIZA

Selimler nasıl anne?

BABAANNE (AFET HANIM)

İyiler oğlum. Ay hiç rahat edemorum orada. Ele karışmak yere karışmakmış oğlum.

RIZA

Burada rahat edersin anneciğim.

Hülya elinde Nadide'nin getirdiği tatlıyla gelir.

HÜLYA

Baba alt komşumuz bizimle tanışmak için gelmiş. Adı Nadide. (tabağı masaya koyar) Bize getirmiş.

RIZA

Hee arada bizim kata çıkarken karşılaştığım bir hanım vardı herhalde odur.

Herkes iştahla tatlıdan bir kaşık alır. Almalarıyla çıkarmaları bir olur.

KAAN

Baba bu ne böyle?

BABAANNE

Kuyruk yağı koymuş buna haspam!

TUFAN

Iyyyy!

RIZA

Hadi çocuklar odanıza siz!

36. İÇ.GÜN.RIZA EV

70'LER

Rıza kalkar, radyoyu açar. Haberleri dinlerken kahvaltıyı hazırlar. Birol ve Tan hazırlanıp gelirler. Kaan ile Hülya da kalkar. Rıza odaya girer,

RIZA

Tufaaan oğlum kalk hadiii!

Herkes sofraya oturur. Rıza tekrar Tufan'ı uyandırmaya gider. Tufan uyanmaz. Rıza onu ite kaka zorla uyandırır.

37. İÇ.GÜN.RIZA EV

70'LER

Rıza ile annesi karşılıklı kahve içerler, sohbet ederler. Dışardan korna sesi duyulur. Rıza cama çıkar. Başıyla geliyorum işareti yapar.

38. DIŞ.GÜN.APARTMAN ÖNÜ

70'LER

TAN

Baba motordan ses geliyor, bir bakıversen.

Kesme.

39. GÜN.APARTMAN ÖNÜ

70'LER

Rıza üzerine tamir işlerini yaparken giydiği önlüğü arabanın ön kaputu açık, belinde kadar uzanmış motora bakar. Tufan ve Kaan babalarının başlarına nöbettedir. Beklemekten sıkılırlar.

RIZA

Oldu herhalde. Çocuklar aletleri düzgüncene çantaya yerleştirin bakalım. Tan oğlum sen de direksiyona geç, gaza bas yavaş.

Tan babasının dediğini yapar.

40. İÇ.GÜN.TAKSİ

80'LER

Tan'ın gözünden yola bakarız. Ağaçlar, yoldan hızla geçen bir kedi... Kadraj titrer, dikiz aynasından Tan'ın koyu yeşil gözleri görünür. Görüntü bulanıklaşır. Tan arabadan iner. Yalpalar. Yanına koşan insanlar...

41. DIŞ.GÜN.APARTMAN ÖNÜ

70'LER

Tan arabadan iner.

TAN

Eline sağlık baba, değme ustalara taş çıkartırsın valla. Araba kullanmayı bilmiyorsun ama motor işinden iyi anlıyorsun.

RIZA

Çocukken iyi bir usta yetiştirdi
beni. Selim amcanı okuttuğum gibi
biri de beni okutsaydı büyük biri
olurdum kesin. Zanaatkarım ben
zanatkaar...(hüzünlenir)

TAN

Dün iş dönüşü kiralık bir dükkan
gördüm baba. Bizim eve de yakın. Sana
orayı tutalım mı baba?

RIZA

Kardeşlerin biraz daha büyüsünler.

TAN

Babaannem var ya baba. O göz kulak
olur onlara.

RIZA

Babaannen yaşlı oğlum. Tufan'la başa
çıkamaz.

TAN

Neyse hadi ben kaçtım baba.

Tan kornay basar, Rıza'ya selam çakar, gider.

42. DIŞ. GÜN. SAHİL

70'LER

Sahil kenarı... Yeşillikli bir alan. Tufan çimenlerin üzerine
doğru koşar. Kaan da peşinden gider. Havaya fırlatılan top...

BİROL (KOŞARKEN)

Bizi de bekleyin!

TAN (GÜLEREK)

Abi ne uğraşıyorsun, zaten
yenileceksin.

Maç yaparlar. Rıza annesinin oturması için şezlongu açar.
Nadide ve Aysel yere örtü sererler, Hülya da onlara yardım
eder. Detay planda piknik sepetinden çıkartılan yemekleri
görürüz. Genel plana geçtiğimizde aile yemek yemeğe koyulur.
Çocuklar kan ter içinde kalmıştır.

43. İÇ. GÜN. RIZA EV

70'LER

Kaan salondaki akvaryuma bakar. Balıklarına yem verir.

HÜLYA

Babaanne, ben alt komşuya, Nazan'lara
iniyorum. Bak gelir gelmez babama
yetiştirirseen, o inci kolyeni
kopartırım ona göre. Gece uyurken
koynundan alırım, duymazsın bile.

Babaanne daha ona cevap veremedi Hülya hızla çıkar. Odalarına
geçer, balkona çıkar. Papatyalarına bakar. Detay planda
papatyalardaki karıncaları görürüz. Kaan onlara oflar puflar.
Çiçeklerinin yanında bir de suyun içinde büyümeye çalıştığı

kurbağa yavruları vardır. Onlara göz atar. Balkondaki civcivleri odasına alır. Onları sıcak tutmaya çalışır. Civcivler odanın dört bir yanına yayılır. Tufan gelir odaya.

TUFAN

O kıcı boyalı benim.

KAAN

Tabii ben zaten sen kesip ye diye büyütüyorum.

TUFAN

Basarım üzerine yanlışlıkla görürsün kesmeyi.

Rıza odaya gelir. Ders kitapları açık, çocukları civcivlerin peşinde, Kaan'ın Tufan'la çekişmesini görür.

RIZA

Dersiniz yok mu sizin?

Civcivlerden biri Rıza'nın ayaklarına dolanır. Diğerleri tuvaletini yapar sağa sola.

RIZA (SİNİRLENİR)

Ben size ders çalışın diyorum siz dalga geçiyorsunuz bunlarla. Ne zaman adam olacaksınız siz!

Alır civcivleri kafese koyar, balkondan aşağıya kafesi atar. Kaan'ın kızgın ve kırgın yüzünde kesme.

44. İÇ. GÜN. RIZA APARTMAN

70'LER

Rıza Hülya'nın adına bir mektup görür. Gönderen kişiye bakar, kız ismi görür. Mektubu alır merdivenleri çıkar.

45. İÇ. GÜN. RIZA EV

70'LER

RIZA

Nazan kim Hülya?

HÜLYA

Nazan mı? Hatay'dan bir arkadaşım baba.

RIZA

Sana mektup yollamış. Al.

Zarfı uzatır. Hülya renk vermemeye çalışır. Zarfı alır. Rıza odadan çıkar. Hülya mektubu açar.

MEKTUP ARDA DIŞ SES

Gözleri su yeşili, bakışı deniz sevgilim... Seni özledim. Yarın okul çıkışı yanına geleceğim.

46. DIŞ. GÜN. OKUL ÇIKIŞI

70'LER

MEKTUP ARDA DIŞ SES

Sizin köşenin ilerisinde seni
bekliyor olacağım. Beni görünce Aras
pastanesine doğru ilerle. Yarın
görüşmek üzere...

Mektuptakiler görüntüye dönüşür. Hülya elinde orta 3 kitapları
hızla okulun ilerisindeki köşeye doğru ilerler. Köşede uzun
boylu yakışıklı bir adam onu beklemektedir. Birbirlerini
görünce tebessüm ederler.

47. İÇ. GÜN. OKUL

70'LER

Kaan sıranın altından defterlerini çıkartır. Sınıf dağılır.
Çantasına kitaplarını yerleştirirken ön sıranın altında bir
kutu görür.

KAAN

Aaa sandoz kutusu mu bu?

Sınıfta kimse yoktur. Ön sıraya ilerler, sıra altından kutuyu
çıkartır. Ağır gelir, sallar. Şıkırtılar duyar. Kapağını açar.
Bir sürü demir para vardır içinde. Durur. Tereddüt eder.
Kutuyu alır. Çantasına atar. Sınıftan çıkar. **DIŞ SES.** Kalp
atış sesi.

48. İÇ. GÜN. PASTANE

70'LER

HÜLYA

Çok geç kalmayalım, babaannem hemen
babama yetiştiriyor.

ARDA (GÜLEREK VE BÜYÜKLENEREK)

E, evlenelim o zaman. Ben on sekizimi
bitirmek üzereyim.

HÜLYA

Kabul etmez. Kendisi okuyamamış,
amcamı okutup hakim yapmış. (Babasını
taklit eder) Hayır efendim, hepiniz
üniversiteyi kazanacaksınız, amcanız
gibi hakim olacaksınız. Evlilik
sonra... der.

49. İÇ. GÜN. OYUNCAKCI DÜKKANI

70'LER

Kaan oyuncakçı dükkanından içeri girer.

50. İÇ. GÜN. DÜKKAN

70'LER

Rıza ve Birol boş bir dükkana girer. Rıza alıcı gözüyle
dükkanı süzer.

BİROL

Nasıl buldun baba, beğendin mi?

RIZA

Cadde üstü, yeri de güzel. Hem
buralarda böyle her türlü tamir işini
yapan başka dükkan da yok. Kirada
anlaşırsak olur burası.

51. İÇ.GÜN.OYUNCAKCI DÜKKANI**70'LER**

Vitrindeki terazinin olduğu yere ilerler.

KAAN

Bu ne kadar?

DÜKKAN SAHİBİ

20 lira. Var mı o kadar paran?

Kaan cebindeki bozukları çıkartır. Adamla birlikte sayarlar. Teraziyi alır çantasına koyar. **DIŞ SES** kalp atış sesi.

52. DIŞ.GÜN.SOKAK**70'LER**

Kaan oyuncakçı dükkanından çıkar. Karşı caddede Hülya'yı görür. Yanında ince, uzun yakışıklı bir adam vardır. Kaan yavaş yavaş eve doğru yürür. Ablası apartmanın önüne gelmeden adamdan ayrılır. Kaan da apartmanın arka tarafındaki bahçeye girer. Ufak bir çukur kazar, sandoz kutusunu gömer. Eve çıkar.

53. DIŞ.GÜN.SOKAK**70'LER**

Rıza yüzünde memnun bir ifade dükkan sahibiyle el sıkışır. Birol da güler.

54. İÇ.GÜN.RIZA EV**70'LER**

Kaan odasında teraziyle oynar. Kamera Kaan'ın yanından cama doğru pan yapar. Camdan çıkar, sokakta oyun oynayan Tufan'ın yanına gelir.

55. DIŞ.GÜN.SOKAK**70'LER**

Tufan mahallede maç yapar.

KAAN DIŞ SES

Ne yaptın bugün abla?

HÜLYA DIŞ SES

Okula gittim işte. Ne biçim bir soru bu Kaan babaanneme mi özeniyorsun sen?

KAAN DIŞ SES

Hiiiç sordum öylesine.

Tufan topa sert vurur, top karşı komşunun camını kırar.

ALPER

Oğlum nereye atıyorsun topu lan!
Yuuh!

KOMŞU KADIN

Tufaaan yine mi sen! Mahallemize geldiğinden günden beri kırılmadık cam kalmadı. Akşam babana şikayet edeceğim seni. Nedir senden çektiğimiz!

TUFAN

Kalede dursaydın adam gibi tutsaydın
topu g.t! Gir lan sen de içeri
cırcır.. Kocan nasıl katlanıyor sana!

ALPER

G.t senin anandır. Aynı takımdayız
lan ne söyleniyorsun bana!

Tufan Alper'i döver. Diğer çocuklar zor ayırırlar. Yerden toz bulutu yükselir. Kararma.

56. İÇ.GÜN.SINIF

70'LER

Kaan'ın ön sırasında oturan kız sıranın altına bakar. Sandoz kutusunu arar, bulamaz. Öğretmenin yanına gider.

ÖĞRETMEN

Çocuklar arkadaşınızın sandoz kutusu
kaybolmuş. İçinizden biri aldıysa
çıkartıp getirsin hemen.

Sınıftan çık çıkmaz. **DIŞ SES.** Kaan'ın kalp sesi.

ÖĞRETMEN

O zaman ben hepimizin kalbini
dinleyeceğim. Eğer içinizden biri
aldıysa kalbi güm güm atacak ve kim
olduğunu bana söyleyecek.

DIŞ SES. Kaan'ın kalp sesi. Sınıfa bakar, nabız yoklar.
Kimseden ses çıkmaz. Sınıf kapısı tıklanır, içeri müfettiş
girer. Kaan'ın rahatlayan yüz ifadesi...

57. İÇ.AKŞAM.RIZA EV

70'LER

Kapıyı Hülya açar. Gözleri Rıza'nın yanına kayar. Detay planda Rıza'nın kendi icadı olan bir bisiklet vardır. Genel plana geçtiğimizde koltuğunun altına sıkıştırdığı gazeteyle Rıza girer içeriye. Tufan'la Kaan da Hülya'nın sesini duyup kapıya doğru gelirler.

KAAN (GÜLER)

Baba! Bu nasıl bir bisiklet?

RIZA

Ben yaptım oğlum. Siz benden bisiklet
istemiyor muydunuz?

TUFAN (GÜLER, ŞAŞKIN)

Baba bunlar hortum mu? (tekerlekleri
eller)

RIZA

Hadi balkona koyalım. Yemekten sonra
ineriz aşağıya.

Rıza bisikleti balkona koyar. Kaan babasından gazeteyi alır.
Karikatür sayfasını açar.

BABAANNE

Rıza oğlum, Tufan yine cam kırmış. Bu oğlan adam olsun kulağıma kırmız soğan takıp Taksim Meydan'ında gezicim. Kaan okuldan geldi hemen odasına girdi, senin kızın her zamanki geliş saatinden on dakika geç geldi. O on dakikada ne yaptıysa artık...

Hülya ile Tufan babalarının arkasında dururlar. Babaanne onların yaptığı her şeyi babalarına yetiştirdiği için susması için el kol hareketleriyle babaaaneyi tehdit ederler.

RIZA (SİNİRLİ)

Tufaaaaan!

Tufan yüzü asık babasının yanına gelir.

RIZA (ÖFKELİ SÖYLENİR)

Ben siz okuyup amcanız gibi hakim olun diye uğraşayım, dükkan açıp daha rahat edelim diye çabalıyım sen yine milletin camını bacasını kır, çocuklarını döv. Ne zaman adam olacaksın sen!

Kaan'a ilişir gözü. Karikatür okuduğunu görür.

RIZA

Hayır efendim, ben gazeteyi karikatür okuyun diye almıyorum, her sayfası her köşesi okunacak. Yürüyün tuvalete eşşeoğlu eşşekler sizi! Hülya sen de nöbet tutacaksın. 15 dakika sonra yer değiştirtsinler.

58. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

70'LER

Üst aç, geniş plan. Kaan banyoya kilitlemiştir. Kirli çamaşır sepetinin üzerine oturmuş dergileri karıştırır. Tufan banyonun yanındaki tuvalette sinirli ve öfkelidir. Hülya iki kapı arasındaki boşlukta sırtını duvara dayamış bekler.

59. İÇ. GÜN. RIZA EV

70'LER

Babaanne giyinir, süslenir püslenir salona girer. Çocuklar onu görünce hem şaşırırlar hem de gülerler.

BABAANNE

Ne gülorsunuz haytalar. Siz gidiciniz de ben burada mı kalıcım.

Rıza annesinin yanaklarından öper.

RIZA

Sensiz gitmezdik ki anne.

60. DIŞ. GÜN. LUNAPARK

70'LER

TUFAN

Babaanne sen şimdi çapışan otolara da binmek istersin.

Gülerler.

RIZA

Bak hergeleyle! Babaanneyle dalga geçilmez eşşek sıpası seni!

61. DIŞ. GÜN. LUNAPARK

70'LER

Hülya ile Kaan dönme dolaba binerler.

RIZA (DIŞ SES)

Olur anne. Sen beğendiysen benim için de uygundur.

Dönme dolap yukarıya doğru çıkarken Kaan kollarını açar, kadrajda sadece gökyüzünü görürüz. Kamera gökyüzünden yavaş yavaş aşağıya iner, Kaan'a döner Kaan artık liseli bir gençtir. Yanında oturan Hülya da kız arkadaşı Adile'ye dönüşür. (ZAMANDA ATLAMA)

62. İÇ. GÜN. RIZA EV

80'LER

Rıza annesi ile başbaşa kalır.

BABAANNE

Rıza oğlum, dün alttaki Macide geldi.

RIZA

Çok mu gürültü yaptılar yine?

BABAANNE

Yok oğlum şikayete değil. Macidelerin bir akrabası varmış. Birol'la tanıştıralım diyoruz. Bildiğimiz aile, temiz insanlar. Kızın resmini de gördüm, beğendim. Sen de onay verirsen bir tanışalım kızın ailesiyle.

63. İÇ. GÜN. KIZ EVİ

80'LER

Latife'lerin evindedirler. Birol çiçekleri Latife'ye verir.

ESRA

Hoşgeldiniz Rıza Bey, buyrun Afet Hanım şöyle geçelim.

Babaanne hemen bir koltuğa kurulur.

OSMAN

Nasılsınız Rıza Bey?

RIZA

Saçolun Osman Bey iyiyim... Dükkanla çocuklarla uğraşıyoruz.

ESRA

Sizi takdir ediyorum Rıza Bey. Tek başınıza uğraşıyorsunuz. Benim eşim daha bir yumurta kırmasını bile bilmiyor. (Güler)

OSMAN

İlahi hanım hasta olunca sana bakmıyor muyuz? (Gülerek) Böyle dediğine göre sen de kıymet bilmiyorsun.

Latife elinde kahve tepsisiyle gelir.

RIZA

Efendim sebebi ziyaretimiz belli. Allah'ın emri Peygamberin kavliyle kızımız Latife'yi oğlumuz Birol'a istiyoruz.

OSMAN

Sen ne dersin kızım?

LATİFE

Siz nasıl uygun görürseniz baba.

OSMAN

O halde bize bir ömür boyu mutlu olmalarını dilemek düşer değil mi Rıza bey.

Gülüşler. Rıza cebinden yüzükleri çıkarır. Herkes ayağa kalkar. Detay planda yüzüklerin Latife ile Birol'a takılmasını görürüz. Makasla kurdelenin kesilmesi...

64. DIŞ. GÜN. KIR DÜĞÜNÜ

80'LER

Müzik akar. Bahar ayları... Deniz kenarı, yeşillik bir alan...

Birol ile Latife dans ederler. İkisi de heyecanlı ve mutludur.

Hülya ile Tan dans ederler. Tufan fazladan pasta yemenin derdindedir. Kaan babaanneninin yanındadır. Rıza mutludur. O da Hülya'yla dans eder.

65. İÇ. GECE. KIR DÜĞÜNÜ

80'LER

Davetliler dağılır. Rıza'lar ayakta konuşurlar.

TUFAN

Eve zor sığacağız baba ya. Dükkan daha fazla kazansaydı da abimler başka eve gitselerdi.

RIZA

Hadi çocuklar arabaya! Tufan sen de söylenmeyi bırak bin hadi. Selim amcanızı takip edeceğiz.

KAAN (GÜLEREK)

Bursa'da amcamlarda kalmamız iyi oldu
baba, tatile çıkıyoruz gibi...

HÜLYA

Babaannem dönmecekmış baba bizimle?

RIZA

Bir süre amcanda kalacaktım. Onları
özlemiş.

TUFAN (KAAN'A FISILDAR)

Asıl düğün bu oğlum!

66. İÇ. GECE. RIZA EV

80'LER

Biol evin kapısını açar. Latife utangaç içeri girer.

BİROL

Yeni evine hoşgeldin.

Onlar için hazırlanmış odaya girerler. Birol ışığı kapatır.
Kararma.

67. DIŞ. GÜN. SOKAK

80'LER

Kaan ve Tufan okula doğru yürürler. Kaan kendi kitaplarının
dışında Tufan'inkileri de taşır. Okul bahçesinden girerler,
sağcılarla solcuların kavgasını görürler. Kaan'ın yanına iki
arkadaşı gelir.

ERSİN

Kaan oğlum kavga çıktı dersler iptal,
gitme okula.

TUFAN

Selçuk'u bu arada dövsem mi? Hazır
kavga da çıkmış! Kim vurduya gitsin
şerefsiz.

KAAN

Ulan ne adamsın sen! Biz gidiyoruz.
Al artık kitaplarını.

TUFAN

Bas git, kitapları alırım akşam
senden.

Tufan Kaan'ı bırakıp gider.

ERSİN

Eee ne yapalım?

68. İÇ. GÜN. SİNEMA

80'LER

Kaan, Ersin ve bir arkadaşları sinemadadır. Film seyrediyorlar.
Film çıkışı kitapçılara girerler, takılırlar.

69. DIŞ. GÜN. SOKAK

80'LER

Tufan kahvehanededir. Arkadaşlarıyla iskambil oynar.

Kaan ve Tufan dükkandan içeri girerler. Rıza büyük bir ciddiyetle masanın başında çalışıyordur. Çocukları görünce şaşırır.

RIZA
Latife'ye mi birşey oldu yoksa?

KAAN
Yok baba, biz tenefüste bir ilan gördük.

RIZA
Ne ilanı?

Tufan ve Kaan'da babalarının istedikleri şeyi reddeceği korkusu vardır.

TUFAN
Babaaa gazete kuponla televizyon veriyormuş..

KAAN
Baba liseli olduk artık. Derslerimizi ihmal etmeyiz, merak etme.

TUFAN
Dünya kupasını seyrederiz baba!

İkisi de babalarını ikna etmeye uğraşır. Rıza onları şaşırtır.

RIZA
Tamam alacağız. Hem de iki tane!

KAAN VE TUFAN
İki tane miiiiiiii!!!!

RIZA
Evet. Bir tanesi de ablanızın çeyizine.

Çocukların şaşkın bakışlarında kesme.

Rıza kolunda televizyon,

TUFAN
Şuraya koyalım baba!

TAN
Bu taraf anten için daha iyi baba.

BABAANNE
Ne edicin orayı tam karşıma koyver Rıza.

KAAN
Baba bir yere koy kuralım artık.

RIZA

Tamam durun ben karar verdim.

Televizyon kurulur. Herkes televizyonun başında geçer. Kaan antenle uğraşır.

TUFAN

Kaan tamam kal sen öyle hiç
kıpırdama!

Kaan bir koşu yanlarına gelir. Herkes pür dikkat televizyon izler, patlamış mısır yer, çay içerler.

RIZA

Yayın da bitti. Hadi yatağa marş
marş!

TUFAN (KAAN'A)

Babam askeriyeye hazırlık mı yapıyor?
Askerliği yapmış kadar olduk
şerefsizim.

72. DIŞ. GÜN. SOKAK

80'LER

Kaan ile Adile köşe başında ayrılırlar. Kaan apartmanlarına doğru ilerler. Adile karşı kaldırma geçip evine doğru ilerler. Evin girişinde çantasını açar, Kaan'ın kitabını görür.

ADİLE

Hay Allah, bende unutmuş.

Kitabı eline alır Kaan'ların apartmanına doğru ilerler.

73. DIŞ. GÜN. SOKAK

80'LER

Tufan mahalle maçındadır. Karşı takım gol atar. Tufan kalecinin üzerine yürür. Diğerleri araya girer, kavga önlenir. Tufan yenileceğini anlar. Kavga çıkartır. Karşı takıma tekme tokat girer. **Yakın çekim.** Tufan'ın tişörtünün yırtılması.

74. İÇ. GÜN. APARTMAN

80'LER

Tufan apartmana girer. Ardından Adile. Merdivenlerde arkasından gelen kişiye dönüp bakar Adile'yi görür. Birkaç basamak iner, kızı duvara yapıştırır. Eliyle ağzını kapatır. Göğüslerini sıkar. Adile'nin elindeki kitap yere düşer.

TUFAN

Kaan'la ne haltlar yiyorsunuz siz
bakalım!

Adile korkar. Tufan biraz daha sıkıştırır onu. Bırakır. Kız merdivenleri koşarak iner. Tufan kitabı yerden alır. Bir kat daha çıkar. Kapıyı çalar.

75. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

80'LER

Kaan kapıyı açar. Yeni tişörtünü yırtık pırtık görür.

KAAN

Ne kıskanç bir adamsın sen ya! Yeni tişörtümü mahfetmişsin lan manyak!

Kitabını uzatır Kaan'a,

TUFAN

Al, kitabını unutmuşsun birinde. Sen de adam olaydın da eşyana sahip çıkaydın soğan cücüğü!

LATİFE

Çocuklar kavga etmeyin, neyi paylaşamadınız yine!

KAAN

Off yenge ya, bu gangaster yeni aldığım tişörtü çalmış dolabımdan. Baksana yırtık pırtık olmuş.

Tufan onları takmaz babaannenin yanına ilerler.

TUFAN

Afet hanım bu akşam da babama ispiyonla bizi senin etlerini morartırım valla.

LATİFE

Ay Tufan iyice şaşırdın sen! Rahat bırak babaanneni! Baban bunu duyarsa canına okur senin bilmiyor musun hassasiyetini!

76. İÇ.GECE.RIZA EV

80'LER

Tufan balkona geçer. Sigara yakar. Yatağının içinde kitap okuyan Kaan,

KAAN

Şimdi denetlemeye gelecek babam. Söndürüp içeri girsene! Neden böylesin sen ya!

Hülya radyo oyunu açar, yastığının altına radyoyu yerleştirir.

TUFAN

Gıcıklığına....

HÜLYA

Şişş duyamıyorum susun biraz.

TUFAN

Baaaak kız kısmı bu kadar konuşmaz abla!

77. İÇ.GÜN.RIZA EV

80'LER

Hülya, su bidonlarını getirir.

LATİFE

Tufaan hadi, banyo yapılacak, şu

bidonları doldurup geliver çabuk.

TUFAN

Ben niye gidiyorum ya ablam gitsin,
Kaan gitsin!

KAAN

Allahsız! Hep ben gidiyorum! Dişim
ağrıyor zaten sarma bana git hadi!

TUFAN

Ulan, ölsem ölüne para eder senin
he...

KAAN

Utandırmıyor musun böyle demeye! Ölsem,
mezarımı açar altın dişimi sökersin
sen!

TUFAN

Hee, yaparım tabii!

KAAN

Ne biçim herifsin sen ya!

TUFAN(ELİNE BİDONLARI ALIR)

Bana yaptığınız işkenceye bak ya!

Rıza çocukların kıyafetlerini getirir, ütü yapmaya koyulur.
Latife de mutfağa geçer, yemek pişirmeye başlar. Tufan
bidonlarla eve gelir. Latife bidonlara bakar,

LATİFE

Tufaaan! Bunların yarısı boş! Nasıl
su getirdin sen?

HÜLYA

Bu kadar erken dönmesinden belliydi
yenge.

TUFAN

Baba, ben aşağıya iniyorum, Alper'ler
de inmiş.

RIZA

Geç kalma!

78. DIŞ. AKŞAM. SOKAK

80'LER

Tufan, bir sopaya bez dolar, meşale gibi elinde savurarak
sokaktakileri korkutur. Bir grup parkalı genç bunu görür.
Tufan'ın yanına gelip sopayı elinden alır, ona doğru
savururlar. Yanan bezden kopan bir parça Tufan'ın yanağına
yapışır.

79. AKŞAM. RIZA EV

80'LER

Kapı zili üst üste çalınır. Rıza kapıyı açar.

ALPER

Rıza Amca koşş Tufan'ın yüzü yanıyor!

RIZA

Kaan ceketimi getir.

Rıza üzerinde ev kıyafetleri, ayağında terlikle dışarı atar kendini. Kaan da elinde ceketle babasının arkasından koşarak çıkar.

BABAANNE

Ayy Latifeeee Rıza ütüyü gömleğin üzerinde unutmuş.

80. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

80'LER

Tufan'ın yüzü bandajlıdır.

RIZA

Bak herkes buradayken söylüyorum, anne Tufan evden dışarı çıkarsa hemen bana haber verilecek! Tamam mı Latife? Adam gibi davrandığı mı var?

BABAANNE

Bu çocuk adam olmaz Rıza. Tufan adam olsun ben kulağıma kırmızı soğan takıp Taksim'de gezicim.

Kapı çalar.

LATİFE (DIŞ SES)

Buyrun Nadide hanım geçin şöyle.

RIZA

Hoş geldiniz Nadide hanım.

NADİDE

Rahatsız etmiyorum değil mi Rıza beycim? Tufan'ın olayını duyduk da... Geçmiş olsuna uğrayayım dedim. Nasıl şimdi iyi mi?

Rıza Nadide'yi gördüğüne sevinmiş gibidir. Sinirleri yatıştır.

RIZA

İşte biliyorsunuz bizim haytayı, yüzünü yakmış. Yara izi kalır diye korkuyorum sadece. Onun dışında bir şeyi yok.

81. İÇ. GECE. RIZA EV

80'LER

Kaan ve Hülya salonun kapı deliğinden içeriyi gözetlerler.

HÜLYA

Ooo çay faslına geçtiler. Nadide hanıma bak sen, pek bir kıvırtıyor sanki.

Detay planda anahtar deliğinden salonu görürüz. Babaanne,

Birol, Rıza, Latife, Nadide oturmuş sohbet ederler.
Gülüşürler. Keyifleri yerindedir.

TUFAN

Lan bensiz ne işler döndürüyorsunuz
siz!

Karşı odadan Tan çıkar.

TAN

Ne yapıyorsunuz siz? Kazık kadar
oldunuz hâlâ nelerle uğraşıyorsunuz?

Çocuklar oflayarak odalarına gider. Kapılarını kapatırlar.

82. İÇ. GÜN. RIZA EV

80'LER

Babaanne Latife'nin başına dikilir. Ona dip köşe temizlik yaptırır. Hülya hafif işlerle uğraşır. Tufan dış kapıya yönelir.

BABAANNE

Sokak yasak sana yine mi dinlemicin
bizi!

TUFAN

Karışma sen! Gidiyorsun zaten,
yarından sonra senin o mendebur
suratını görmeyeceğiz. Git, biraz da
Selim amcamların başını şişir.

KAAN

Ben de çıkıyorum. Evdeki bu koku
nefes aldırıyor.

HÜLYA

Her yeri çamaşır suyuyla sildik.

LATİFE

Bugün temizlik günü ya çocuklar.
Tufan senin yasağın bitmedi hâlâ
babam gelirse eve aniden bak karışmam
ben.

TUFAN

Bir şey olmaz yenge.

Tufan çıkar. Ardından da Kaan....

83. DIŞ. GÜN. SOKAK

80'LER

Kaan Adile'yi görür, yanına koşar.

KAAN

Adileeee, Adileeee...

Adile durur, Kaan'a bakmaz.

KAAN

Neden mektuplarıma cevap vermiyorsun,

kaçıyorsun?

ADİLE
Kaan, git yanımdan.

KAAN
Anlatsana ne oldu?

ADİLE
Git onu abime sor.

KAAN
Abime mi?

ADİLE
Tufan gibi biri varken ailende
seninle konuşmam bir daha! Git
yanımdan!

Kaan yolun ortasında kalakalır.

84. İÇ.GÜN.RIZA EV

80'LER

Latife saate bakar. Kaan evdeki objelerden birinin resmini yapar.

LATİFE
Ben çağırıyım artık şunu. Yasak masak
dinlediği yok, yine dışarlarda bu.

Cama çıkar, sarkar.

LATİFE
Tufaaaaan hadi baban gelecek, yukarı
gel.

TUFAN (BAŞINDAN SAVAR)
Tamam yengeeee. (Alper'e) Oğlum şu
duvarı atladık mı arkaya kadar
dolanmaya gerek yok!

ALPER
Yüksek lan burası.

TUFAN
Hadiii şöyle ağırlığını verdin mi...

Zıplar ve duvarın üzerinde ellerini bastırır. Duvarın üzeri
cam kırıklarıyla doludur. Tufan'ın bağırması.... Kesme.

85. İÇ.AKŞAM.HASTANE

80'LER

Tufan'ın bağırmasına bu sefer küfürler karışır. Doktor
Tufan'ın eline dikiş atar. Rıza Tufan'ın ettiği küfürlerden
utanır. Doktora bakamaz.

DOKTOR (ODADAN ÇIKAR)
Geçmiş olsun.

RIZA

Sağolun doktor bey. O dilini
kopardacağım senin! Hele bir eve
varalım. Yürü eşşek herif. Bir de
utanmadan ağız dolusu küfür ediyor.
Kimden öğreniyor bunları!

KAAN
Sokaktaaaan!

Tufan sargılı elini kaldırır havaya ama vurmaz.

86. İÇ.GÜN.RIZA EV

80'LER

Korna sesi duyulur. Evdekiler cama çıkarlar. Motorsikletin
üzerinde onlara el sallayan Rıza'yı görürler. Hepsi
şaşırlırlar. Hülya ev kapısını açmaya gider.

HÜLYA
Motorsiklet mi aldın baba!

TUFAN
Büyük bir araba alsaydık baba keşke
ya!

RIZA
Taksi var ya oğlum. Bir eve bir araba
yeter. Hem araba kullanamıyorum,
sevmiyorum da biliyorsunuz.

87. DIŞ.SOKAK

80'LER

Rıza kaskını takar. Hülya ile Kaan motora binerler. Rıza
herkesi motorla bir tur attırır. Eğlenirler.

88. İÇ.AKŞAM.RIZA EV

80'LER

Nadide Rıza'lardadır.

NADİDE
Rıza Bey ben bir tanıdığımızla
konuştum Hülya için. Bu dönem
belediyeye sekreter alımları
olacaktı. İzin verirseniz Hülya da
başvursun.

RIZA
Siz arada olduktan sonra... Nelere
takıldığımı artık siz de
biliyorsunuz. Bunlara dikkat
edecekseniz olur tabii...

89. İÇ.AKŞAM.RIZA EV

80'LER

Ev ahalisi televizyon başındadır. Rıza'nın oturduğu koltuğun
önünde Hülya oturur. Rıza Hülya'nın saçlarını tek tek sarar,
uçlarını bezle bağlar.

90. İÇ.GÜN.RIZA DÜKKAN

80'LER

Hülya ve Nadide Rıza'nın dükkanına gelir. Rıza önünde bir

kağıt dikkatle onları inceler. Detay planda sadece Rıza'nın anlayabileceği bir motor çizimi ve yazılarla sayılar vardır.

HÜLYA

Baba! Müjdemî isterim. İşe alındım.

NADİDE

Akşam Kaan'la Hülya folköre katılacakmış. Biz de sevinçli haberi şimdiden verelim dedik.

RIZA

Hayırlı olsun kızım. Siz de çok sağolun Nadide hanım. Oturun isterseniz bir çay söyleyeyim size.

NADİDE

Sağolun Rıza Bey, başka sefere artık. Daha alışveriş yapmam lazım. kağıtları gösterir) Sizi de işinizden alıkoymayalım biz. Sizi takdir etmeden geçemeyeceğim. Okuma yazma bilmeden, okulunu okumadan nasıl bu tamir işlerini yapıyorsunuz? Gerçekten bravo.

Nadide'nin beğenisi Rıza'nın hoşuna gider, gülüşürler.

91. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

80'LER

Rıza saate bakar.

RIZA

Nerede kaldılar?

LATİFE

Bu akşam folkör gösterisi varmış ya baba. Kaan ile Hülya geç geleceğiz dediler ya.

BİROL

E baba biz başlayalım yemeğe.

RIZA

Bekleyin oğlum. Ne zamandır birbirimizi beklemeden yemeğe oturduk.

TUFAN

Midem belime yapıştı baba ama ya..

RIZA

Lafımı ikiletme Tufan.

92. İÇ. GECE. RIZA EV

80'LER

Herkes odalarına çekilir, Rıza cam kenarına oturup Kaan'la Hülya'nın dönmesini bekler. 12'de eve dönerler. Eve geldiklerinde,

RIZA
Saat kaç çocuklar?!

KAAN
Baba biliyorsun folklördeydik. Oyunu da yarıda kesemedik.

RIZA (KIZGIN)
Ben saat 8'de evde olun demiyor muyum! Hadi sen gittin diyelim ablanın ne işi var bu saatte kız başına! Bu evde neden sözüm dinlenmiyor. (bir yandan onları taklit eder) Karpuz kestim sulandı.. böyle tepiniyorsunuz da ne oluyor? Bu evin kuralları var. Uyucaksınız demedim mi!!

Rıza söylene söylene odasına geçer.

93. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

80'LER

Rıza elinde valizle eve girer. Tüm aile yemek masasında toplanır. Rıza hüznüldür. Birol ile karşılıklı iki tek atarlar. Herkesin cümlesi birbirine karışır.

BİROL (TAN'A)
Ecevit iktidarı dayanamadı bak.

LATİFE
Baba, babaannenin mezarı Türkan anneye yakın mı?

RIZA
Yakın sayılır kızım. Onun da mezarını görmüş oldum yıllar sonra.

TAN (BİROL'A)
Hayır abi, ambargonun getirdiği sıkıntılar, kontrgerilla hareketleri Ecevit iktidarının zeminini sallandırdı.

RIZA (BİROL'LA TAN'A)
İşte ben de diyorum ki Demirel olsaydı iktidarda farklı olurdu. Onu bunu bilmem, ben her zaman "ata" oynarım çocuklar.

LATİFE (FISILDAYARAK)
Hülya kız sen neler karıştırıyorsun? Nazan hep sana mektup yazıyor. (Durumu çakar.) Bak sakın yanlış bir şey yapayım deme!

HÜLYA
Amaan yenge abartma.

TAN
Baba sorun başta kimin olması değil,

kime ve neye hizmet ettiğidir.
Birşeylere zemin hazırlıyorlar
yakında çıkar kokusu.

BİROL

Bugün durakta da kavga çıktı. Bu
kavgalı ortam ne zaman bitecek? Her
gün her gün bir sürü genç ölüyor.

TUFAN

Ya sev ya terk et. Rejimi
değiştireceklermiş. Biz bilmiyoruz
sanki onların Moskof uşakları
olduğunu.

KAAN

Hay Tufan, sen nasıl algılıyorsun
dünyayı ya... Zenginliğin ve
imtiyazların eşit bir şekilde halka
dağıtılması ne zamandan beri Moskof
uşaklığı oldu?

TUFAN

Bak bak, onları bana savunma sakın
kafanı kırarım.

RIZA (SES TONU YÜKSELİR)

Bu evde siyaset yüzünden kavga
etmeyeceksiniz demedim mi ben!

Ortam gerilir. Latife araya girer.

LATİFE

Baba, size bir haberim var.

Herkes dönüp Latife'ye bakar.

LATİFE

Aile nüfusumuz artıyor. Ben
hamileyim.

Rıza sevinir. Kaan ve Tufan da başlarlar oynamaya. Tan koşup
Latife'nin yanına gelir, yengesine sarılır. Birol da Latife'ye
sarılıp onu döndürür. Dönme hareketinde kesme.

BİROL

Bir oğlum olacak desene Latife!

94. İÇ. GECE. GAZİNO

80'LER

Birol ve Latife'yi gazonoda müzik eşiliğinde dönerken görürüz.
Karnı belli olmaya başlar. Yerlerine otururlar. Bütün aile bir
masaya kurulmuştur. Rıza rakı içer. Herkes keyifle assolistin
çıkmasını bekler. Eğlenirler.

95. İÇ. GÜN. RIZA EV

80'LER

Rıza mutfakta Latife'ye yardım eder. Hülya da mutfağa girip
çıkarak. Sofrayı kurar. İçeriden televizyonun sesi gelir.

KENAN EVREN DIŞ SES
Silahlı kuvvetler Türk halkının hakkı
olan refah ve mutluluğu...

Herkes salona koşar.

KENAN EVREN

Btnlğu ve gittikçe azaltılmaya
çalıŐılan Atatürk ilkelerine yeniden
gc ve iŐlevlik kazandırmak, kendi
kendini kontrol edemeyen demokrasiyi
sağlam temeller üzerine oturtmak,
kaybolan devlet oteritesini yeniden
tesis etmek için yönetime el koymak
zorunda kalmıştır.

Herkes endiŐeyle birbirine bakar.

RIZA (ENDİŞELİ)
Olmadı bu hiç iyi olmadı!

96. İ. GÜN. RIZA EV

80'LER

Bütün aile kahvaltı masasındadır. atal bıçak sesleri
baskındır.

RIZA

Tufan ben araŐtırdım KeŐan'da meslek
yüksek okulu varmış. Endüstri bölümü.
Seni oraya kayıt ettireceğim.

atal bıçak sesi kesilir.

RIZA

Her ay sana harçlık yollayacağım
onunla okuyacaksın. Ama İstanbul'da
değil.

BİROL

İyi düŐünmüŐsün bana.

KAAN

Ohh, oda bana kalacak.

Kaan kalkıp göbek atar. Tufan bir an durur. Özgür bir hayat
olacağını düşünür.

TUFAN (SEVİNİR)

Olur baba, sen nasıl istersen.

RIZA

Orada zgr olup başına buyruk
olacağını düŐünüyorsan yanılıyorsun
Tufan. Bak, Tan evi geçindirmek için
Üniversite hayalinden vazgeçti. Şu
okulu adam gibi oku, bitir. Bir
diploman olsun elinde. Abinin
emekleri de boŐa gitmesin!

97. DIŞ. GÜN. TAKSİ DURAĞI

80'LER

Tan'ın gözünden yola bakarız. Ağaçlar, yoldan hızla geçen bir kedi... Kadraj titrer, dikiz aynasından Tan'ın koyu yeşil gözleri görünür. Görüntü bulanıklaşır. Tan arabadan iner. Yalpalar. Yanına koşan insanlar... Birol elinde çay bardağı kahvehanede oturmuş oradakilerle laflar. Dışardaki kalabalığı ve taksiyi görürür.

TAN

Abi!

BİROL

Ne oldu?

TAN

Ben pek iyi değilim!

Birol Tan'ın yanına doğru yürür. Tan yere yığılır.

98. İÇ. GÜN. HASTANE

80'LER

Rıza sedyede uzanan oğluna bakar. Ayak parmakları gerilir. Bunu fark eder.

RIZA

Hemşire yok mu? Bize bakacak doktor yok mu?

BİROL

Geleceklerdi şimdi?

RIZA

Baş parmağını oynatıyor. Bunun bir tehlikesi var. Doktoru bul Birol hemen.

99. İÇ. GÜN. HASTANE

80'LER

Tan yoğun bakım odasında, komadadır. Tan'ın boynundaki damardan içecek verilir. Kolunda serum vardır. Rıza odanın önünde bir yere ayrılmaz. Saçı sakalı uzar. Latife ile Birol gelir yanına, gün geceye döner. Kaan ile Hülya gelir yanına gündüz olur ama Rıza'nın durduğu yer değişmez. Tufan gelir. Bütün aile bir aradadır. Doktor yoğun bakım odasından çıkar. Rıza'nın yanına gelir. Müzik akar.

DOKTOR

Rıza bey şöyle buyrun lütfen.

Doktorun yüz ifadesinden bir terslik olduğunu anlar Rıza.

DOKTOR

Tan, hayatını kaybetti. Başınız sağolsun.

Rıza olduğu yerde kalakalır. Gözü diğer aile üyelerine kayar. Hepsi doktorla konuşmasını bitirip yanlarına gelmesini bekler. Rıza ağlar. Dizlerinin üzerine çömelir. Latife ayaklarına bakar. Suyu akar, yer ıslanır. Latife'nin ığlığı Rıza'nın ve diğerlerinin ağlama sesine karışır.

100. İÇ. HASTANE**80'LER**

Yavaş çekim. Tan'ın üzerindeki kabloları çekerler. Makineleri kapatırlar. Üzerine beyaz bir örtü çekerler. Yoğun bakım odasından çıkartırlar.

101. İÇ. HASTANE. DOĞUMHANE**80'LER**

Latife ıknır. Ter içindedir. Tekrar ıknır. Doktor ayaklarından tuttuğu bebeğin poposuna bir şaplak atar.

DIŞ SES. Bebek ağlama sesi.

102. İÇ. HASTANE. MORG**80'LER**

Morgtaki çekmecelerden biri çekilir. Tan oraya yerleştirilir.
DIŞ SES. Çekmecenin kapanma sesi. Karanlık.

103. İÇ. HASTANE**80'LER**

Herkes doğumhaneye gider. Latife odasına çıkarılır. Birol merakla bebeğe bakar.

HEMŞİRE

Nur topu gibi bir kızınız oldu. Allah analı babalı büyütsün.

Birol "kızınız oldu" lafını duyar duymaz odadan çıkar. Ne bebeğe ne de Latife'ye bakar. Rıza kundakdaki bebeği alır kucağına. Odakilere döner arkasını.

RIZA İÇ SES

Evlat acısı hiçbir şeye benzemiyormuş biliyor musun? Ne eş acısı, ne anne acısı, ne baba acısı... Evlat acısı bambaşkaymış! Allah acımı azaltmak için seni mi gönderdi?

RIZA (DİĞERLERİNE DÖNER)

Adını Türkan koyalım.

104. DIŞ. GÜN. MEZARLIK**80'LER**

Tan gömülür. Tan'ın mezarının yanında boş bir mezar daha vardır. Rıza oraya bakar,

RIZA

Öldüğümde beni oğlumun yanına gömün.

105. İÇ. GÜN. RIZA EV**80'LER**

Rıza cam kenarındaki tekli koltuğa oturur. Dışarı bakar. Detay planda Kaan'ın radyoyu açtığını görürüz. Genel plana geçtiğimizde Rıza'yı tekrar cam kenarında oturuyor görürüz.

Hızlı çekim. Radyo oyunlarının sesi görüntünün üzerine düşer. Günler geceye karışır. Rıza'nın saçı sakalı uzar, daha yaşlı görünür, kıpırdamaz hiç. Evdekiler salona girip çıkar, Rıza'nın yanına gelir, giderler. Gün geceye karışır.

RADYO OYUNU (DIŞ SES)

Kadın: Gerçekler elbet bir gün açığa çıkarmış değil mi? İnsanlar ölmeden evvel herşeyi bilirlermiş. Bütün yaşamları gözlerinin önünden film şeridi gibi geçermiş. Nerede kim ondan bir şey sakladıysa ayan olurmuş. Ve isterlerse ölümü seçerlermiş.

Kararma. (Zamanda atlama.)

106. İÇ. GÜN. RIZA EV

80'LER

Açılma. Tan'ın duvara asılı gülen fotoğrafı... Kamera aşağıya iner, Rıza, Birol ve Tufan oturup konuşurlar. Rıza'nın sakalı gitmiş, eskisi gibi giyimine özen göstermiştir. Yan odadan Türkan'ın ağlama sesi gelir. Hülya ve Latife'nin bebeği susturma sesleri de...

RIZA

Birol sen artık taksi işine devam etme. Dükkanı büyütelim. Tufan sen de bir işin ucundan tutarsın, okulun da bitti artık. İşler ilerleyince bir fabrika kurarız.

BİROL

Eski dükkanı mı ayarlayacaksın baba?

TUFAN

Kaan niye gelip çalışmıyor?

RIZA

O okuyacak. Biz el ele verip işleri büyütmemiz lazım. İşleri oturtmak lazım. Ben öldükten sonra sağlam bir işiniz olur, devam edersiniz. Bugün eski dükkana baktım. Mahmut bey'le de görüştüm. Yine orayı tutacağız, hem eve de yakın rahat olur bize.

BİROL

Olur baba.

Tufan da başıyla abisini onaylar. Kaan gelir yanlarına.

KAAN

Baba, ben üniversiteyi kazanmışım.

Rıza Kaan'a bakar, nereyi kazandığını açıklamasını bekler.

KAAN

Mimar Sinan Üniversitesi.. Güzel sanatlar bölümü... Tasarım... 1500 kişi arasından 5. olmuşum.

Bölüm Rıza'nın hiç hoşuna gitmez. Küçümseyici tavırla sorar,

RIZA

Tasarım mı? Eeeee?

KAAN

İşte ressam olacağım baba, tasarım yapacağım, çizim felan...

RIZA

Selim'e de dedim sana da aynı şeyi söylüyorum. Gerekirse üzerimdekileri satar sizi okuturum. Ama benim dediğim bölümlerden birine giderseniz. Bir doktor, bir mühendis, bir avukat ya da öğretmen... Bu meslekler hiçbir zaman ölmez. Oğlumuz okudu. Ne oldu? Ressam. İşsiz, güçsüz. Okudu da bir ekmeğe muhtaç oldu mu desinler arkamızdan!

KAAN

Baba senin nasıl tamir işlerine yeteneğin varsa ben zanaatkar insanım diyorsan benim de çizime kabiliyetim varmış işte.

RIZA

Hayır efendim, olmaz. Tıp oku, hukuk oku, mühendislik oku ama bunu değil! Okumak için İstanbullara geldiler ola ola ressam mı oldu desinler! Bir daha gir sınavlara, kazanana kadar dene.

Kaan babasını ikna edemeyeceğini anlar. Üzgün kalkar odasına geçer.

107. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

80'LER

Herkes Türkan'la ilgilenir. Rıza ile Birol yan yana oturur, her zamanki iş sohbetlerine dalarlar. Kapı sesini duyarız, Nadide ile Aysel gelir. Önce Türkan'ı severler sonra otururlar. Latife misafirlere ikramda bulunur. Nadide göz ucuyla Rıza'ya bakar.

NADİDE

Ben aslında bu gece sizlerle vedaşlamaya geldim. Bir başıma yaşıyorum biliyorsunuz. Yalnızlık zor, çok zor. Kardeşlerim de ne zamandır ısrar ediyorlardı memlekete, onlarına yanına dönmem için.

Rıza ile bakışırlar. Bakışlarında söylenmemiş ümitlerin, hayallerin izi okunur.

NADİDE

Onların yanına taşınmaya karar verdim.

108. İÇ. GÜN. HÜLYA İŞ YERİ

80'LER

Hülya belediyede çalışır. Geniş bir odadır. Karşılıklı 4 tane masa vardır. En dipteki masa müdüründür. Hülya'nın masası da onun yanındadır. Müdür yerinde yoktur. Bunu fırsat bilen

kızlar birbirlerinin masalarına koştururlar. Hülya, Aysel, Sinem üçü tek bir sandalyeye oturur.

HÜLYA
Büyükada'ya mı?

AYSEL
Evet.

HÜLYA
Babam hayatta izin vermez.

SİNEM
Aman sanki bizimki çok mu verir. Sen Kaan'ı alırsın yanına, Aysel Alim'i ben de nişanlımı... Bitti gitti.

Kıkırdarlar. Yener (müdür) gelir. Hepsisi çil yavrusu gibi masalarına dağılır. Hülya masada çalışırken Yener çaktırmadan onu izler. Kaan gelir.

HÜLYA
Kaan? Hayırdır? (Sandalye ayarlar ona) Gel otur.

KAAN
Abla seninle konuşmaya geldim. Ben bir mağazaya başvurduğum beni işe aldılar. Babam okulumu öne sürer yollamaz, konuyu açtığımda sen destek ol bana.

HÜLYA
Seni mi aldılar? Ne yapacaklar seni tuvalet mi temizletecekler? (Güler.)

Kaan bozulur.

KAAN (KALKARKEN)
Tamam abla sağol.

Aysel Hülya'ya bakar. Hülya umursamaz tavırla,

HÜLYA
Daha reşit bile değil kim onu ne yapsın öyle büyük bir mağazada, Aysel?

109. İÇ. GÜN. RIZA EV

80'LER

RIZA
Olur, Latife gelsinler bir tanışalım.

HÜLYA
Ne bu acele baba?

RIZA
Herkes yuvasını bilsin kızım. Yaşındır. Gelsinler bir görelim, bakalım, nasıl bir aileymiş.

TUFAN

Evlensin valla. Nüfusu azalır evin,
bir kişi bir kişidir.

HÜLYA

Sussana sen haydut!

RIZA (SERTÇE)

Oğlum ne biçim konuşuyorsun ablanla!

Hülya kalkar mutfağa yönelir. Kesme.

110. İÇ. GÜN. RIZA EV

80'LER

Hülya mutfağa girer ardından da Latife...

HÜLYA

Yengeee dişlerini görmedin mi yaaa!
Altın dişleri var. Üstelik, hiç
hoşlanmadım ben!

LATİFE

E, ne var Hülya moda şimdi, bak
Kaan'da da var bir tane. Sen onu
değiştirirsin Hülya, takılma bunlara.
Kaç tane çocukla çıktın hiç birisiyle
olmadı. Yaşın geçiyor. Bak üniversite
mezunu adam, senin gibi o da memur,
ona göre de çevresi vardır. İkinizin
maaşı olacak. Gezersiniz,
eğlenirsiniz.

RIZA (DIŞ SES)

Tatlılar nerede kaldı?

111. İÇ. GÜN. NİKAH SALONU

80'LER

Yakın çekim. Fotoğrafçı...

Fotoğrafçı toplu aile pozunu için uğraşır.

FOTOĞRAFÇI

Evet, hiç bozmuyoruz bir tane daha bu
pozdan alıyoruz.

Genel plan. Hülya ve Refik'in evliliği... Hülya'nın yanında
Kaan, Latife, Türkan, Refik'in yanında Rıza, Birol, Tufan
vardır. Herkes gülümser Hülya hariç.

112. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

80'LER

Hülyalar Rıza'lara yemeğe gelir. Mutfakta Latife Hülya'ya,

LATİFE

Hülya kız biraz kocanla baş başa
kalsana. Her gece buradasınız kızım.
Sana gelme demiyorum da..
Soğuyacaksın kız adamdan.

HÜLYA

Amaan yenge, evdeki hali hiç çekilmiyor. Burada en azından sohbet muhabbet var.

LATİFE

Böyle daha çok soğursun, evine alışamazsın. Seyrelt dışarı çıkmaları.

HÜLYA

Zaten yarın köyüne gideceğiz. Birkaç gün görmezsiniz bizi.

113. İÇ. GÜN. RIZA EV

80'LER

KAAN

Ablamların anahtarı nerede yenge? Çiçeklerine su vermeye gideyim.

LATİFE

Bizim odadaki konsolun üzerinde...

114. İÇ. GÜN. APARTMAN

80'LER

Kaan apartmandan girer, kapıyı tam kapatmaz. Bekler. Uzun saçlı, ince, uzun bir kız apartmandan içeri girer. Kaan ile birlikte ikisi yukarı kata çıkar.

115. İÇ. GÜN. REFİK EV

80'LER

Ev sıcak ve havasızdır. İkisi de şıpır şıpır terlemeye başlarlar.

KIZ

Kaan çok sıcak burası.

116. İÇ. GÜN. RIZA EV

80'LER

Latife ile Rıza balkonda oturmuş kahve içerler. Latife karşı apartmandaki Hülya'ların evine bakar. Camın çok hafif aralandığını fark eder.

LATİFE

Baba Hülya'nın camı aralanmış, Kaan yukarıda bir nane yiyor olmasın?

RIZA

Vay eşşek herif, Refik duyarsa ne deriz.

Kalkar yerinden içeri geçer.

117. İÇ. GÜN. REFİK APARTMAN

80'LER

Rıza apartman girer. Yöneticinin olduğu katta karşısına komşusu çıkar.

ŞABAN

Ooo Rıza abi, seni yerde ararken gökte buldum. Bizim arabanın

motorunda bir problem var da... Bir bakıversen?

118. İÇ. GÜN. REFİK EV

80'LER

Kaan camı kapatır.

KAAN

Fazla oyalanmayalım. Bizimkiler işkillenir hemen.

Kapıyı açar. Rıza'nın Şabanla konuşmasını duyar.

RIZA (DIŞ SES)

Hülya'ların evine bakacaktım, araba kapıda değil mi?

ŞABAN (DIŞ SES)

Kapıda kapıda.

RIZA (DIŞ SES)

Tamam yukarı çıkıp geliyorum.

KAAN (KIZA DÖNER)

Babam burada!

KIZ

Ne yapacağız?

KAAN

Sen önden in hemen. Ben de kapıyı kilitleyip inerim hemen.

Kız iner, Kaan kapıyı kilitler. Merdivenlerin başında Rıza ile karşılaşır.

RIZA

Ne halt karıştırıyorsun yukarıda? Eve kız mı attın sen?

KAAN

Ya baba apartmanın ortasında ne konuşuyoruz. Ne bağırıyorsun hemen.

Kaan merdivenleri inmeye başlar.

RIZA

Eniştenin kulağına gitse ne deriz! Ayıptır yahu, tandıklardan biri görecektir.. Tövbe tövbe...

119. İÇ. GÜN. HÜLYA İŞ YERİ

80'LER

Müdürü Hülya'ya iltifatlar eder.

YENER

Hem güzelsiniz hem de akıllı. Bu ikisi çok zor bir arada olur derler Hülya Hanım.

Hülya gülümser. İltifatlar onun da hoşuna gider.

120. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

80'LER

Aile toplanır yemekteler... Hülya'lar da gelir.

KAAN

Baba, İTÜ inşaat mühendisliğini kazanmışım! Bu hafta içi gidip kayıt yaptırmam lazım.

RIZA

Heyyt be! Latife kızım dolaptan aslan sütünü getir, bu haberi kutlayalım.

Televizyonun sesi konuşma seslerine karışır.

BİROL

Tufan'ın da askerliği bitiyor baba.

RIZA

Onu da hayırlısıyla evlendirsek oğlum. Hem askerlik hem evlilik bu sorumluluklar onu durultur belki.

BİROL

Sanmıyorum baba. Malzemede hata var.

121. İÇ. GÜN. KIZ EVİ

80'LER

Mütevazi bir ev. Rıza'lar güzel giyinmiş kız evindedirler. Gelin adayı eline tepsi Türk kahvesi ikram eder. Rıza gülümsüyerek alır fincanı. Kız ikramı bitirip arkasını döner, salondan çıkar. Rıza kızın bacağına kocaman bir leke görür.

122. İÇ. GÜN. ARABA

80'LER

RIZA

Birol bu kız olmaz oğlum.

TUFAN

Neden baba ya?

RIZA

Oğlum bacağındaki kocaman lekeyi görmedin mi? Olmaz dedimse olmaz.

Hepsi arabadan inerler.

123. İÇ. GÜN. KIZ EVİ

80'LER

Başka bir aile... Daha önceki sahnedeki gibi gelin adayı kahve ikramı yapar. Rıza kıza gülümseyerek kahve fincanını alır.

124. İÇ. GÜN. ARABA

80'LER

RIZA

Olmaaaz. Olmaaaz diyorum.

TUFAN

Armutun sapı, üzümün...

RIZA

Tufan kızın gözlüklerini görmedin mi
oğlum şişe dibi gibi. İleride
çocuklarınız olursa onların da
gözlerinde problem felan olur
mazallah. Olmaz bu iş. Lisanı
münasiple söyleriz.

125.İÇ.GÜN.AYBEN EV

80'LER

Diğer sahnelerdeki gibi gelin adayı kahve ikramı yapar, Rıza yine gülümseyerek kahve fincanını alır.

126.İÇ.AKŞAM.RIZA EV

80'LER

RIZA

Olmaaaz.

TUFAN

Olsun bu sefer baba ya...

RIZA

Evladım kızın kilosunu normal değil,
sağlıklı da değil. Bak ileride
çocuğunuz olmaz.

LATİFE

Baba, kızın yaşı daha küçük, annesi
de dedi diyet yapıyormuş. Anne zayıf,
ablası dal gibi, Ayben de zayıflar
baba.

RIZA

Ben bu işte gönülsüzüm. Bilesiniz.

BİROL

Tufan da istiyor baba, aileyi de
tanıyoruz. Evlendirelim bunları.

127.İÇ.GÜN.NİKAH SALONU

80'LER

Ayben kilo veremez. Nikah kıyılır. Fotoğrafçı aileyi toplayıp toplu bir resim çekmeye çalışır.

FOTOĞRAFÇI

Biraz daha yanaşalım efendim... Şu
tarafa doğru...

Siyah beyaz bir resim dönerek düşer ekrana... Tufan'ın yanında Rıza, Birol, Kaan, Ayben'in yanında Latife, Hülya, gelinin önünde yere oturan Türkan... Gelin hariç herkes gülümser.

128.İÇ.GECE.RIZA EV

80'LER

El ayak çekilince Kaan mutfağa Latife'nin yanına gelir.

KAAN

Ya yenge sana bir şey söyleyeceğim.

Benim okuldan tanıştığım bir kız var.
Birbirimizi seviyoruz, hatta
evlenmeyi de düşünüyoruz, okul
bitince tabi. Sen baba çıtlatsan, bir
ön hazırlık yapsan.

LATİFE

Nasıl bir kızmış? Kimmiş,
kimlerdenmiş Kaan?

Ayben mutfak kapısının yakınına gelir. Kaan ile Latife'nin
konuşmalarını duyar. İçeri girmez, onları dinler.

KAAN

Adı Figen. Aynı okuldayız ama başka
bir bölümde okuyor o. Yalnız benden
beş yaş büyük. Tufan'a kız bulma
maceramızı biliyorsun, babam buna
kesin takılır. Sen onu ikna etsen,
seni kıramaz.

129. İÇ. GECE. RIZA EV

80'LER

Ayben ile Tufan'ın odası... Ayben ve Tufan yatağın içinde
konuşurlar.

AYBEN

Kız Kaan'dan beş yaş büyükmüş. Tufan
bak biz babanın evine yerleştik, iyi
güzel ama Kaan evlenirse onlar da
burada yaşasın der senin baban kesin.
Biz ayrı eve çıkalım. Yengem her gün
bana bir sürü iş yaptırıyor, canım
çıkıyor vallahi ya.

TUFAN

Beş yaş mı! (keyiflenir) Babam hayatta
onaylamaz.

AYBEN

Onaylamaz diye ayrı eve çıkmayacak
mıyız Tufan! İnsan evinde sadece
kocasıyla yaşasın istiyor. Olmuyor
böyle.

TUFAN

Kızım evleneli daha bir ay bile
olmadı. Elde avuçta yok, nasıl ev
tutalım? Sabret.

Tufan ışıkları kapatır. Karanlık.

AYBEN DIŞ SES

Sabret sabret evliya oldum ben. Tabi
senin tuzun kuru. Sabah çıkıyorsun
abinle babanla akşam anca geliyorsun.
Ben! Ben bütün gün evdeyim. Bir gün
beni alıp dışarıda yemeğe götürmedin.
Bak abin yengeme öyle mi davranıyor.

Rıza Kaan'ın odasına girer. Kaan çizimlerle meşguldür.

RIZA
Ders mi çalışıyorsun oğlum?

KAAN
Proje ödevi vardı da.. Bitti
neredeyse..

Rıza Kaan'ın yanına oturur.

RIZA
Yengen benimle bir şey konuştu. Lafı
uzatmayayım Kaan, bu işin bir oluru
yok oğlum. Sen de kıza ümit verme.

KAAN
Baba! Sevgi bu hemen olmaz bu iş
diyince bitirilir mi!

RIZA
Oğlum kadınlar erken yıpranır, çoluk
çocuk olunca iyice kendini salar. Bu
yaş farkı ileride aranızda sorun
olur. Ona da yazık, sana da.. Yol
yakınken vazgeç bu sevdadan.

KAAN
Baba! Biz Figen'le birbirimize aşık
olduk. Sen yanımda olmasan da ben
onunla evlenirim. Biz birbirimizi
seviyoruz.

RIZA (BAĞIRIR)
Maşallah babayı dinlemek hiç yok. Ben
bunca sene sizin üzerinize titreyeyim
sen bir kalemde sil babanı. Baba sözü
dinlemek yok. Ben onaylamıyorum,
gideceksen de beni çiğner gidersen.

Sinirle odadan çıkar. Kaan da gerilmiştir.

Hülya mutfakta yemek hazırlar. Kapı çalar. Hülya duvar saatine bakar.

HÜLYA
Refiiiiik, kapıya baksana.. Erken
geldiler ya... Daha yemekler pişmedi!

Dış ses kapı açılma sesi.

REFİK DIŞ SES
Kimden? Tamam.

Dış ses kapı kapanma sesi. Refik elinde bir buket çiçekle mutfak kapısı önünde durur. Hülya da görünce şaşırır.

HÜLYA

Hayırdır, sende böyle incelikler var mıydı!

REFİK

Benden değil bu çiçekler, iş yerindeki müdürün Yener göndermiş!

Hülya şaşırır, renk vermemeye çalışır.

HÜLYA

Ne bakıyorsun öyle? Herhangi bir zamanda gelmiyor bu çiçekler. Doğum günüm bugün Refik.

REFİK (SES TONU YÜKSELİR)

Herhangi birinden de değil, bir erkekten geliyor. Kim bu adam ne diye sana çiçek yolluyor. Üstelik sen evlisin!

HÜLYA

Abartma Refik. Evliyiz diye hediye de mi alamayacağız. Siz de toplanıp iş yerindeki arkadaşlarınıza hediye alıyorsunuz işte. Bu da onun gibi.

REFİK (BAĞIRIR)

Değil tabi ki. Hülya adamı çıldırtma. Niye sana hem de eve çiçek yolluyor bu adam!

132. İÇ. GÜN. REFİK APARTMAN

80'LER

Rıza'lar ellerinde pasta Hülya'nın kapısının önündedir. İçerden tartışma sesleri duyulur.

RIZA (LATİFE'YE)

Atışıyorlar mı bunlar yine?

LATİFE

Şu anki mevzudan benim de haberim yok baba.

BİROL

Bizim kız geçimsiz işte baba ya. Refik'i sinirlendirecek birşey yapmıştır yine.

LATİFE

Basıyorum zile.

KAAN

Bas bas yenge. Ağaç olduk burada.

133. İÇ. AKŞAM. REFİK EV

80'LER

Hülya ile Latife salondaki yemek masasını toplar. Mutfağa girip çıkarlar. Latife Hülya'yı mutfakta sıkıştırır.

LATİFE

Kız Hülya neye esip gürlüyordunuz yine? Sesiniz duyuluyordu dışarıdan. Seninki bütün gece surat astı.

HÜLYA

Müdürüm doğum günü hediyesi olarak çiçek yolladı eve ona köpürdü.

LATİFE

E, iyi etmiş. Evli barklı adam, senin de kocan var başında. Ne diye çiçek yolluyor. Sırf siz kavga edin diye.

HÜLYA

Kocam almazsa çiçek işte böyle başkaları alır.

LATİFE

Baban duymasın Hülya. Haksızsın bu konuda.

Hülya omuz silker.

134. İÇ. GÜN. RIZA DÜKKAN

80'LER

RIZA

Oğlum ayrı eve nasıl çakacaksınız? Kolay mı kirayı, faturayı ödemek.

TUFAN

Baba senden ev kirası istemiyorum. Abime yardım ettin evlenirken, üstelik onlar bizimle yaşıyordu!

İçeri müşteri girer. Tufan söylenmeye devam eder.

TUFAN

Sen hep abimi tut baba. Bize gelince hemen olmazlar, yoklar...

MÜŞTERİ

Ben daha sonra uğrarım Rıza abi.

RIZA

Sen de böyle yaparak mı yardımcı olacaksın dükkana? Zor günler için kenara üç-beş kuruş atmıştım, onunla bir ev tutarız size.

135. İÇ. GÜN. RIZA DÜKKAN

80'LER

Rıza elinde kaynak makinesi çalışır. Birol ve Tufan'da ona yardım ederler. Kapı açılır. Kaan girer içeri. Rıza'nın yanına gelir,

KAAN

Baba ben mezun oldum.

Rıza'nın elindeki kaynak makinesi yere düşer. Kaan'a sarılır.

Hüngür hüngür ağlamaya başlar.

136. İÇ.GÜN.RIZA EV

90'LAR

Zamanda atlama. 90'lara geçiş.

KAAN (MEMNUNİYETSİZ)

Baba! Maaşımı biriktirip bana araba mı aldın!

RIZA

Evet oğlum. Bir sonraki maaşınla da ehliyetini alırsın. Şantiyelere arabanla gider gelirsin.

KAAN

İyi ama baba ben önce araba almak istemiyordum ki! Kooperatife girip ev alsaydık bari.

RIZA

Ben onun rahatını düşüneyim parasını çar çur etmesin diye özenle biriktireyim o bir teşekkür bile etmesin. Ev de alacağız, sırayla. İleride sıkışırsak arabayı satar kooperatifin taksidini öderiz. Hiç büyük sözü dinlemek yok ki sizde!

137. DIŞ.GÜN.SOKAK

90'LAR

Rıza Türkan'ı ilkokuldan alır. Motora binerler, birlikte gezerler. Türkan'a oyuncak alır.

Rıza, Türkan'ı mahalle mahalle gezen dönen salıncaklara bindirir. **Yavaş çekim.** Salıncakta dönen Türkan'ın gülücükleri... Rıza'nın ona gülümsemesi... Dedesini görünce ona el sallaması...

Rıza ve Türkan sahilde bir bankta otururlar. (Arka plan.) Gazoz içerler.

138. İÇ.GÜN.RIZA EV

90'LAR

Rıza ile Latife bir yandan kahvelerini içerler bir yandan da sohbet ederler.

RIZA

Ben niye bu kadar zaman evlenmedim sanıyorsun Latife? Ben bilmez miydim Türkan öldükten sonra evlenmeyi! Çocuklar çok küçük üvey anne ellerinde büyümesin, ben büyüteyim diye! Ben sadece onlar için katlandım hayata.

LATİFE

Baba, çocukların büyüdü artık. Bak torun torba sahibi oldun. Artık onlara üvey anneden zarar gelmez.

İlerisini düşün baba, yalnızlık zor diyorsun, bunu en iyi sen biliyorsun. Şimdi daha da yalnız olacaksın. Hayat arkadaşının olması sana da iyi gelecektir. Bana bir hanımdan bahsettiler. 40 yaşında, evlenmiş ayrılmış ama çocuğu olmamış. Bence bir düşün baba. Kabul edersen Birol, sen, ben görmeye gidelim.

139.İÇ.GÜN.NİKAH SALONU

90'LAR

RIZA

Evet!

Alkış sesleri...

NİKAH MEMURU

Ben de sizi karı koca ilan ediyorum.

Rıza Fatma'nın alnından öper. Birol ve Latife de babalarını tebrik ederler.

140.İÇ.GÜN.RIZA DÜKKAN

90'LAR

RIZA

Tufan, yine kasadan para çekmişin!

TUFAN

Ne yapalım baba bu ay sıkıştık biraz. Başkalarına el açacağımıza babamızdan aldık, hem bu dükkanda benim de hakkım var. Ayben hamile masraflarımız var.

RIZA

Ya oğlum işte ben zamanında sana bunu anlatmaya çalışmıştım. İleri görüş yok ki sizde! Baba sözü dinlemek hiç yok! Bu dükkân üç hane geçindiriyor artık Tufan.

Birol sesini çıkartmadan dinler.

TUFAN

Abim Türkan doğunca para çekmedi mi baba! O zaman bu çekmeler gözüne gelmiyordu tabi. En çok ben çalışıyorum bu dükkanda, ama en az kazanan ne hikmetse ben! Şimdi batar oldu sana değil mi bu çekmeler. Sen cici anneye yaşamak için kendine yeni ev alırken iyiydi! Ben burada para sıkıntısı çekeyim. Ailenin enayisi benim ya!

RIZA (BAĞIRIR)

Nankör köpek! Ulan ömrün senin peşinde koşmakla geçti, hayırsız herif. Ben senden yüksünmüyorum sen

bir soru sormamı mı kaldıramıyorsun!
Her birimiz kafamıza göre kasadan
para çekse ne olur! Batar burası! Sen
hayta hayta gezerken abin evi
geçindiriyordu. Gece gündüz Tan'la
beraber direksiyon salladılar, nankör
herif!

Tufan'da şarteller atar. Yanındaki küçük tüpü alır eline
babasına doğru fırlatır.

TUFAN
Alın dükkanınızı başınıza çalın
itoğlu itler!

Rıza refleksle eğilir. Doğrulurken kasılır.

RIZA
Be-lim...

Dış ses. Ambulans sesi.

141. İÇ. GÜN. HASTANE

90'LAR

Rıza bel fıtığı ameliyatı geçirir. Odasındadır. Fatma, Hülya
ve Kaan da vardır.

DOKTOR
Hastamız 40 gün yerde hiç
kıpırdamadan yatacak. Bel fıtığına
sert zemin iyi gelir. Ondan sonra
fizik tedavisine başlarız.

FATMA
Tamam doktor bey.

142. İÇ. GÜN. RIZA EV

90'LAR

Rıza yerde, onun için hazırlanmış yatakta yatar. Odaya Birol
ve noter girer.

BİROL
Nasıl oldun baba?

RIZA
İyiyim oğlum. Yatıyorum işte.
(notere) Hoşgeldiniz siz de.

NOTER
Hoşbulduk efendim.

RIZA
Ben çıkaramadım sizi. Kusuruma
bakmayın evladım, bu bel fıtığı illet
bir şeymiş.

Noter, Birol'a bakar. Kesme.

143. İÇ. GÜN. ARABA

90'LAR

Figen arabaya binerken,

FİGEN

Hani sen hiç araba kullanmayacaktın?
(gülerek) Nerden geldi bu sevda Kaan
bey?

KAAN

Tiyatroya geç kalacağız diye canım...
Hem araba çürüyecek böyle kapının
önünde.

Taksim'e gelirler.

FİGEN

Çürümeye başladığı belli. Ne kokuyor
burası Kaan? Çözemedim.

KAAN

Fark ettim ben de. Anlamadım. Babam
iyileşince bakar. Yeni ya ondandır
belki.

Kaan boş bulduğu yere arabayı park eder. Eli el frenine gider.
Çekili olduğunu anlar. Figen ile bakışırlar. Gülmeye
başlarlar.

FİGEN

Nasıl yani biz buraya kadar el freni
çekik mi geldik.

144. İÇ. GÜN. RIZA EV

90' LAR

BİROL

Bu noter Fevzi bey baba. Artık
keseleri ayırmanın zamanı geldi. Bu
iş Tufan'la gitmez. Sen bana dükkanı
devret, ben Tufan'la sana payını
vereyim. Herkes kendi yoluna gitsin.

Noter de Rıza da şaşırır. Fatma çay ikram eder, odadan çıkar.

RIZA (DONUK BİR İFADE VE SESLE)

Nereyi imzalayacağım?

NOTER

Şurayı Rıza Bey.

Noter yere diz çöker, kağıtları Rıza'ya verir. **Yakın çekim**
Rıza'nın kağıtları imzalaması...

145. İÇ. GÜN. RIZA EV

90' LAR

Fatma salona Rıza'nın yanına gelir. Rıza televizyonda
haberlere bakar.

Hülya telefon açtı.

RIZA

Ne diyor?

FATMA

Tufan'ın kızı olmuş, Kaan'la konuşmuş
hazırlanın hastaneye gidelim demiş.
Bizi de alacaklar.

RIZA

Ben gitmem.

FATMA

Olmaz Rıza. Bak torunun oldu. Bitsin
artık bu küslük hadi kalk,
hazırlanalım.

RIZA

Büyük eşsek de gelecek mi hastaneye?
Bak, onunla hiç konuşmam!

146. İÇ. AKŞAM. HASTANE

90'LAR

Tufan babasının geldiğini görür. Şaşırır. Gider elini öper.
Rıza'nın gözleri dolar. Kaan, Hülya, Fatma bebeğin yanına
giderler. Birol'la Latife de gelir. Rıza onlara bakmaz.

TUFAN

Baba sen kız çocuklarını seversin,
bak bir kız torunun daha oldu.

Rıza torununu kucağına alır.

147. DIŞ. GÜN. BEYOĞLU

90'LAR

Kaan ile Figen İstiklâl Caddesi'nde yürürler.

FİGEN

Eee Kaan ne yapacağız biz?

KAAN

Sinemaya gidiyoruz ya sevgilim.

FİGEN

Hayır, onu söylemiyorum. Ailen beni
istemiyor bunu biliyorum Kaan, belki
de hiçbir zaman istemeyecekler. Biz
buna rağmen ilişkimizi sürdürdük.

KAAN

Babam sabit fikirlidir ama...

FİGEN

Kaan bak, ben böyle olsun
istemiyorum. İstenmeyen gelin olmak,
küs aileler... Sevgimiz aşamadı bu
engelleri. Yoruldum ben Kaan. Yıllar
geçti ama fikirler hiç değişmedi.
Belli ki değişmeyecek de...

Kaan sessizce onu dinler.

FİGEN

Bence daha fazla zorlamamak lazım.

Kaan sesini çıkarmaz. Onu durdurmaz.

FİGEN

Hoşçakal Kaan...

Müzik akar. (*Bang bang you shout me down*)

Figen İstiklâl'in kalabalığına karışır. Kaan yolun ortasında kalakalır. İnsanlar ona çarpar. Figen'in insanlar arasında kayboluşunu izler.

148. DIŞ. GÜN. BEYOĞLU

90' LAR

Figen arkasına bakmadan hızla yürür. Zigzaglar çizer, insanların arasında kaybolur. Ağlar.

149. İÇ. GECE. REFİK EV

90' LAR

REFİK (SİNİRLİ)

Ne yapacaktınız orada! Babanın oğlu mu?

HÜLYA (BAĞIRIR)

Bir kere de bize gelenlere gidelim,
iadeyi ziyaret diye bir şey var.
Sosyal hayatımız olsun azıcık ya.
Hemen babanın oğlu mu, babanın kızı
mı! Sen babamın oğluna bile
gitmiyorsun ki!!!

150. İÇ. GÜN. TUFAN EV

90' LAR

Detay planda Ayben'in elindeki telefon defterini görürüz. Genel plana geçince Ayben telefon başında, Asu yere oturmuş televizyon seyrediyor...

AYBEN

Sevda abla nasılsın? Ben de iyiyim.
(*Gülerek*) Sen son havadisleri duydun mu onu de hele? Kaan ayrı eve çıktı.
(*Alaycı*) Fatma'yla evlendiğinden beri babam bir değişti bir değişti. Kaan'ı ne yaptı da kaçırdı evde artık bilemeyeceğim.

Asu ağlamaya başlar. Ayben umursamaz.

AYBEN

Sen, Kaan istemiş diye mi duydun? Ay yok ayol. Fatma kızdırdı Kaan'ı Rıza da evden kovdu. E Kaan da iyi kazanıyor baksan. Ayrı eve çıkabildiğine göre! Biz yıllarca aynı evde kaldık babamlarla. Gıkım çıkmadı.

151. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

90' LAR

Rıza kapıyı açar. Türkan'ı görür.

RIZA
Türkan, kızım hoşgeldin. Gel içeri.

Türkan içeri girer, dedesini öper.

RIZA
Fatma da komşuya indi. Gelir birazdan. Nasıl gidiyor okul?

TÜRKAN
İyi gidiyor dedeciğim. Bugün ders erken bitti, ben de eve geçmeden sana uğrayayım dedim.

RIZA
Mutfağa gel, karnın açıtır. Fatma gelen kadar atıştır biraz.

TÜRKAN
Yok dede yemeğe kalmayacağım.

RIZA
Hoppala! Niye yavrum?

Rıza fırını açar. Tabağa yemek koyar.

TÜRKAN
sınavlarım başlayacak dede. Eve gidip çalışacağım daha.

Türkan dedesini kırmaz, atıştırır. Anahtar sesi duyulur, Fatma eve gelir. Rıza mutfaktan çıkar.

RIZA
Türkan geldi, bizi görmeye.

Fatma mutfağa girmeden önce,

RIZA (FISILDAYARAK)
Dersten çıkmış da... Karnı açıtır diye fırındaki yemekten koydum azıcık.

Fatma donuk bir ifadeyle,

FATMA
İyi.

Türkan tabağı lavabonun içine koyarken dedesinin fısıltısını duyar. Fatma ile Rıza mutfağa girerler.

FATMA
Hoşgeldin Türkan, nerelerdesin hayırsız?

Ev kalabalıktır. Fatma'nın akrabaları vardır. Fatma kapıyı açar. Rıza elindeki torbayı uzatır. Şapkasını, ceketini

çıkarır. Fatma mutfağa doğru ilerlerken torbayı açar, söylenmeye başlar.

FATMA

Rıza ne bunlar! Ben sana domates alma demedim mi! Bir yürüyüşe çıkıyorsun illa para harcayıp geliyorsun. Ben almıştım dün ne olacak bu kadar domates. Ay bu adam beni öldürecek sonunda.

Rıza da mutfağa gelir.

RIZA

Akşam Falih'ler gelecek. Senin aldıkların yetmez diye aldım. Ne var bunda kadar büyütülecek?

Fatma'nın yeğeni de mutfak kapısına doğru gelir.

MUSA (ORTAMI YUMUŞATMAK İÇİN)

Domates çorbası yapsana hala...

FATMA

Ben sana kaç kere mutfak işine karışma dedim Rıza! Ne inatçı, dediğim dedik birisin!

Dırdır devam eder, bir yandan da buzdolabını açar bakar.

FATMA

Dolap ağzına kadar dolu, nereye koyacağım ben bunları!

Rıza torbayı alır Fatma'nın elinden, balkona geçer. Camı açar. Domatesleri teker teker atmaya başlar.

RIZA

Buraya koyarız Fatma hanım!

153. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

90' LAR

Rıza bir koltukta oturur. Ev yine kalabalıktır. Fatma'nın akrabaları vardır. Rıza sessiz sakin, başı yerde halının desenlerine bakar. Başını kaldırıp biraz ilerisindeki kalabalığa bakar. **Yavaş çekim.** Fatma'nın yeğeni onu gıdıklar. Kardeşi elinde tabaklarla masanın başına gelir.

FATMA

(Gülerken) Bak tabakları kıracağız şimdi. Oğlum dur.

Hepsi Rıza'ya karşı ilgili ve saygılıdır. O kendini yine de yalnız hisseder. Gözleri halının kilimine takılı kalır.

154. İÇ. GÜN. DOĞUMHANE

FLASHBACK

Rıza Hülya'nın doğduğu günü hatırlar. Ölen eşi Türkan'ın ona bakışını... Hülya'yı kucağına alışı.... Hülya torunu Türkan'a dönüşür. Türkan daha da büyür. Rıza onu hava toplatır. Motorsikletle beraber gezmeleri...

Rıza Falih'in sesiyle geçmiş anılarından sıyrılır.

FALİH

Rıza enişte! Nasılsın? (gülerek)
Nerelere daldın? Yarın kaçta
otobüsünüz kalkıyor?

RIZA

Öğlende çıkarız otobüs 5'te kalacak.

FATMA

Rıza Hülya aradı, bu gece
toplantıları varmış Kaan da o da
gelemeyecekmiş. Tatilden döndüğümüzde
gelirlermiş.

FALİH

Sahi onlar nasıl Rıza amca? Epeydir
göremiyoruz?

RIZA

Yoğunlar Falih. Kaan işleri büyüttü,
bir sürü proje almış, kafasını
kaşımamıyormuş. Hülya da kendi
halinde. Diğerleri zaten hiç aramaz,
haberim yok.

Durur.

RIZA

Kaan'ı evlendirseydim. Figen'i istese
şimdi hayatta karışmam. Kimle
evlenmek isterse istesin. Ondan sonra
gönül rahatlığıyla ölebilirim.

156. İÇ. GECE. BAR

KAAN (ACI BİR TEBESSÜMLE)

Heee, doğru dedin, babam da öyle
sanıyor. Figen'i kabul etmedi, ben de
o yüzden evlenmedim diye düşünüyor.

Bakışları uzaklara takılır. Omuz silker.

KAAN

Bırak öyle sansın. Nasılsa
anlamayacak yine beni.

TAMER

Bu adam evlenmesin zaten. Ruhu uygun
değil bunun evliliğe... Sen takıl
kardeşim böyle...

Diğerleri de gülüşür. Detay planda kadehlerin hava
buluşması...

Hülya ile Kaan Rıza'lardadır.

KAAN

E nasıldı Çınarcık abla?

FATMA

Ay çok güzeldi Kaan. Ben diyorum burada yaşamıyoruz biz.

KAAN

Ara ara gidin işte baba, sana da değişiklik olur.

HÜLYA

Baba sana bir şey söyleyeceğim.

HÜLYA

Ben Refik'ten boşanıyorum.

RIZA

Evladım, benim güzel kızım. Bak bu çocuğun içkisi yok, kumarı yok. Dövmüyor, sövmüyor.

HÜLYA

Baba siz Çınarcık'tayken ben davayı açtım. İşlemleri başlattım.

RIZA

La havlee... Bak görüyor musun yaptığını! Babama bir danışayım, orta yol bulayım yok. Çocuklarımın hengisi sayıyor ki beni! Sen dulluğu kolay mı zannediyorsun?

KAAN

Baba takılma sen onlara. Anlaşamıyorlar işte evlendikleri günden beri biliyoruz. Böyle ömür mü geçer! Çocukları da yok. Ayrılışınlar.

RIZA

Senin yanına mı taşınacak, nasıl yapacaksınız? Herşeyi kafanıza göre yaptığınıza göre bunu da planlamışsınızdır.

HÜLYA

Refik'le anlaştık. Evin yarı hissesini ondan alacağım, Kaan para verecek, ben sonra öderim ona. Ben evimde kalacağım böylece. Senin elin gözün yine üzerimde olur.

RIZA

Bu konuyu açmıyım diyorum kızılıyorsun ama oğlum sen evlenmeyecek misin?

KAAN

Baba! Evlenmeyi düşünmüyorum. Bence

de bu konuyu hiç açmayalım.

RIZA

Latife'den duydum oğlum Figen de evlenmemiş. Bak söz ben gidip isteyeceğim, ne isterseniz yaparım. Düşünmez misin tekrardan oğlum.

KAAN (BAĞIRIR, KESTİRİP ATAR)

Baba tamam! Evlenmeyeceğim dedim. Kapat, yeter.

158. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

2000'LER

Rıza telefonluğun yanındaki taburede oturur. Telefonun yanındaki lamba açıktır. Işık az ve solgundur. Rıza'nın yüzünün yarısı karanlık yarısı aydınlıktır.

RIZA

İyi diyelim iyi olsun Rıfatcığim... Sen nasılsın? .... Kaan'la Hülya çok meşgul, zor görüyorum. .... E, haklısın tabi, işleri güçleri yerinde olsun da. Nerden nereye geldik be Rıfat, baksana! (gülerek) İnsan yaşlılıkta daha çok geçmişe dönüyor galiba. Bazen diyorum Türkan kalk, bak bizim halimize. Tan'ın bizi erkenden bırakması... Bazı soruların cevapları yok galiba Rıfat, ne dersin? .... Doğru diyorsun Rıfat! Geçmiş günler güzeldi, evet... Ama hepimiz o güzel günleri, geçmişimizi unuttuk Rıfat... (sesi titrer, gözlerinden bir damla yaş süzülür) Neden böyle oldu, biz neden böyle olduk?

159. İÇ. GECE. KENAN EV

2000'LER

Yatak odası... Detay planda Kenan'ın evlilik resmini görürüz. Kamera sağa pan yapar, geniş plana geçeriz. Yatakta Hülya ile Kenan vardır.

KENAN

Karım memleketten dönünce bu günleri zor buluruz Hülya.

Hülya omuz silker.

HÜLYA

Bana gelirsin.

160. İÇ. GÜN. RIZA EV

2000'LER

Rıza elindeki boş bardağını bırakmak için mutfağa girer. Eli kalbinin üzerine gider. Hırıltı halinde,

RIZA

Fatmaa!

161. İÇ. HASTANE**2000'LER**

Kamera danışmanın yanında sabit... Koşturan, ağlaya, sedyeyle getirilen insanları görürüz. Hülya koşa koşa gelir danışmaya. Bilgi alır, ilerler. Ardından Kaan gelir.

162. İÇ. HASTANE**2000'LER**

Hülya, Kaan ve Fatma doktorun kapısının önündedir. Kaan'ın elinde beyaz bir kağıt...

FATMA

Stend rahatlatır onu diyor doktor ama. Ne yapalım çocuklar? Diğerlerini de arayalım mı? Sonra neden haber vermediniz diye tartışma çıkmasın?

HÜLYA

Diğerleri 'baba nasılsın' diye arıyorlar mı hiç! Boşver abla onları...

KAAN

İmzalayalım kağıdı. Yapacak başka bir şeyimiz yok.

Detay planda yazılı kağıdın altında üçünün imzasını görürüz.

163. İÇ. HASTANE**2000'LER**

FATMA

Hülya sen eve git dinlen, babanla bana da üst baş, bir şeyler getirirsin evden.

Hülya iki büklüm olduğu koltuktan doğrulur.

164. İÇ. AKŞAM. HASTANE**2000'LER**

Fatma ve akrabaları Rıza'nın yattığı odanın dışında ayakta laflar.

FATMA

Hep böyle sinirliydi bu Gülse! Evlendim evleneli bir gün yüzü görmedim. Herşeye höt zöt.

GÜLSE

Onu anlamak lazım yenge. Baksana çocukları ilgilenmiyor onunla. Birol abiden sonra iyice kötüleşti Rıza eniştem.

FATMA

Benim suçum ne, baksan şekerim hiç düşmüyor. Yaşlı adamla evlendim, devamlı ona hizmet. Hülya eve gitti kıyafet falan getirmeye. Yarın birkaç günlüğüne Çanakkale'ye gideceğim, Esra'lar vardı ya.. Onlara.. Azıcık

69

dinleniyim ben de.

165. İÇ. AKŞAM. RIZA EV

2000'LER

Hülya babasının yatak odasındadır. Kamera odada gezinir. Konsolun üzerinde Rıza ile Fatma'nın nikah fotoğrafları, Fatma'nın annesinin ve babasının resmi vardır. Yatağın ayak ucundaki şifonyerin üstünde de Fatma'nın yeğenlerinin fotoğrafı... Hülya, ufak bir çantaya kıyafetleri yerleştirir. Durur, çantadakilere bakar. Az olduğunu düşünür, tekrar dolaba yönelir. Aradığını bulamaz. Başka dolapları açar. Dolabın biri silme bisküvit, meyve suyu, yiyecek içecek doludur. Eline yabancı marka krem kutusu alır.

HÜLYA

Aaaa! Bu Kaan'ın getirdiği değil mi?

Yiyeceklerin üzerindeki son kullanma tarihlerine bakar. Çoğu bozulmuştur. Paketlerin ilerisinde minik bir kağıt parçası görür. Kutuları indirir, zarfa bakar. Fatma'nın adına açılmış bir hesaptır. Yüklü bir miktar para vardır. Hülya şok olur.

166. İÇ. GECE. HASTANE

2000'LER

FATMA

Ne yapayım Gülse. Rıza şimdi kafayı koysa Tufan'la Birol o hiç aramayanlar miras için üşüşecekler. Hem ben olmasam bir bakıcı tutsalar ona da para harcamayacaklar mı? Ben biraz birikim yaptım kendi geleceğim için çok mu?

Koridorun başında Hülya görünür. Gülse Hülya'ya el eder.

167. İÇ. HASTANE

2000'LER

FATMA

Rıza? Ağrın var mı? Ne kadar uzun sürdü bu ameliyat!

Devamlı tavana bakan Rıza, ona doğru eğilen Fatma'ya döndürür gözlerini. Kısa bir an ona bakar. Sanki yeni hatırlıyormuş gibi, aniden,

RIZA (ÖFKEYLE)

Seni hırsız seni! Git yanımdan gözüm görmesin seni!

Hülya Fatma'nın yüzündeki ifadeye bakar. Fatma yerinde duramaz. Odada gezinir.

FATMA

Duyuyor musun neler diyor bana! Benim şekerim nasıl insan! Evlendiğimiz günden beri bu adamın siniriyle uğraşıyorum. Şimdi de akli gidip geliyor. Bak diğer çocukları arıyor mu, kim bakıyor ona. O da sana hırsız desin.

HÜLYA (RIZA'YI YATIŞTIRMAK İÇİN)
Baba, sakın ol. Bari burada
sinirlenme, bağırma.

RIZA
Gel yaklaş yanıma sana bir şey
diyeceğim.

Hülya babasına yaklaşır.

RIZA (GÖZLERİ ÖFKEDEN BÜYÜR)
Ben, sen elalemle kırıştır diye mi
boşanmana izin verdim?!

Hülya'nın kolunu tutup sıkar. Fatma Rıza'nın elinden zor alır
Hülya'yı.

RIZA (ÖFEYLE BAĞIRIR, AĞZINDAN TÜKÜRÜKLER
SAÇAR)
Seni adi hırsız seni! Git yanımdan
bunca yıl ekmeğimi yedin,
altınlarınla yat şimdi.

Odanın kapısı açılır, hemşireler gelir.

HEMŞİRE 1
Rıza Amca ne oldu? Ağrın mı var sesin
koridora kadar geliyor?

RIZA
Alın bunları buradan. Hiçbirini
görmek istemiyorum.

HEMŞİRE 2
Biz, Rıza Amca'ya sakinleştirici bir
iğne yapalım en iyisi. Bu geceyi daha
rahat geçirir.

Rıza, iğne yapmak için eğilen kızın elini iter. Hemşire boş
bulunur. Elindeki enjektör yere düşer. Diğer hemşire cebinden
başka bir enjektör alır, serumun içine zerk eder. Hemşireler
odadan çıkarlar. Fatma ile Hülya da onlarla çıkar. Hasta
odasının kapısını kapatırlar.

168. İÇ. GÜN. RIZA EV

2000'LER

Fatma valizini kapıya koyar.

FATMA
Hülya bak bu ilaçları. (teker teker
gösterir) Bunu yemeklerden önce, bunu
bir on dakika sonra, bu
vitaminleri...

HÜLYA
Tamam abla. İnşallah karıştırmam.

FATMA
İlaç kutusunu üzerinde de yazıyor,
bakarsın.

HÜLYA

Tamam, hadi sana iyi yolculuklar.

RIZA (DIŞ SES)

Bu kız gene geldi yanıma.(sinirli)
Kızım senin annen baban yok mu?

169.İÇ.GÜN.RIZA EV

2000'LER

Hülya telefonda konuşur.

HÜLYA

Abla, babamın durumu ağırlaştı...
Nasıl bilet mi bulamadın. Abla nasıl
bilet bulamazsın? Bayram değil ki!...
Tamam.

Hülya telefonu kapatır, öfkeden ağlar. Detay planda Rıza'nın odasının yanında yere çömelmiş ağlayan Hülya vardır. Kamera genel plana geçer, odanın yarı açık duran kapısından yatan Rıza'yı görürüz. Odasının duvarına yaslanan Hülya ile birlikte...

RIZA

Hayır oraya koymayın, şuraya heh tam
şuraya yerleştirin. Çok teşekkür
ettim...

HÜLYA

Baba...!!

170.İÇ.GECE.RIZA EV

2000'LER

Rıza'nın nefes alış verişleri hırıltılıdır, kesik kesiktir. Bakışları karşıya sabit bakar.

HÜLYA

Baba görmek istediğin biri var mı?
Biol'la Tufan'ı çağıralım mı hemen?

Rıza hayır anlamında başını sallar. Konuşmaz. Kaan, Hülya ve Fatma Rıza'nın başındadır. Hülya su bardağının içine çay kaşını daldırır, bir kaşık su götürür Rıza'nın yarı açık olan ağzına. Su ağzının kenarından çenesine, boynuna doğru süzülür. Dili şişer. Hülya ağlar. Fatma da. Nefes alıp vermesi yavaşlar yavaşlar... Durur. Gözleri yarı açıktır.

KAAN (RIZA'NIN YANAKLARINA HAFİFÇE VURUR)

Baba? Baba lütfen! Baba bana bakar
mısın bi! Baba, lütfen! Lütfen baba!

HÜLYA (HIÇKIRARAK)

Ba-ba! Gitme n'olur! Baba beni
bırakıp gitme!

FATMA

Rıza! Beni kimlere bırakıp gidiyorsun
Rıza!!

171.DIŞ.GÜN.MEZARLIK

2000'LER

Rıza'nın mezar taşı... Kamera sağa doğru pan yapar, yanında Tan'ın mezar taşı...

172.İÇ.GÜN.RIZA EV

2000'LER

Gün ağırmak üzeredir. Kaan, Hülya ve Fatma'nın ağlamaktan gözleri şiştir. Yorgunlardır.

FATMA

E hastanede bize yaptıkları neydi
Hülya. Suçlayıp suçlayıp durdu bizi.
O öfkesi... Oldu bitti hemen
sinirlenirdi her şeye.

KAAN

Babam hep demiyor muydu, "oğlum neden
erken gitti, Türkan beni bıraktı"...

HÜLYA

Eee?

KAAN

Anlamadınız mı? O artık herşeyi
biliyordu. Tüm saklananları bile...

SON

